МАТФЕЙ ПӖЛТЕРНӖ
ЫРӐ ХЫПАР

1-мӗш сыпӑк

Иисус Христосӑн йӑх тымарӗ
(Лк. 3:23-38)

1 Авраампа Давид йӑхӗнчен ҫуралнӑ Иисус Христосӑн йӑх-несӗл
тымарӗ. 2 Авраам ачи Исаак пулнӑ; Исаак ачи – Иаков; Иаков ачи-
сем Иудӑпа унӑн пӗртӑванӗсем пулнӑ; 3 Иуда ачисем – Фареспа
Зара, вӗсен амӑшӗ Фамарь пулнӑ. Фарес ачи – Есром, Есром ачи
Арам пулнӑ; 4 Арам ачи – Аминадав; Аминадав ачи – Наассон;
Наассон ачи Салмон пулнӑ. 5 Салмон ачи – Вооз, унӑн амӑшӗ Ра-
хава пулнӑ. Вооз Овид ашшӗ пулнӑ, Овид амӑшӗ Руфь пулнӑ. Овид
ачи Иессей пулнӑ; 6 Иессей ачи Давид патша пулнӑ; Давид ачи –
Соломон, Соломон амӑшӗ малтан Урия арӑмӗ пулнӑ; 7 Соломон
ачи – Ровоам, Ровоам ачи – Авия, Авия ачи Аса пулнӑ; 8 Аса ачи –
Иосафат, Иосафат ачи – Иорам, Иорам ачи Озия пулнӑ; 9 Озия
ачи – Иоафам, Иоафам ачи – Ахаз, Ахаз ачи Езекия пулнӑ. 10 Езе-
кия ачи – Манассия, Манассия ачи – Амон, Амон ачи Иосия пул-
нӑ; 11 Иосия ачи – Иоаким; Израиль халӑхне Вавилона куҫарса
каяс умӗн Иоакимран Иехонияпа унӑн пӗртӑванӗсем ҫуралнӑ.

12 Вавилона куҫарса кайнӑ хыҫҫӑн Иехонияран Салафииль ҫу-
ралнӑ; Салафииль ачи Зоровавель пулнӑ; 13 Зоровавель ачи –
Авиуд, Авиуд ачи – Елиаким, Елиаким ачи Азор пулнӑ; 14 Азор-
тан Садок ҫуралнӑ; Садок ачи – Ахим, Ахим ачи Елиуд пулнӑ;
15 Елиудран Елеазар ҫуралнӑ; Елеазар ачи – Матфан, Матфан
ачи Иаков пулнӑ; 16 Иаковран Мариян упӑшки Иосиф ҫуралнӑ,
Мария вара Христос теекен Иисуса ҫуратнӑ.

17 Çапла вара Авраамран пуçласа Давида çитиччен пурĕ вун тă-
вată сыпăк. Давидран пуçласа Вавилона куçарса кайиччен те вун
тăвată сыпăк. Вавилона куçнинчен пуçласа Христос çураличчен
те вун тăвată сыпăк.

Иисус Христос çурални

(Лк. 2:1-7)

18 Иисус Христос çурални вара акă çапла пулса иртнĕ: Иисус
Амăшне, Марияна, Иосиф валли çураçсан, вĕсем пĕрле пурăнма
пуçличченех, Святой Сывлăш хăвачĕпе Мариян çие юлнă. 19 Унăн
пулас упăшки Иосиф тӳрĕ пурăнакан çын пулнă. Вăл, Мариян
ятне ярас мар тесе, сас-хура кăлармасăр Ăна пăрахма шут тытнă.
20 Анчах та вăл çапла шухăшласанах ăна тĕлĕкре Хуçа Туррăмă-
рăн ангелĕ курăннă. «Давид патша йăхĕнчи Иосиф, – тенĕ Турă
ангелĕ, – эсĕ арăмна, Марияна, ху патна илме ан хăра, Вăл Свя-
той Сывлăш хăвачĕпе йывăр çын пулнă. 21 Вăл Ывăл Ача çуратĕ,
эсĕ çав Ачана Иисус ятлă хурăн, мĕншĕн тесен Вăл Хăйĕн халăх-
не çылăхĕсенчен çăлĕ». 22 Çак ĕçсем Хуçа Турă пророк урлă кала-
ни пурнăçланмашкăн пулса иртнĕ, пророк çапла каланă пулнă:
23 «Акă Хĕр йывăр çын пулса Ывăл Ача çуратĕ, Ăна Еммануил
ятлă хурĕç». Еммануил тени «Турă пирĕнпе» тенине пĕлтерет.
24 Иосиф ыйхăран вăраннă. Унтан вăл, Хуçа Туррăмăрăн ангелĕ
хушнă пекех, арăмне хăй патне илнĕ. 25 Анчах вăл Марияпа çы-
вăрман. Пурăна-киле Мария Хăйĕн пĕртен-пĕр Ывăлне çуратнă.
Иосиф Ăна Иисус ятлă хунă.

2-мĕш сыпăк

Ăсчахсем пуççапма пыни

1 Ирод патша вăхăтĕнче, Иудейăри Вифлеем хулинче Иисус
çуралсан, хĕвел тухăçĕнчи ăсчахсем Иерусалима пынă та халăх-
ран çапла ыйтнă: 2 «Иудейсен Патши пулма çуралнă Ача ăç-
та-ши? Ĕнтĕ эпир хĕвел тухăçĕнче Унăн çăлтăрне куртăмăр та
Ăна пуççапма килтĕмĕр». 3 Çакна илтсен Ирод патша та, пĕтĕм
Иерусалим çыннисем те аптăраса ӳкнĕ. 4 Вара Ирод аслă свя-
щенниксене, халăха Моисей саккунне вĕрентекенсене пурне те
пухнă та: «Христосăн ăçта çуралмалла?» – тесе тĕпчесе ыйтнă.
5 «Иудейăри Вифлеем хулинче, – тенĕ ăна вĕсем, – мĕншĕн тесен

Турă пророка çапла çыртарнă: 6 „Эсĕ те, Вифлеем, Иуда çĕрĕ,
Иудăн аслă хулисенчен нимĕнпе те кая мар: мĕншĕн тесен санăн
çыннусенчен Çулпуçĕ тухĕ, Вăл Манăн халăхăн, Израиль халă-
хĕн, Кĕтӳçи пулĕ“».
7 Вара Ирод ăсчахсене вăрттăн чĕнсе илтерсе вĕсенчен çав çăл-
тăр курăннă тĕрĕс вăхăта ыйтса пĕлнĕ. 8 «Кайăр та пĕчĕк Ача
çинчен тĕплĕн тĕпчесе ыйтса пĕлĕр. Ăна тупсан вара мана килсе
калăр, эпĕ те кайса пуççапам Ăна», — тенĕ Ирод вĕсене Виф-
леем хулине кайма хушса. 9 Патша хушнине итлесе ăсчахсем
кайнă. Çул çинче каллех хайхи хĕвел тухăçĕнче асăрханă çăлтăр
курăннă. Çав çăлтăр вĕсем умĕнче куçса пынă-пынă та, пĕчĕк
Ача тĕлне çитсен, тăпах чарăннă. 10 Çăлтăра курсан вĕсем питĕ
савăнса-хĕпĕртесе кайнă. 11 Вара пӳрте кĕнĕ те пĕчĕк Ачапа Унăн
Амăшне Марияна курнă. Вĕсем Ачана чĕркуçленсех пуççапнă,
унтан хутаçĕсенчен кăларса Ăна ылтăн, ладан, смирна парнеле-
нĕ. 12 Каярахпа Турă вĕсене тĕлĕк кăтартса Ирод патне тавăрăнма
юраманни çинчен пĕлтернĕ. Вара ăсчахсем хăйсен çĕрне урăх
çулпа тавăрăннă.

Египета тарни

13 Ăсчахсем кайсан Хуçа Туррăмăрăн ангелĕ Иосифа тĕлĕкре
курăнса çапла каланă: «Тăр та пĕчĕк Ачапа Амăшне илсе Египет
çĕр-шывне тар. Эпĕ систериччен çавăнтах пурăн, мĕншĕн тесен
Ирод пĕчĕк Ачана шыраса тупса вĕлерттересшĕн». 14 Иосиф тăнă
та пĕчĕк Ачапа Унăн Амăшне илсе çĕр варринчех Египета тухса
кайнă; 15 вара Ирод виличченех унта пурăннă. Çапла Хуçа Турă
пророк урлă: «Ывăлăма Эпĕ Египетран чĕнсе илтĕм», — тесе ка-
лани пурнăçланнă.

Ирод пĕчĕк ачасене вĕлерттерни

16 Ăсчахсем хăйне улталанине ăнланса илсен Ирод пит çиллен-
се кайнă. Вара вăл, ăсчахсенчен тĕпчесе пĕлнĕ вăхăт тăрăх, Виф-
леемпа унăн таврашĕнче çуралнă иккĕри тата икĕ çултан кĕçĕн-
рех пĕчĕк ачасене пурне те вĕлерсе тухма хушнă. 17 Çапла майпа
Турă Иеремия пророк урлă калани пурнăçланнă. Вăл çапла ка-
ланă пулнă: 18 «Рама хулинче сасăпах макăрни, хыттăн ӳлени,
татăлса йĕни илтĕнет. Ку вăл ачисем çукран лăпланаймасăр йĕ-
рекен Рахиль сасси».

Египетран Назарета таврӑнни

[19] Ирод вилсен вара Египетра Хуҫа Туррӑмӑрӑн ангелӗ Иосифа
тӗлӗкре курӑннӑ та [20] ҫапла каланӑ: «Ача чунне шыракансем вил-
чӗҫ ӗнтӗ, ҫавӑнпа тӑр та, Ачапа Амӑшне илсе, Израиль ҫӗрне
кай». [21] Иосиф тӑнӑ та, Ачапа Амӑшне илсе, Израиль ҫӗрне тавӑ-
рӑннӑ. [22] Анчах та Иудейӑра Ирод ывӑлӗ Архелай ашшӗ вырӑ-
нӗнче патшара ларнине пӗлсен Иосиф унта тавӑрӑнма шиклен-
нӗ. Вара, Турӑ хӑйне тӗлӗкре пӗлтернине итлесе, Галилейӑна
кайнӑ. [23] Унта вӑл хӑйӗн ҫемйипе Назарет ятлӑ хулара пурӑнма
пуҫланӑ. Ҫапла Турӑ пророксем урлӑ: «Турӑ Суйласа илнине На-
зорей тейӗҫ», — тесе калани пурнӑҫланнӑ.

3-мӗш сыпӑк

Шыва кӗртекен Иоанн ӳкӗтлесе вӗрентни
(Мк. 1:1-8; Лк. 3:1-9, 15-17; Ин. 1:19-28)

[1] Ҫав кунсенче Шыва кӗртекен Иоанн халӑх хушшине тухнӑ,
вӑл Иудея пуш хирӗнче ӳкӗтлесе вӗрентнӗ. [2] «Ҫӳлти Патшалӑх
ҫывхарчӗ ӗнтӗ, ҫавӑнпа та ӳкӗнӗр», — тенӗ вӑл ҫынсене. [3] Исаия
пророках ун ҫинчен ҫапла каланӑ пулнӑ: «Пуш хирте чӗнекенӗн
сасси илтӗнет: „Хуҫамӑр валли ҫул хатӗрлӗр, Вӑл утас ҫулсене
тӳрлетӗр!“» [4] Ҫӳрессе Иоанн тӗве ҫӑмӗнчен тунӑ тумтир тӑхӑнса,
пилӗкне чӗн пиҫиххи ҫыхса ҫӳренӗ. Ҫиессе вӑл хӗрлӗ шӑрчӑк тата
хӑвӑлсенче тупкаланӑ пыл ҫисе пурӑннӑ. [5] Ун патне Иерусалим-
ран, пӗтӗм Иудейӑран тата Иордан шывӗ таврашӗнчен ҫынсем
пырсах тӑнӑ. [6] Иоанн вӗсене ҫылӑхӗсенчен ӳкӗнтерсе Иорданра
шыва кӗртнӗ.

[7] Фарисейсемпе саддукейсенчен чылайӑшӗ хӑй патне шыва
кӗме пынине асӑрхасан Иоанн вӗсене ҫапла каланӑ: «Эй, ҫӗлен
ҫурисем! Ҫитес ҫилӗрен тарса хӑтӑлма кам вӗрентрӗ сире? [8] Эп-
пин хӑвӑр ҫылӑхран ӳкӗннине тивӗҫлӗ ӗҫпе ҫирӗплетсех тӑрӑр.
[9] „Пирӗн мӑн асатте — Авраам!“ — текен шухӑшпа киленсе ан
пурӑнӑр. Калатӑп сире: Турӑ ҫак чулсенчен те Авраам ачисем ту-
ма пултарать. [10] Акӑ пуртӑ та йывӑҫ тымарӗ ҫумӗнчех выртать.
Ырӑ ҫимӗҫ кӳмен кирек епле йывӑҫа та касса вута пӑрахаҫҫӗ.
[11] Эпӗ сире ӳкӗнтерсе шывпа тӗне кӗртетӗп. Анчах та ман хыҫҫӑн
Килекенни манран хӑватлӑрах, эпӗ Унӑн пушмакне хывма та

тивӗçлӗ мар. Вӑл сире Святой Сывлӑшпа тата вутпа тӗне кӗртӗ.
[12] Кӗреçи те Унӑн Хӑйӗн аллинчех. Вӑл йӗтемӗнчи туллине сӑвӑрса тасатӗ те ӑна Хӑйӗн кӗлетне пухса хурӗ, арпи-улӑмне вара сӳнми вутра çунтарса ярӗ».

Иисуса шыва кӗртни

(Мк. 1:9-11; Лк. 3:21-22)

[13] Çавӑн чухне, Хӑйне Иоанн шыва кӗрттӗр тесе, Иисус Галилейӑран Иордан хӗррине пынӑ.
[14] «Санӑн мана шыва кӗртмелле, Эсӗ вара Ху ман патӑма килтӗн-и?» — тесе хирӗçленӗ малтанах Иоанн.
[15] Анчах та Иисус ӑна хуравласа каланӑ: «Çапла пулмалла та, Турӑ хушнине йӑлтах пирӗн çапла пурнӑçламалла». Иоанн вара шыва кӗртме килӗшнӗ.
[16] Иоанн шыва кӗртнӗ хыççӑнах Иисус çырана тухнӑ. Акӑ ӗнтӗ Ун тӗлӗнче тӳпе уçӑлса кайнӑ та, Иоанн Турӑ Сывлӑшӗ Иисус çине кӑвакарчӑн пек курӑнса аннине асӑрханӑ*.
[17] Акӑ, тӳперен çапла сасӑ илтӗнсе кайнӑ: «Çакӑ Манӑн савнӑ Ывӑлӑм, Манӑн ырӑ кӑмӑлӑм Унра».

4-мӗш сыпӑк

Иисуса шуйттан илӗртсе тӗрӗслени

(Мк. 1:12-13; Лк. 4:1-13)

[1] Çавӑн хыççӑн Сывлӑш Иисуса шуйттан илӗртӗвӗпе тӗрӗслеме пуш хире ертсе кайнӑ.
[2] Унта Иисус хӗрӗх кун та хӗрӗх каç типӗ тытнӑ, юлашкинчен Унӑн çиесси килнӗ.
[3] Хайхи шуйттан, илӗртсе тӗрӗслекен, Ун патне пынӑ та çапла каланӑ: «Эсӗ Турӑ Ывӑлӗ пулсан çак чулсене çӑкӑр пулма хуш».
[4] «Çырнинче çапла каланӑ, — тавӑрнӑ ӑна Иисус, — çын çӑкӑрпа кӑна пурӑнмасть, Турӑ çӑварӗнчен тухакан кашни сӑмахпах пурӑнать».
[5] Унтан шуйттан Ӑна Иерусалима илсе кайнӑ та Турӑ Çурчӗ тӑррине тӑратса
[6] çапла каланӑ: «Эсӗ Турӑ Ывӑлӗ пулсан çакӑнтан сик. Çырнинче каланӑ вӗт-ха: „Турӑ Хӑйӗн ангелӗсене Сана упрама хушӗ, урупа чултан такӑнасран вӗсем Сана алӑ çинче çӗклесе çӳрӗç“».
[7] Иисус ӑна çапла тавӑрнӑ: «„Хӑвӑн Хуçа Турруна илӗртсе ан тӗрӗсле“, — тесе те çырнӑ вӗт».
[8] Унтан шуйттан Иисуса питӗ çӳллӗ ту çине

---

* 3:16 Хӑш-пӗр авалхи ал çырусенче: «*Вӑл Турӑ Сывлӑшӗ Хӑйӗн çине кӑвакарчӑн пек курӑнса аннине асӑрханӑ*».

илсе кайнă та Ăна тĕнчери мĕн пур патшалăхсене, вĕсен чап-
не-илемне кăтартнă. 9 «Эсĕ мана чĕркуçленсе пуççапсан çаксене
йăлтах Сана паратăп», – тенĕ Ăна шуйттан. 10 Вара Иисус ăна
çапла хуравланă: «Кай Ман патăмран, шуйттан! Çырнинче: „Хуçа
Турруна кăна пуççап, пĕр Уншăн анчах ĕçлесе тăр“, – тенĕ вĕт».
11 Вара шуйттан Иисус патĕнчен кайнă, çавăнтах ангелсем пынă
та Уншăн ĕçлесе тăма тытăннă.

Иисус Галилейăра вĕрентме пуçлани

(Мк. 1:14-15; Лк. 4:14-15)

12 Иоана тытса хупнине илтсен Иисус Галилея çĕрне кайнă.
13 Вăл Завулонпа Неффалим тăрăхне, тинĕс хĕрринчи Капер-
наум хулине, Назаретран пурăнма куçнă. 14 Çак ĕç Исаия
пророк сăмахĕсем пурнăçланма пулса иртнĕ. Вăл çапла кала-
нă пулнă: 15 «Тинĕс еннелле выртакан çул çинчи, Иордан леш
енчи Завулонпа Неффалим çĕрĕ, чăн Турра пĕлмен Галилея!
16 Çавăнта тĕттĕмре пурăннă халăх хăватлă çутă курчĕ! Вилĕм
çĕрĕнче, вилĕм тĕттĕмлĕхĕнче пурăнакансемшĕн çутă килчĕ».
17 Çавăнтан вара Иисус ӳкĕтлесе вĕрентме пуçланă. «Çӳлти
Патшалăх çывхарчĕ ĕнтĕ, çавăнпа та ӳкĕнĕр!» – тесе вĕрент-
нĕ Вăл.

Иисусăн малтанхи вĕренекенĕсем

(Мк. 1:16-20; Лк. 5:1-11)

18 Пĕррехинче Иисус Галилея тинĕсĕ хĕррипе иртсе пынă.
Çавăн чухне Вăл тинĕсе сĕреке-тетел пăрахакан икĕ пĕртăва-
на – Петр текен Симонпа унăн шăллĕне Андрея – курнă. Вĕ-
сем пулăçăсем пулнă. 19 Иисус вĕсене çапла каланă: «Ман хыç-
çăн пыракансем пулăр, Эпĕ сире этем чунĕсене тытакансем
тăвăп». 20 Вĕсем вара çав самантрах сĕреке-тетелĕсене хăварса
Ун хыççăн кайнă. 21 Пырсан-пырсан Вăл тата икĕ пĕртăвана –
Иаковпа унăн шăллĕне Иоана – курнă. Вĕсем Зеведей ывăлĕ-
сем пулнă, ашшĕпе пĕрле кимĕ çинче сĕреке-тетелĕсене юсаса
тăнă, Иисус вĕсене те Хăйпе пĕрле чĕннĕ. 22 Вĕсем вара çав са-
мантрах киммине хăварнă та, ашшĕнчен уйăрăлса, Иисус хыç-
çăн кайнă.

Иисус Галилейăра вĕрентни тата сыватни
(Лк. 6:17-19)

23 Иисус пĕтĕм Галилея çĕрĕ тăрăх çӳренĕ. Вăл унти синагогă-
сенче вĕрентнĕ, Çӳлти Патшалăх çинчен Ырă Хыпар пĕлтернĕ,
халăха тĕрлĕ чир-чĕртен, халсăрлăхран сыватнă. 24 Çавăнпа пĕтĕм
Сири çĕрĕнче Ун çинчен хыпар сарăлнă. Ун патне мĕн пур хал-
сăр пулнисене, чир-чĕрлисене, тытамаклисене, усал ернисене,
уйăх çапнисене тата паралич çапнисене иле-иле пынă. Иисус вĕ-
сене сыватнă. 25 Унăн хыçĕнчен Галилейăран, Вунхула çĕрĕнчен,
Иерусалимран, Иудейăран, Иордан леш енчи çĕрсенчен килнĕ
темĕн чухлĕ халăх çӳренĕ.

5-мĕш сыпăк

Ту çинче вĕрентни. Телейлĕх пил-хушăвĕсем
(Лк. 6:20-23)

1 Иисус, халăх йышлăн пухăннине курсан, ту çине улăхнă. Вăл
ларсан, вĕренекенĕсем Ун патне пуçтарăннă. 2 Иисус вĕсене çап-
ла каласа вĕрентме пуçланă: 3 «Чун-чĕм кĕлмĕçисем телейлĕ, вĕ-
сене Çӳлти Патшалăх пулĕ. 4 Йĕрекенсем телейлĕ, вĕсем лăпла-
нĕç. 5 Йăваш кăмăллисем телейлĕ, вĕсене çĕр тивĕ. 6 Тӳрĕлĕхе вы-
çăхса çитнĕ пек, ăш хыпса çитнĕ пек шыракансем телейлĕ: вĕсем
тăранĕç. 7 Хĕрхенме пĕлекенсем телейлĕ, вĕсене те хĕрхенĕç. 8 Та-
са чунлисем телейлĕ, вĕсем Турра курĕç. 9 Килĕшӳ кӳрекенсем
телейлĕ, вĕсене Турă ывăлĕсем тейĕç. 10 Тӳрĕлĕхшĕн хĕсĕрленине
тӳсекенсем телейлĕ, вĕсене Çӳлти Патшалăх пулĕ. 11 Сире Ман
пирки хурласан, хĕсĕрлесен, сăлтавсăрах тĕрлĕ сăлтав тупса усал
сăмахпа хăртсан, эсир телейлĕ. 12 Ĕлĕк пурăннă пророксене те
çавнашкалах хĕсĕрленĕ. Çавăнпа та савăнса хĕпĕртĕр: тӳпере си-
ре пысăк сăвап пулĕ».

Тĕнче тăварĕпе тĕнче çути
(Мк. 9:50; Лк. 14:34-35)

13 «Эсир – тĕнче тăварĕ. Тăвар хăй хăватне çухатсан, епле ăна
тăварлă тăвăн? Вăл ĕнтĕ ниме юрăхсăр, ăна çын ури айĕнче тап-
танма кăна кăларса тăкмалла. 14 Эсир – тĕнче çути. Ту çинче ла-
ракан хула курăнмасăр юлмĕ. 15 Çутаткăçа та çутсан чӳлмекпе

хупламаççĕ; пӳртрисене пурне те çутă пултăр тесе ăна çутаткăç
лартмалли çине вырнаçтараççĕ. [16] Çапла сирĕн çуттăр та çынсем
хушшинче çутаттăр, вĕсем, сирĕн ырă ĕçĕрсене курса, Çӳлти
Аçăра мухтаччăр».

Христос тата саккун

[17] «Эпĕ пророксен сăмахĕсене е Моисей саккунне пăсма килнĕ
тесе ан шухăшлăр. Эпĕ пăсма килмен, туса çитерме килнĕ. [18] Чăн
калатăп сире: çĕрпе пĕлĕт пĕтиччен, çырнинче калани пĕтĕмпех
пурнăçланиччен саккунри пĕр сас палли те, пĕр йĕр те пĕтмĕ.
[19] Кам çак ансат пил-хушусенчен пĕрне те пулин пăсать, çын-
сене те çаплах тума вĕрентет, çавна Çӳлти Патшалăхра кĕçĕнни
тейĕç. Кам пил-хушусене пурнăçлать, çынсене те çаплах тума
вĕрентет, çавна Çӳлти Патшалăхра асли тейĕç. [20] Калатăп сире:
сирĕн тӳрĕлĕхĕр фарисейсемпе саккун вĕрентӳçисен тӳрĕлĕхĕн-
чен тĕрĕсрех пулмасан, эсир Çӳлти Патшалăха кĕреймĕр».

Çилĕ çинчен

[21] «„Ан вĕлер, çынна вĕлерекен суда тивĕçлĕ“, – тесе авалах
каланине эсир илтнĕ. [22] Эпĕ вара сире калатăп: хăй тăванне сăл-
тавсăр çилленекен кашни çынах суда тивĕçлĕ. Кам хăй тăванне
„ухмах“ тет, çав синедрион судне тивĕçлĕ. Кам хăй тăванне „ир-
сĕр“ тет, çав тамăк вутне тивĕçлĕ. [23] Çапла вара, эсĕ Турра парне
кӳмелли вырăна пырсан, тăвану сана кӳреннине аса илсен,
[24] парнӳне унтах, парне вырăнĕ умĕнчех, хурса хăвар та тăванупа
кайса çураç. Вара тин таврăнса парнӳне кӳр. [25] Хупа судлашас
текенпе çул çинчех çураç. Ахальлĕн вăл сана судья аллине парĕ,
судья сана тĕрмене хуптарма хуралçă аллине парĕ. [26] Чăн калатăп
сана: юлашки пусна парса хăвармасăр та унтан тухаймăн».

Мăшăра улталани тата уйăрăлни çинчен

[27] «„Мăшăрна ан ултала“, – тесе авалах каланине эсир илтнĕ
ĕнтĕ. [28] Эпĕ вара сире калатăп: хĕрарăм çине аскăннăн пăхакан
кашни çын хăйĕн чунĕнче мăшăрне улталать. [29] Сана сылтăм ку-
çу çылăх тума илĕртет пулсан, ăна чавса кăлар та ывăтса яр.
Мĕншĕн тесен ӳт-пĕвĕн пĕр пайне пĕтерни саншăн пĕтĕм ӳт-пĕ-
ве тамăка пăрахнинчен лайăхрах. [30] Сана сылтăм аллу çылăх тума
илĕртет пулсан, ăна кас та ывăтса яр. Мĕншĕн тесен ӳт-пĕвĕн

пӗр пайне пӗтерни саншӑн пӗтӗм ӳт-пӗве тамӑка пӑрахнинчен
лайӑхрах.
[31] „Кам хӑй арӑмне уйӑрса ярать, ҫавӑн арӑмне уйӑрӑлу хучӗ
памалла“, – тенӗ тата авалах. [32] Эпӗ вара сире калатӑп: кам хӑй
арӑмне аскӑн ӗҫпе айӑпа кӗмен ҫӗртех уйӑрса ярать, ҫав ӑна мӑ-
шӑра улталас ҫул ҫине тӑратать. Уйӑрӑлнӑ хӗрарӑма качча илни
те мӑшӑра улталаниех пулать».

Тупа тӑвасси ҫинчен

(Мф. 19:9; Мк. 10:11-12; Лк. 16:18)

[33] «Тата эсир авалах каланӑ ҫак сӑмахсене те илтнӗ ӗнтӗ: „Тупа
тунинчен ан ирт, Хуҫа Турӑ умӗнче тупа тунине пурнӑҫла“.
[34] Эпӗ вара сире калатӑп: нимӗн ячӗпе те тупа ан ту. Пӗлӗтпе те
тупа ан ту, вӑл Туррӑн престолӗ. [35] Ҫӗрпе те тупа ан ту, вӑл Турӑ
ури айӗн кантармалӑхӗ. Иерусалимпа та тупа ан ту, вӑл аслӑ
Патша хули. [36] Пуҫупа та тупа ан ту, эсӗ пӗр ҫӳҫ пӗрчин тӗсне те
улӑштарма пултараймастӑн. [37] Сирӗн мӗн калани те ҫакӑ ҫеҫ пул-
тӑр: „ҫапла, ҫапла“; „ҫук, ҫук“. Ҫак сӑмахсенчен ытлашшине
вара шуйттан калаттарать».

Усала усалпа ан тавӑр

(Лк. 6:29-30)

[38] «„Куҫшӑн – куҫ, шӑлшӑн – шӑл“, – тенине эсир илтнӗ ӗн-
тӗ. [39] Эпӗ вара сире калатӑп: усала усалпа ан тавӑр. Хӑвна сыл-
тӑм енчен ҫупса яракана тепӗр енне ҫавӑрса пар. [40] Кам санпа
судлашса кӗпӳне туртса илесшӗн, ӑна ҫиелти тумтирне те пар.
[41] Кам сана хӑйпе пӗрле пӗр ҫухрӑм уттарать, унпа пӗрле иккӗ
кай. [42] Хӑвӑнтан ыйтакана пар, кивҫен илес текенрен ан пӑрӑн».

Тӑшманӑрсене юратӑр

(Лк. 6:27-28, 32-36)

[43] «„Хӑвна ҫывӑх ҫыннуна юрат, тӑшманна курайми сӑр тӑр“, –
тенине эсир илтнӗ ӗнтӗ. [44] Эпӗ вара сире калатӑп: тӑшманӑр-
сене юратӑр, хӑвӑра ылханакансене ырӑ сунӑр, хӑвӑра курай-
ман ҫынсене ырӑ тӑвӑр*, хӑвӑра кӳрентерекен тата хӗсӗрлекен

---

* 5:44 Хӑш-пӗр авалхи ал ҫырусенче *«хӑвӑра ылханакансене...ырӑ тӑвӑр»* сӑмахсем ҫук.

çынсемшĕн кĕлтăвăр. 45 Вара эсир Çӳлти Аçăрăн ачисем пулăр.
Вăл Хăйĕн хĕвелне усаллисем çине те, ыррисем çине те пăхта-
рать; çумăрне тӳрĕ пурăнакансем çине те, тӳрĕ мар пурăнакан-
сем çине те çутарать. 46 Хăвăра савакансене кăна юрататăр пул-
сан, эсир сăвапа тивĕçлĕ-и-ха? Налук пухакансем те çаплах
тумаççĕ-им? 47 Хăвăр тăванăрсене анчах саламлатăр пулсан, эсир
кирлинчен ытла мĕнех тăватăр? Урăх халăх çыннисем те çаплах
тумаççĕ-им? 48 Çапла вара, Çӳлти Аçăр епле паха, эсир те çапла
паха пулăр».

6-мĕш сыпăк

Чухăнсене пулăшасси çинчен

1 «Асăрханăр, чухăнсене пулăшас ĕçе çынна кăтартасшăн ан
тăвăр, унсăрăн сире Çӳлти Аçăртан сăвап пулмĕ. 2 Хăйсене çын-
сем мухтаччăр тесе, икĕ питлисем синагогăсемпе урамсенче
шăв-шав кăларса чухăнсене пулăшанçи тăваççĕ. Ĕнтĕ эсĕ вĕсем
пек ан пул. Чăн калатăп сире: илнĕ мухтавĕ вĕсен кунти пурă-
нăçра кăна. 3-4 Эсĕ вара чухăнсене пулăшнине ан палăрт: сылтăм
аллу мĕн тунине сулахаййи ан пĕлтĕр. Вара вăрттăн тунине те
куракан Аçу сана уççăнах тавăрса парĕ».

Кĕлтăвасси çинчен
(Лк. 11:2-4)

5 «Турра кĕлтунă чухне те икĕ питлĕ çынсем пек ан пул. Пурте
курччăр тесе, вĕсем синагогăсенче, урам тăваткалĕсенче тăрса
кĕлтума юратаççĕ. Чăн калатăп сире: илнĕ мухтавĕ вĕсен кунти
пурăнăçра кăна. 6 Эсĕ вара кĕлтунă чухне шалти пӳлĕме кĕр те,
алăкна хупса, курăнми Аçуна кĕлту. Вара вăрттăн тунине те ку-
ракан Аçу сана уççăнах тавăрса парĕ. 7 Кĕлтунă чухне тата урăх
халăх çыннисем пек ытлашши ан калаç. Вĕсем вăрăм кĕлле тур-
рисем илтĕç тесе шухăшлаççĕ. 8 Çапла вара, вĕсем пек ан кĕлтă-
вăр, мĕншĕн тесен сире мĕн кирлине Аçăр эсир Унран ыйтичче-
нех пĕлсе тăрать. 9 Эсир çапла кĕлтăвăр: „Эй, Çӳлти Аттемĕр!
Санăн яту хисеплентĕр; 10 Санăн Патшалăху килтĕр; Санăн ирĕ-
кӳ çĕр çинче те çӳлти пекех пултăр. 11 Паян пурăнмалăх çăкăр
пар пире. 12 Эпир хамăра парăмлă пулнисене каçарнă пек, пи-
рĕн парăмсене каçар пире. 13 Çылăха ан кĕрт пире, усалтан хăтар

пире. Патшалăх та, хăват та, аслăлăх та ĕмĕрех Санăн. Аминь“*.
14 Эсир çын айăпĕсене каçарсан, Çӳлти Аçăр та сире каçарĕ.
15 Эсир çын айăпĕсене каçармасан, Çӳлти Аçăр та сирĕн çылăхăрсене каçармĕ».

Типĕ тытасси çинчен

16 «Типĕ тытнă чухне те икĕ питлĕ çынсем пек салхуллă ан çӳрĕр. Вĕсем хăйсем типĕ тытнине çынсене кăтартасшăн кулянăçлă сăн-питпе çӳреççĕ. Чăн калатăп сире: илнĕ мухтавĕ вĕсен кунти пурăнăçра кăна.
17 Эсĕ вара типĕ тытнă чухне çӳç-пуçна тураса тирпейле те пит-куçна çу.
18 Çакна эсĕ ху типĕ тытнине çынсене палăртас мар тесе, курăнми Аçу анчах пĕлсе тăтăр тесе ту. Вара вăрттăн тунине те куракан Аçу сана уççăнах тавăрса парĕ».

Тӳпери пурлăх çинчен
(Лк. 12:33-34)

19 «Çĕр çинче хăвăр валли мул ан пухăр: кунта кĕве те çиет, тутăхса та пĕтет, вăрăсем те çĕмĕрсе кĕрсе вăрлаççĕ.
20 Эсир хăвăр валли мул тӳпере пухăр. Унта кĕве те çимест, тутăхса та пĕтмест, вăрăсем те çĕмĕрсе кĕрсе вăрламаççĕ.
21 Мĕншĕн тесен пурлăхăр ăçта, чун-чĕрĕр те çавăнтах пулĕ».

Куç — ӳт-пӳ çутаткăçĕ
(Лк. 11:34-36; 16:13)

22 «Куç — ӳт-пӳ çутаткăçĕ. Çавăнпа ĕнтĕ санăн куçу таса пулсан, пĕтĕм ӳт-пĕвӳ те çутă пулĕ.
23 Куçу таса мар пулсан, пĕтĕм ӳт-пĕвӳ те тĕксĕм пулĕ. Çапла вара, санăн ăшунти çутту та тĕттĕм пулсан, чăн тĕттĕмӳ еплерех-ши?

24 Никам та харăсах икĕ хуçа тарçи пулаймасть, мĕншĕн тесен вăл пĕр хуçине кураймĕ, теприне юратĕ; е пĕриншĕн чунне парса тăрăшĕ, тепринштĕн тăрăшмĕ. Эсир харăсах Турă чури те, мул чури те пулаймăр».

* 6:13 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче «*Патшалăх та, хăват та, аслăлăх та ĕмĕрех Санăн. Аминь*» сăмахсем çук.

Çӳлти Аçăра шанăр
(Лк. 12:22-34)

[25] «Çавăнпа та сире калатăп: чуна усрамалăх ĕçме-çиме пирки
те, кĕлеткене тăхăнмалăх тумтир пирки те ан кулянăр. Чун —
апат-çимĕçрен, кĕлетке — тумтиртен пахарах мар-им вара? [26] Вĕ-
çен кайăксене сăнăр-ха: вĕсем тырă акса-вырса кĕлете пухса ху-
маççĕ. Çӳлти Аçăр вĕсене тăрантарать. Эсир вĕсенчен чылай
пахарах мар-им вара? [27] Хăй тăрăшнипе сирĕнтен хăшĕ шит чух-
лĕ те пулин ӳсме пултарайĕ? [28] Тумтиршĕн те мĕншĕн кулянатăр?
Хирти чечексем епле ӳснине сăнăр-ха. Вĕсем тертленсе çип ар-
ламаççĕ, [29] анчах та сире акă мĕн калатăп: тем тери чаплă пулнă
пулин те, Соломон патша пĕр хир чечекĕ чухлĕ те тумланайман.
[30] Эй, çителĕксĕр ĕненекенсем! Паян пур та ыран вута кăна
пăрахмалли хирти курăка та Турă çапла çи-пуç парать пулсан,
сире тата ытларах памĕ-и? [31] Çапла вара, „мĕн çиес“, „мĕн ĕçес“,
„мĕн тăхăнас“ тесе ан кулянăр. [32] Мĕншĕн тесен çавсемшĕн пу-
риншĕн те урăх халăх çыннисем тăрăшаççĕ. Вăл япаласем пурте
сире кирлине вара Çӳлти Аçăр ахалех пĕлсе тăрать. [33] Пуринчен
малтан Турă Патшалăхне, Унăн тӳрĕлĕхне ăнтăлса шырăр, ытти
вара сирĕн пурте пулĕ. [34] Çапла ĕнтĕ ыранхи куншăн ан кулянăр,
тăрăшмалли ыран та тупăнĕ, кунсерен ĕç-пуç тупăнсах пырать».

7-мĕш сыпăк

Ыттисене ан айăплăр
(Лк. 6:37-38, 41-42)

[1] «Ан айăплăр, вара хăвăра та айăпламĕç. [2] Мĕншĕн тесен эсир
çынсене мĕнле айăплатăр, хăвăра та çаплах айăплĕç. Эсир çын-
сене мĕнле виçепе виçетĕр, хăвăра та çав виçепех виçĕç. [3] Мĕн-
шĕн эсĕ тăвану куçĕнчи çӳппе куратăн, хăвăн куçунти пĕренене
асăрхамастăн? [4] Хăвăн куçунта пĕрене пулин те, епле-ха эсĕ тă-
ванна: „Куçна кĕнĕ çӳппе кăларса ярам-ха“, — тесе калама пул-
таратăн? [5] Икĕ питлĕскер! Малтан хăвăн куçунти пĕренене кăлар,
вара тин тăванун куçĕнчи çӳппе епле кăлармаллине уçăмлăн ку-
рăн. [6] Сăваплă япалана йытăсене пăрахса ан парăр, хаклă ĕнчĕ
шăрçана та сыснасем умне ан сапалăр — вĕсем ăна таптĕç кăна,
хăвăра туртса çурĕç».

Ылтăн йĕрке

(Лк. 11:9-13)

[7] «Ыйтăр — вара сире парĕç, шырăр — вара тупăр, шаккăр —
вара сире уçĕç. [8] Мĕншĕн тесен кашни ыйтакан илет, шыракан
та тупать, шаккакана та уçаççĕ. [9] Сирĕн хушшăрта ывăлĕ çăкăр
ыйтсан, ăна чул паракан çын пур-и? [10] Е пулă ыйтсан, çĕлен па-
ракан пур-и? [11] Енчен те эсир, усал пулин те, ачăрсене ырă япала
пама пĕлетĕр пулсан, Çӳлти Аçăр Хăйĕнчен ыйтакансене ырă-
лăхне паратех. [12] Çапла вара, çынсене хăвăрпа пур тĕлĕшĕнчен те
мĕнле пултарас килет, вĕсемпе те çавнашкалах пулăр. Çакă вăл
саккун тата пророксен сăмахĕсен тĕшши пулать те».

Тăвăр хапха

(Лк. 13:24)

[13] «Тăвăр хапхапа кĕрĕр, мĕншĕн тесен пĕтеслĕх хапхи аслă,
çулĕ сарлака. Чылайăшĕ çав çулпа пырать. [14] Чĕрĕлĕх хапхи вара
тăвăр, çулĕ хĕсĕк. Çав çула тупаканĕ сахал».

Йывăçа çимĕçĕнчен пĕлеççĕ

(Лк. 6:43-44)

[15] «Суя пророксенчен асăрханăр. Вĕсем сирĕн патăра сурăх
тирĕ витĕнсе пыраççĕ, анчах ăшĕнче хăйсем — тискер кашкăр-
сем. [16] Вĕсене эсир ĕçĕсенчен пĕлĕр. Пиçен çинчен — иçĕм
çырли, куршанак çинчен смоква татни пур-и? [17] Çапла, лайăх
йывăç ырă çимĕçех парать, начар йывăçăн çимĕçĕ те япăх.
[18] Лайăх йывăç япăх çимĕç тума пултараймасть, начар йывăç та
ырă çимĕç тума пултараймасть. [19] Ырă çимĕç кӳмен йывăçа кас-
са вута пăрахаççĕ. [20] Çапла вара, суя пророксене ĕçĕ-çимĕçĕн-
чен пĕлĕр».

Эпĕ сире нихăçан та пĕлмен

(Лк. 13:25-27)

[21] «Мана: „Эй, Хуçамăр, эй, Хуçамăр!“ — тесе калакан каш-
ни çынах Çӳлти Патшалăха кĕреймĕ. Унта Çӳлти Аттемĕн
ирĕкне пурнăçлакан кăна кĕрĕ. [22] „Эй, Хуçамăр, эй, Хуçамăр!
Эпир Сан ятупа пророкла калаçмарăмăр-им? Усалсене Сан яту-
па хăваласа кăлармарăмăр-им? Сан ятупа тĕлĕнмелле ĕç нумай

тумарӑмӑр-им?“ – тейӗ Мана чылайӑшӗ суд кунӗ ҫитсен. 23 Ун
чухне Эпӗ вӗсене калӑп: „Эй, йӗркесӗр ӗҫ тӑвакансем! Эпӗ сире
нихӑҫан та пӗлмен, кайӑр Ман патӑмран!“»

Ҫурт лартакан икӗ ҫын ҫинчен каланӑ ытарлӑх
(Лк. 6:47-49)

24 «Ҫапла вара, Манӑн ҫак сӑмахсене итлекен, вӗсене пурнӑҫ-
лакан кашни ҫыннах хӑйӗн ҫуртне чул ҫине лартнӑ ӑслӑ ҫынпа
танлаштарӑп. 25 Акӑ ҫумӑр ҫуса ярать, юхан шыв ҫырантан ту-
хать, ҫил-тӑвӑл пуҫланса каять. Хайхисем ҫав ҫурта пырса ҫапаҫ-
ҫӗ, анчах та чул ҫине лартнӑран вӑл ишӗлмест. 26 Манӑн ҫак сӑ-
махсене итлесе, вӗсене пурнӑҫламан кашни ҫыннах хӑйӗн ҫуртне
хӑйӑр ҫине лартнӑ ӑссӑр ҫын евӗрлӗ. 27 Акӑ ҫумӑр ҫуса ярать,
юхан шыв ҫырантан тухать, ҫил-тӑвӑл пуҫланса каять. Хайхисем
ҫав ҫурта пырса ҫапаҫҫӗ те вӑл йӑтӑнса анать, вара ишӗлчӗк ҫеҫ
тӑрса юлать».

28 Иисус ҫак сӑмахсене каласа пӗтерсен, халӑх Унӑн вӗрентӗвӗн-
чен тӗлӗнмеллипех тӗлӗннӗ. 29 Мӗншӗн тесен Вӑл саккун вӗрен-
тӳҫисемпе фарисейсем пек мар, Турӑ хӑват панӑ пек вӗрентнӗ.

8-мӗш сыпӑк

Иисус юхан-суранлӑ ҫынна сыватать
(Мк. 1:40-45; Лк. 5:12-16)

1 Иисус ту ҫинчен ансан, Ун хыҫӗнчен темӗн чухлӗ халӑх пы-
нӑ. 2 Сасартӑк Иисус патне пӗр юхан-суранлӑ ҫын ҫывхарнӑ та
чӗркуҫленсе ларса ҫапла каланӑ: «Хуҫамӑр! Сыватас тесессӗн,
Эсӗ мана сыватма пултаратӑнах». 3 Иисус аллине тӑсса ӑна сӗр-
тӗннӗ те ҫапла каланӑ: «Чиртен тасатас тетӗп, сывал». Ҫын вара
ҫавӑнтах юхан-суранран тасалнӑ. 4 «Асту, сывални ҫинчен ника-
ма та ан кала, – тенӗ ӑна Иисус. – Хӑвна священника кайса кӑ-
тарт та Моисей Турра кӳме хушнӑ парнене кӳр. Ҫакӑ ху сывал-
нине пӗлтерни пулать те».

Ҫӗрпӳ тарҫине сыватни
(Лк. 7:1-10; Ин. 4:43-54)

5 Иисус Капернаума ҫул тытнӑ. Хулана ҫитсен Ун патне пӗр
ҫӗрпӳ пырса ҫапла тархасланӑ: 6 «Хуҫамӑр, килте ман тарҫӑм

хускалайми асапланса выртать». [7] «Эпӗ пырӑп, ӑна сы-
ватӑп», — тавӑрса каланӑ Иисус. [8] Анчах та ҫӗрпӳ ҫапла каланӑ:
«Эй, Хуҫамӑр! Сана хамӑн кил-ҫуртӑма чӗнсе кӗртме эпӗ тивӗҫлӗ
мар. Эсӗ хуш кӑна, вара тарҫӑм сывалӗ. [9] Эпӗ аслисене пӑхӑнса
тӑратӑп пулин те, манӑн хама пӑхӑнса тӑракан салтаксем те пур.
Эпӗ вӗсенчен пӗрне: „Кай!“ — тесен, вӑл каять. Тепӗрне: „Кил!“
— тесен, вӑл пырать. Тарҫӑма та: „Ҫавна ту!“ — тесе хушсан, вӑл
тӑвать». [10] Ҫакна илтсен Иисус тӗлӗнсех кайнӑ. «Чӑн калатӑп си-
ре, — тенӗ Вӑл Хӑй хыҫҫӑн пыракан халӑха, — кунашкал ҫирӗп
ӗненӳ Эпӗ Израильте те курманччӗ. [11] Сире акӑ мӗн калатӑп:
ҫакнашкал ӗненекенсем хӗвел тухӑҫӗнчен те, хӗвел анӑҫӗнчен те
нумайӑн килӗҫ те Авраампа, Исаакпа, Иаковпа пӗрле Ҫӳлти
Патшалӑх кӗрекине ларӗҫ. [12] Ҫӳлти Патшалӑхра пулма ҫурални-
сене вара тулаш сӗмлӗхе кӑларса пӑрахӗҫ; унта шӑл шатӑртаттар-
са йӗни илтӗнӗ». [13] Унтан Иисус ҫӗрпӗве ҫапла каланӑ: «Каях, ху
ӗненнӗ пек пултӑр сана». Тарҫи ҫав самантрах сывалнӑ вара.

Нумай ҫынна сыватни

(Мк. 1:29-34; Лк. 4:38-41)

[14] Иисус, Петр килне пырсан, унӑн хунямӑшӗ сив чирпе вырт-
нине курнӑ. [15] Иисус хӗрарӑмӑн аллине сӗртӗннӗ те унӑн чирӗ
иртсе кайнӑ. Вара Петр хунямӑшӗ вырӑн ҫинчен тӑрса вӗсене
хӑналама пуҫланӑ. [16] Каҫ пулсан Иисус патне усал ернӗ нумай
ҫынна илсе пынӑ. Вӑл усал сывлӑшсене сӑмахӗпех хӑваласа кӑ-
ларнӑ, чирлисене пурне те сыватнӑ. [17] Ҫапла Турӑ Исаия пророк
урлӑ калани пурнӑҫланнӑ. Пророк ҫапла каланӑ пулнӑ: «Вӑл пи-
рӗн халсӑрлӑха тата чир-чӗре илсе кайрӗ».

Христос хыҫҫӑн пырасси ҫинчен

(Лк. 9:57-62)

[18] Хӑй тавра халӑх пит нумай пухӑннине асӑрхасан вӗрене-
кенӗсене Иисус кимӗпе тепӗр енне ишсе каҫма хушнӑ. [19] Ҫа-
вӑн чухне Ун патне саккун вӗрентӳҫи пынӑ та ҫапла каланӑ:
«Вӗрентекен! Эсӗ кирек ӑҫта кайсан та, эпӗ Сан хыҫӑнтан
пыракан пулӑп». [20] «Тиллӗн те шӑтӑкӗ пур, вӗҫен кайӑкӑн та
йӑви пур, Этем Ывӑлӗн кӑна пуҫне хурса канмалӑх вырӑнӗ
ҫук», — тенӗ вара ӑна Иисус. [21] Вӗренекенӗсенчен тепри Ӑна
ҫапла каланӑ: «Хуҫамӑр! Ирӗк парсамччӗ: вилнӗ аттене кайса

пытарам малтан». 22 Анчах Иисус ăна çапла каланă: «Ман хыçăм-
ран пыракан пул, вилнĕ çыннисене вилĕмлисемех пытарччăр».

Çил-тăвăла чарни
(Мк. 4:35-41; Лк. 8:22-25)

23 Иисус кимĕ çине ларсан вĕренекенĕсем те Унпа пĕрле лар-
нă. 24 Тинĕс çинче вăйлă çил-тăвăл тухнă, кимме путарасла хум-
сем çапа пуçланă. Иисус çав вăхăтра çывăрнă пулнă. 25 Вĕренеке-
нĕсем Иисуса пырса вăратнă та: «Эй, Хуçамăр, çăл пире, пĕтет-
пĕр», – тенĕ. 26 «Эй, çителĕксĕр ĕненекенсем! Мĕншĕн эсир çав
териех хăравçă?» – тенĕ вĕсене Иисус. Унтан Вăл, тăрса, çиле
те, тинĕсе те лăпланма хушнă, вара çанталăк шăпах пулнă.
27 «Çиле те, тинĕсе те итлеттерме пултараканскер, Кам пулчĕ-ши
Ку?» – тенĕ вара çынсем тĕлĕнсе.

Усал ернĕ икĕ çынна сыватни
(Мк. 5:1-20; Лк. 8:26-39)

28 Иисус тинĕс леш енне, Гергеса çĕрне ишсе каçнă. Унта Ăна
çĕр хăвăлĕнчи тупăклăхсенчен тухнă, усал ернĕ икĕ çын тĕл пулнă.
Вĕсем питĕ тискерленсе кайнăран çав çулпа никам та çӳреймен.
29 Иисуса курсанах вĕсем кăшкăрса янă: «Эй, Турă Ывăлĕ, Иисус!
Санăн пирĕнпе мĕн ĕç пур? Эсĕ пире кунта вăхăт çитиччен
асаплантарма килтĕн». 30 Вĕсенчен аяккарахра пĕр пысăк сысна
кĕтĕвĕ çӳренĕ. 31 Усалсем Иисуса: «Эсĕ пире хăваласа кăларатăн
пулсан, кĕтӳри сыснасем ăшне кĕме хушсам», – тесе йăлăннă.
32 «Кайăрах», – тенĕ вара Вăл усалсене. Вĕсем, тухса, сыснасем
ăшне кĕнĕ. Çавăнтах пĕтĕм сысна кĕтĕвĕ чăнкă çырантан тинĕсе
сикнĕ те путса вилнĕ. 33 Сысна пăхакансем вара хулана чупнă,
çитсессĕн, мĕн-мĕн пулса иртнине, усал ернĕ çынсене мĕн пулни-
не те каласа кăтартнă. 34 Вара пĕтĕм хула халăхĕ Иисуса хирĕç тух-
нă. Ăна курсан хăйсен çĕрĕ-шывĕнчен кайма йăлăннă.

9-мĕш сыпăк

Паралич çапнă çынна сыватни
(Мк. 2:1-12; Лк. 5:17-26)

1 Унтан Иисус кимĕ çине ларса каялла ишсе каçнă та Хăй пу-
рăнакан хулана таврăннă. 2 Ун патне паралич çапнă пĕр çынна

хăй выртакан вырăнĕпех çĕклесе пынă. Иисус вĕсен ĕненĕвне
курнă та паралич çапнă çынна: «Хăюллăрах пул, ачам! Санăн çы-
лăхусем каçарăнчĕç», — тенĕ. 3 «Вăл Турра хурлать», — тесе шу-
хăшланă çавăн чухне хăш-пĕр саккун вĕрентӳçисем. 4 Иисус, вĕ-
сен шухăшĕсене пĕлсе тăрса: «Мĕншĕн эсир хăвăр ăшăрта ырă
мара шухăшлатăр? — тенĕ. 5 — Мĕн калама çăмăлтарах: „Санăн
çылăхусем каçарăнчĕç“ теме е: „Тăр та утса çӳре“ теме? 6 Анчах
та Этем Ывăлĕн çĕр çинче çылăх каçарма та ирĕк пуррине сире
пĕлтерессĕм килет». Çавна пĕлтерес тесе Вăл паралич çапнă
çынна: «Тăр та сарнă вырăнна илсе киле кай» — тенĕ. 7 Лешĕ
тăнă та вырăнне илсе килне кайнă. 8 Халăх вара, çакна курсан,
питĕ тĕлĕннĕ, этеме çавнашкал вăй-хăват панă Турра мухтанă.

Матфея чĕнни

(Мк. 2:13-17; Лк. 5:27-32)

9 Çавăн хыççăн Иисус налук пухмалли çурт умĕпе иртсе пынă.
Вăл унта ларакан Матфей ятлă çынна курнă та ăна: «Ман хыççăм-
ран пыракан пул», — тенĕ. Вара лешĕ тăнă та Иисус хыççăн кай-
нă. 10 Пĕррехинче Иисуспа Унăн вĕренекенĕсем пĕр пӳртре апат
çинĕ. Çавăн чухне налук пухакансемпе çылăхлă çынсем нумайă-
шĕ пынă та вĕсемпе пĕрле ĕçсе çинĕ. 11 «Мĕншĕн-ха сирĕн Вĕ-
рентекенĕр налук пухакансемпе тата çылăхлă çынсемпе пĕрле
ĕçсе çиет?» — тенĕ çакна курсан фарисейсем Унăн вĕренекенĕсе-
не. 12 Çак сăмахсене илтсен Иисус фарисейсене çапла каланă:
«Тухтăр сыввисене мар, чирлисене кирлĕ. 13 „Çынсем парне кӳ-
ни мар, ырă кăмăллă пулни кирлĕ Мана“, — тенĕ вĕт Çырнинче.
Кайăр та çакă мĕне пĕлтернине ăнкарса илме тăрăшăр. Эпĕ тӳрĕ
пурăнакансене мар, çылăхлисене ӳкĕнме чĕнмешкĕн килнĕ».

Типĕ тытасси çинчен ыйтни

(Мк. 2:18-22; Лк. 5:33-39)

14 Çавăн чухне Ун патне Иоанăн вĕренекенĕсем пынă те çапла
ыйтнă: «Фарисейсем те, эпир те нумай типĕ тытатпăр, Санăн вĕ-
ренекенӳсем мĕншĕн типĕ тытмаççĕ?» 15 Иисус вĕсене çапла ка-
ланă: «Туй ачисем кĕрӳ каччă хăйсемпе пĕрле чухне кулянĕç-и?
Анчах та акă вĕсенчен кĕрӳ каччăна туртса илес кунсем çитĕç,
çавăн чухне вĕсем типĕ тытĕç. 16 Никам та кивĕ тумтир çине
çĕнĕ пир саплăк лартмасть. Апла тусан çĕнĕ саплăкĕ кивĕ пирне

тăпăлтарса кăларĕ, çĕтĕкĕ вара татах пысăкланĕ. [17] Тин тунă хĕр-
лĕ эрехе те кивĕ сăран хутаçа тултармаççĕ. Апла тусан хутаçĕ çу-
рăлса каять те, эрехĕ те юхса тухать, хутаçĕ те сая каять. Çĕнĕ
эрехе çĕнĕ сăран хутаçа тултараççĕ, вара иккĕшĕ те упранса
юлаççĕ».

Иаир хĕрне чĕртни тата юн каякан
хĕрарăма сыватни
(Мк. 5:21-43; Лк. 8:40-56)

[18] Иисус вĕсене çак сăмахсене каланă чухне пĕр пуçлăх Ун пат-
не пынă та пуççапсах каланă: «Хĕрĕм вилесле выртать, Эсĕ пыр-
са ун çине аллуна хурсам, вара вăл чĕрĕлĕччĕ». [19] Иисус тăнă та
вĕренекенĕсемпе пĕрле ун хыççăн утнă. [20] Çавăн чухне юн кай-
нипе вун икĕ çул асапланакан пĕр хĕрарăм хыçалтан пынă та
Унăн тумтир аркине сĕртĕннĕ. [21] «Унăн тумтирне сĕртĕнсенех
сывалăттăм», — тесе шухăшланă вăл хăй ăшĕнче. [22] Иисус çавă-
рăннă та ăна асăрхаса çапла каланă: «Хăюллă пул, хĕрĕм! Ĕненĕ-
вӳ çăлчĕ сана». Хĕрарăм вара çав самантрах сывалнă. [23] Унтан
Иисус пуçлăх килне кайнă. Пӳрте кĕрсен Вăл хăйсен йăлипе ви-
ле çинче кĕвĕ калакансене, ним тума аптăранă çынсене курнă.
[24] Иисус вĕсене çапла каланă: «Тухăр-ха кунтан, хĕр ача вилмен,
вăл çывăрать кăна». Çакна илтсен Иисусран кулма пуçланă.
[25] Халăха кăларсан Вăл пӳлĕме кĕнĕ те хĕре аллинчен тытнă, вара
хĕр тăнă. [26] Çак ĕç пирки йĕри-таврах хыпар сарăлнă.

Икĕ суккăра тата чĕлхесĕр çынна сыватни

[27] Иисус унтан кайнă чух икĕ суккăр çын Ун хыççăн: «Эй, Да-
вид йăхĕнчи Иисус, хĕрхенсем пире!» — тесе кăшкăра-кăшкăра
пынă. [28] Иисус пĕр пӳрте кĕрсен, суккăрсем те Ун хыççăн кĕнĕ.
«Эсир ыйтнине Эпĕ тума пултарасса ĕненетĕр-и эсир?» — тенĕ
вĕсене Иисус. «Ĕненетпĕр, Хуçамăр!» — тенĕ Ăна вĕсем. [29] Унтан
Вăл суккăрсен куçĕсене сĕртĕннĕ те çапла каланă: «Хăвăр ĕнен-
нĕ пек пултăр». [30] Вара вĕсем куракан пулнă. «Астăвăр, кун çин-
чен никам та ан пĕлтĕр», — тенĕ хытарсах вĕсене Иисус. [31] Анчах
та тухса кайсанах вĕсем çав таврара пур çĕрте те Ун çинчен ка-
лаçса çӳренĕ.

[32] Вĕсем тухса кайнă чух Иисус патне усал ернĕ чĕлхесĕр çын-
на илсе пынă. [33] Усалне хăваласа кăларсан чĕлхесĕр çын калаçа

пуçланă. «Израильте кунашкалли нихăçан та пулманччĕ», — тесе
калаçнă халăх тĕлĕнсе. 34 Фарисейсем кăна çапла каланă: «Усал-
сене Вăл усалсен пуçлăхĕн хăвачĕпе хăваласа кăларать».

Вырмалли нумай та, выраканĕ сахал

35 Иисус мĕн пур хуласемпе ялсем тăрăх унти синагогăсенче
вĕрентсе, Çӳлти Патшалăх çинчен Ырă Хыпар пĕлтерсе, тĕрлĕ
чир-чĕртен тата тĕрлĕ халсăрлăхран сыватса çӳренĕ. 36 Уш-
кăн-ушкăн халăха курсан Иисус вĕсене хĕрхеннĕ: арпашса та
саланса кайнă çынсем кĕтӳçĕсĕр сурăхсем пекех пулнă. 37 Вара
Иисус Хăйĕн вĕренекенĕсене çапла каланă: «Вырмалли нумай
та, выраканĕ сахал. 38 Çапла ĕнтĕ, ани çине выраканĕсене ятăр
тесе, ана Хуçине йăлăнăр».

10-мĕш сыпăк

Вун икĕ апостол

(Мк. 3:13-19; 6:7-13; Лк. 6:12-16; 9:1-6)

1 Унтан Иисус Хăйĕн вун икĕ вĕренекенне чĕнсе илнĕ. Вăл вĕ-
ренекенĕсене, усал сывлăшсене хăваласа кăларччăр тесе, вĕсене
пăхăнтарма, тĕрлĕ чир-чĕртен, тĕрлĕ халсăрлăхран сыватма хăват
панă. 2 Вун икĕ апостолăн ячĕсем çаксем: пирвайхи — Петр те-
кен Симон, унăн шăллĕ Андрей, Зеведей Иаковĕпе унăн шăллĕ
Иоанн, 3 Филипп, Варфоломей, Фома, налук пухакан Матфей,
Алфей Иаковĕпе Фаддей текен Леввей, 4 Симон Кананит тата
Иуда Искариот. Çакă вара Ăна сутаканни пулнă.

5 Çак вун икĕ вĕренекенне Иисус çапла каласа вĕрентсе янă:
«Иудейсем пурăнман çĕрсене ан кайăр, Самари хулине те ан кĕ-
рĕр. 6 Чи малтан Израиль халăхĕ патне кайăр, вĕсем ĕнтĕ çĕтсе
кайнă сурăхсем пекех. 7 Çӳренĕ чухне вара: „Çӳлти Патшалăх çыв-
харчĕ“, — тесе ӳкĕтлесе вĕрентĕр. 8 Чирлисене сыватăр, юхан-су-
ранлисене тасатăр, вилнисене чĕртĕр, усалсене хăваласа кăларăр.
Тӳлевсĕр илтĕр, тӳлевсĕрех парăр. 9 Хăвăрпа пĕрле укçа тавра-
шĕ ан илĕр: ылтăннине те, кĕмĕллине те, пăхăррине те; 10 Çул
çине хутаç та, тепĕр кĕпепе пушмак та, туя та ан илĕр. Ĕçлекене
мĕн кирлине пама тивĕçлĕ. 11 Мĕнле те пулин хулана е яла çит-
сен унта кам шанчăклине ыйтса пĕлĕр те кайичченех ун патĕнче
пурăнăр. 12 Пӳрте кĕрсен ырă сунса: „Çак кил-çурта канăçлăх

пултăр!“ — тесе саламлăр. 13 Тивĕçлĕ кил-çурт пулсан канăçлăхăр
ун çине анĕ, тивĕçсĕр пулсан эсир ырă сунни хăвăрах тавăрăнĕ.
14 Кам та пулин сире хапăл тумасан, сăмахăра та итлемесен, çав
кил-çуртран е хуларан тухса кайнă чухне эсир пушмакăр çумĕн-
чи тусана та силлесех хăварăр. 15 Чăн калатăп сире: суд кунĕнче
Содомпа Гоморра çĕрне çав хуларан çăмăлтарах пулĕ».

Çитес хĕсĕрлевсем

(Мк. 13:9-13; Лк. 21:12-17)

16 «Акă Эпĕ сире кашкăрсем хушшине сурăхсене янă пек яра-
тăп. Ĕнтĕ эсир çĕлен пек вичкĕн ăслă, кăвакарчăн пек йăваш пу-
лăр. 17 Çынсенчен сыхланăр, мĕншĕн тесен вĕсем сире судпа айăп-
лама тытса парĕç, хăйсен синагогисенче хĕнĕç. 18 Вара сире Мана
пула пуçлăхсемпе патшасем патне илсе кайĕç. Вĕсем умĕнче тата
урăх халăх çыннисем умĕнче сирĕн Ман çинчен çирĕплетсе пĕл-
термелле пулĕ. 19 Сире суда тытса парсан мĕн каласси, мĕнле ка-
ласси пирки ан кулянăр, сирĕн калас сăмахăр çав самантра чĕлхе
çинчех пулĕ. 20 Мĕншĕн тесен эсир хăвăр мар, сирĕнти Аçăр
Сывлăшĕ мĕн каламаллине калаттарĕ. 21 Тăванĕ — тăванне, ашшĕ
ачине вĕлерме тытса парĕ. Ачисем вара ашшĕ-амăшне хирĕç ка-
йĕç, вĕсене вилĕм кӳрĕç. 22 Ман ятăмшăн сире пурте курайми
пулĕç; кам вĕçне çитичченех тӳсĕ, çав çăлăнĕ. 23 Сире пĕр хулара
хĕсĕрлесен эсир тепĕр хулана тарăр. Чăн калатăп сире: эсир Из-
раилĕн пур хулисене те çитме ĕлкĕриччен Этем Ывăлĕ килĕ.

24 Вĕренекен вĕрентекенĕнчен аслă мар, тарçă та хуçинчен аслă
мар. 25 Вĕренекенĕ вĕрентекен пек пулсан, тарçи хуçи пек пулсан
çитет вара. Кил хуçине Веельзевул* терĕç пулсан, унăн кил-йы-
шĕ пирки пушшех те çапла каламĕç-и?»

Камран хăрамалла

(Лк. 12:2-7)

26 «Çапла вара, хăвăра хирĕç çынсенчен ан хăрăр: пытарса хă-
варни те çиеле тухатех, вăрттăнни те паллă пулатех. 27 Эпĕ сире
тĕттĕмре каланине эсир çутăра калăр, хăлхаран каланине ял илт-
мелле пĕлтерĕр. 28 Ӳт-пĕве пĕтерекенсенчен ан хăрăр, вĕсем чуна
пĕтерейменĕç. Хăрасса вара ӳт-пĕве те, чуна та тамăкра пĕтерме

---

* 10:25 *Веельзевул* — шуйттанăн, усал сывлăшсен пуçлăхĕн, пĕр ячĕ.

пултараканран хăрăр. 29 Икĕ пĕчĕкçĕ вĕçен кайăка пĕр ассарий-
лĕхе сутмаççĕ-и? Çапах вĕсенчен пĕри те Çӳлти Аçăр ирĕкĕсĕр
çĕре ӳкмест. 30 Сирĕн пуçăр çинчи çӳç пĕрчисем те пĕтĕмпех
шутра. 31 Çавăнпа та ан хăрăр: эсир, паллах, пĕчĕкçĕ вĕçен кайăк
йышĕнчен хаклăрах.

32 Çапла вара, кам та кам халăх умĕнче Мана ĕненнине пĕлте-
рет, Эпĕ те Çӳлти Аттем умĕнче çав çын çинчен пĕлтерĕп. 33 Кам
халăх умĕнче Манран тунать, Эпĕ те Çӳлти Аттем умĕнче унран
тунăп».

Эпĕ канăçлăх мар, хĕç кӳме килнĕ

(Лк. 12:51-53; 14:26-27)

34 «Эпĕ çĕр çине канăçлăх кӳме килнĕ тесе ан шухăшлăр. Эпĕ
канăçлăх мар, хĕç кӳме килнĕ. 35 Эпĕ ывăлне – ашшĕнчен, хĕр-
не – амăшĕнчен, кинне – хунямăшĕнчен уйăрма килтĕм. 36 Çын-
шăн хăйĕн кил-йышĕсемех тăшман пулĕç. 37 Ашшĕне е амăшне
Мана юратнинчен те ытларах юратакан Мана тивĕçлĕ мар.
Ывăлне е хĕрне Мана юратнинчен те ытларах юратакан та Мана
тивĕçлĕ мар. 38 Кам хăйĕн асап хĕресне йăтса Ман хыççăн пы-
масть, çав Мана тивĕçлĕ мар. 39 Хăйĕн пурăнăçне упраса хăвара-
кан ăна çухатĕ. Хăйĕн пурăнăçне Мана халалласа çухатакан ăна
упраса хăварĕ».

Илес сăвап

(Мк. 9:41)

40 «Сире йышăнакан Мана та хапăл тăвать. Мана хапăл тăвакан
Мана кунта Яракана та йышăнать. 41 Пророка пророк пулнишĕн
хапăл тăвакан пророкпа танах сăвап илĕ. Тӳрĕлĕхлĕ çынна тӳрĕ
пурăннишĕн хапăл тăвакан та тӳрĕлĕхлĕ çынпа танах сăвап илĕ.
42 Чăн калатăп сире: кам çак кĕçĕннисенчен пĕрне Ман вĕрене-
кенĕм пулнăшăн пĕр курка та пулин сивĕ шыв ĕçтерет, вăл илес
сăвапне çухатмĕ».

11-мĕш сыпăк

1 Хăйĕн вун икĕ вĕренекенне ăс парса калавă хыççăн Иисус,
çав хуларан тухса, вĕрентме тата ӳкĕтлеме ытти хуласене кайнă.

Иоанăн вĕренекенĕсем тата Иисус
(Лк. 7:18-35)

2 Иоанн вара тĕрмере ларнă чух Христос ĕçĕсем çинчен илтнĕ
те хăйĕн икĕ вĕренекенне: 3 «Килмелли Эсĕ-и е пирĕн урăххине
кĕтмелле?» – тесе ыйтма Иисус патне янă. 4 Иисус вĕсене хурав-
ланă: «Мĕн курни-илтнине Иоана кайса каласа кăтартăр: 5 сук-
кăррисем куракан пулаççĕ, уксаххисем çӳрекен пулаççĕ, юхан-су-
ранлисем тасалаççĕ, хăлхасăррисем илтекен пулаççĕ, вилнисем
чĕрĕлсе тăраççĕ, чухăннисем хушшинче Ырă Хыпар сарăлать.
6 Ман пирки иккĕленмен çын телейлĕ».

7 Вĕсем кайсассăн Иисус халăха Иоанн çинчен кала пуçланă:
«Эсир пуш хире мĕн курма кайрăр? Çилпе хумханса ларакан хă-
măша-и? 8 Мĕн курма кайрăр вара эсир? Капăр тумтирлĕ çынна
курма-и? Анчах та капăр тумтир тăхăннă çынсем патша çуртĕнче
пурăнаççĕ. 9 Мĕн курма кайрăр-ха эппин? Пророка курма-и?
Çапла, калатăп сире, вăл пророкран та аслă. 10 „Акă Эпĕ Сан
умăнтан хыпарçăма яратăп, вăл Сан валли çул хатĕрлесе хурĕ“, –
тенĕ Çырнинче. Вăл шăпах çавă. 11 Чăн калатăп сире: этем йă-
хĕнче Шыва кĕртекен Иоанран аслăраххи пулман, анчах та Çӳл-
ти Патшалăхри чи кĕçĕнни те унран аслă. 12 Шыва кĕртекен
Иоанран пуçласа паян кунччченех Çӳлти Патшалăха тăрăшулăхпа
илеççĕ, пит тăрăшакансем ăна тупаççĕ. 13 Мĕншĕн тесен Иоанн
киличчен мĕн пур пророкла каланисене тата Моисей саккунне
пĕлтернĕ ĕнтĕ. 14 Эсир çак шухăшăма йышăнма хатĕр пулсан,
калам: Иоанн вăл – килмелле тенĕ Илия. 15 Илтме хăлха пурри
илттĕр!

16 Кампа танлаштарам-ши çак ăру çыннисене? Вĕсем урамра
ларакан ачасем евĕрлĕ, вĕсем хăйсен юлташĕсене çапла калаççĕ:
17 „Эпир сирĕншĕн шăхличĕ каларăмăр – эсир ташламарăр, эпир
сирĕншĕн хурлăхлă юрă юрларăмăр – эсир йĕмерĕр“. 18 Акă
Иоанн килчĕ те – типĕ тытать, эрех тавраше ĕçмест. „Усал ернĕ
ăна“, – теççĕ çынсем. 19 Этем Ывăлĕ килчĕ те – çиет те, ĕçет те.
„Ку çын çиме те, хĕрлĕ эрех ĕçме те юратать, налук пухакан-
семпе тата çылăхлă çынсемпе туслă“, – теççĕ çавсемех. Анчах та
Турă ăслăлăхне ачисем тӳрре кăларчĕç ĕнтĕ».

Ӳкӗнмен хуласене хуйхă пулӗ
(Лк. 10:13-15)

20 Унтан Иисус Хăй нумайрах хăват кăтартнă хуласене ӳкӗн-
меншӗн ӳпкелеме тытăннă: 21 «Хуйхă пулӗ сана, Хоразин! Хуйхă
пулӗ сана, Вифсаида! Эсир курнă хăватсене Тирпа Сидонра
кăтартнă пулсан, вӗсем тахçанах хуйхă тумтирӗ тăхăнса, хур-
ланса çылăхӗсенчен ӳкӗннӗ пулӗччӗç. 22 Калатăп сире: суд ку-
нӗнче Тирпа Сидон хулисене сирӗнтен çăмăлтарах пулӗ. 23 Эсӗ
те, хăвна тӳпе таранах мăнна хуракан Капернаум хули, тамăк
тӗпнех анса кайăн. Сан урамусенче кăтартнă хăватсене Содом-
ра кăтартнă пулсан вăл паянхи кунччен ларнă пулӗччӗ. 24 Çа-
пах та калатăп сире: суд кунӗнче Содом çӗрне санран çăмăлта-
рах пулӗ».

Ман патăма килӗр те канлӗх илӗр
(Лк. 10:21-22)

25 Çавăн чухне Иисус, сăмахне малалла тăсса, çапла каланă:
«Эй, Аттем, çӗрпе пӗлӗт Хуçи! Эсӗ çакна ăслă-тăнлисенчен пы-
тарса ача пек айваннисене пӗлмелле тунăшăн Сана мухтатăп.
26 Çапла, Аттем! Санăн ырă ирӗкӳ çавнашкал пулнă. 27 Аттем
Мана йăлтах панă. Ашшӗсӗр пуçне Ывăлне никам та пӗлмест.
Ашшӗне те Ывăлӗсӗр пуçне никам та пӗлмест, Ывăлӗ пӗлтерес
тесен анчах пӗлӗç. 28 Эй, эсир, йывăр çӗклемпе халтан кайнисем!
Пурте Ман патăма килӗр, Эпӗ сире канлӗх парăп. 29 Эпӗ йăваш
та лăпкă кăмăллă, çавăнпа Ман туртам хушшине тăрăр, Манран
тӗслӗх илӗр, вара канлӗхӗре тупăр. 30 Мӗншӗн тесен Ман лава
туртма ырă, Ман çӗклемӗм çăмăл».

12-мӗш сыпăк

Христос тата шăмат кун
(Мк. 2:23-28; Лк. 6:1-5)

1 Нумаях та вăхăт иртмен, пӗр шăмат кун Иисусăн тырă пусси-
пе иртсе пымалла пулнă. Вӗренекенӗсен çиесси килнӗ те вӗсем
пучахсене тата-тата илсе тырă пӗрчисене çиме пуçланă. 2 Фари-
сейсем çакна курнă та Иисуса каланă: «Акă Санăн вӗренекенӳ-
сем шăмат кун тума юраманнине тăваççӗ». 3 Иисус вӗсене çапла

хуравланӑ: «Пӗррехинче, Давид хӑй тата унпа пӗрле пулнисем
выҫӑпа аптӑрасан, вӑл мӗн тунине вуламан-им эсир? 4 Епле вӑл,
кӗлӗ ҫуртне кӗрсе, Турра халалланӑ ҫӑкӑрсене ҫинӗ. Ҫав ҫӑкӑрсе-
не унӑн хӑйӗн те, унпа пӗрле пулнисен те ҫиме юраман вӗт-ха,
вӗсене пӗртен-пӗр священниксем кӑна ҫиме пултарнӑ. 5 Е тата
шӑмат кунсенче священниксем Турӑ ҫуртӗнче шӑмат кун тума
хушман ӗҫсене тӑваҫҫӗ пулин те, вӗсем айӑплӑ мар тенине эсир
саккунра вуламан-им? 6 Анчах та калатӑп сире: халӗ ҫакӑнта
Турӑ ҫуртӗнчен те Аслӑраххи пур. 7 Ҫырнинче: „Ҫынсем парне
кӳни мар, ырӑ кӑмӑллӑ пулни кирлӗ Мана“, – тенине ӑнлан-
са илнӗ пулсан эсир ҫак айӑпсӑр ҫынсене айӑпламӑттӑр, 8 мӗн-
шӗн тесен Эпӗ, Этем Ывӑлӗ, – шӑмат кун хуҫи те».

Иисус алли типнӗ ҫынна сыватать

(Мк. 3:1-6; Лк. 6:6-11)

9 Ҫавӑнтан кайсан Иисус унти пӗр синагогӑна кӗнӗ. 10 Унта ал-
ли типнӗ ҫын пулнӑ. Иисуса айӑплама сӑлтав тупас тесе синаго-
гӑрисем Унран: «Шӑмат кун чиртен сыватма юрать-и?» – тесе
ыйтнӑ. 11 Иисус вӗсене ҫапла каланӑ: «Хӑйӗн пӗртен-пӗр сурӑхӗ
шӑмат кун шӑтӑка кӗрсе ӳксен, сирӗнтен кам ӑна туртса кӑлар-
мӗ? 12 Этем сурӑхран мӗн чухлӗ пахарах! Ҫапла вара, шӑмат кун
ырӑ ӗҫ тума юрать». 13 «Аллуна тӑс-ха», – тенӗ унтан Иисус ҫав
ҫынна. Лешӗ тӑснӑ та, алли тӳрленсе тепри пекех пулса тӑнӑ.
14 Фарисейсем вара синагогӑран тухсанах Ӑна вӗлерме кавар ту-
нӑ. Анчах та Иисус, ҫавна пӗлсе, унтан кайнӑ.

Суйласа илнӗ Ачам

15 Ун хыҫҫӑн темӗн чухлӗ халӑх пынӑ, Иисус пурне те сыватнӑ.
16 Вӗсене Иисус Хӑй ҫинчен каласа ҫӳреме хушман. 17 Вӑл ҫапла
Исаия пророк урлӑ Турӑ каланӑ ҫак сӑмахсем пурнӑҫланччӑр
тесе тунӑ: 18 «Акӑ Манӑн суйласа илнӗ, Манӑн юратнӑ, чунӑм
савнӑ Ачам. Эпӗ Ун ҫине Хам Сывлӑшӑма ярӑп, Вӑл мӗн пур ха-
лӑхсене тӗрӗслӗхе пӗлтерӗ. 19 Вӑл тавлашса, кӑшкӑрашса ҫӳремӗ,
никам та Ун сассине урамра илтеймӗ. 20 Тӗрӗслӗхе ҫиеле кӑла-
риччен Вӑл хуҫӑла пуҫланӑ хӑмӑша та хуҫмӗ, сӳне пуҫланӑ ҫутат-
кӑҫа та сӳнтермӗ. 21 Вӑл пур халӑхшӑн та шанчӑк пулса тӑрӗ».

Усалсене Иисус мĕнле хăватпа хăваласа кăларать?
(Мк. 3:20-30; Лк. 11:14-23; 12:10)

22 Унтан Иисус патне усал ернĕ суккăр тата чĕлхесĕр çынна çа-
вăтса пынă. Иисус ăна сыватнă, çапла вара суккăр тата чĕлхесĕр
çын калаçма та, курма та пуçланă. 23 Иисус мĕн тунине курсан
пĕтĕм халăх тĕлĕнмеллипех тĕлĕннĕ. «Çакă Давид йăхĕнчен Суй-
ласа илни мар-и?» – тесе ыйтнă çынсем. 24 Çавна илтсен фари-
сейсем вара çапла каланă: «Усалсене Вăл урăх нимĕнле хăватпа
та мар, усалсен пуçлăхĕн, Веельзевулăн, хăвачĕпе хăваласа кăла-
рать». 25 Иисус, фарисейсен шухăшĕсене пĕлсе, вĕсене çапла ка-
ланă: «Кирек мĕнле патшалăх та хирĕçсе-пайланса кайсан пу-
шанса юлать; кирек мĕнле хула та, кил-йыш та хирĕçсе-пайлан-
са кайсан арканать. 26 Çавнашкалах, шуйттан шуйттана хăваласа
кăларать пулсан, эппин вăл хăйпе хăй хирĕçет. Апла пулсан,
унăн патшалăхĕ епле тытăнса тăрайтăр? 27 Эпĕ усалсене Веельзе-
вул хăвачĕпе хăваласа кăларатăп пулсан, апла сирĕн халăх ывăлĕ-
сем кам хăвачĕпе хăваласа кăлараççĕ? Çавăнпа сире суд тăвакан-
сем те вĕсемех пулĕç. 28 Эпĕ усалсене Турă Сывлăшĕпе хăваласа
кăларатăп пулсан, эппин, паллах, сирĕн патăра Турă Патшалăхĕ
çитнĕ пулать. 29 Е тата, вăйлă çынна малтанах çыхса пăрахмасан,
кам унăн çуртне кĕрсе япалисене çаратса тухма пултарĕ-ха? Пал-
лах, çыхса пăрахсан тин унăн çуртне çаратайĕ. 30 Кам Ман майлă
мар, çав Мана хирĕç; кам Манпа пухмасть, çав салатса пĕтерет.
31 Çавăнпа калатăп сире: этемсен кирек епле çылăхĕ те, хурла-
ни те каçарăнĕ, анчах та Святой Сывлăша хурлани каçарăнмĕ.
32 Этем Ывăлне хирĕç сăмах калакана каçарĕç, Святой Сывлă-
ша хирĕç калакана вара кунти пурăнăçра та, лери пурăнăçра та
каçармĕç».

Йывăçпа çимĕçĕ çинчен
(Лк. 6:43-45)

33 «Йывăçне аван тетĕр пулсан çимĕçне те аван тейĕр; йывăçне
начар тетĕр пулсан çимĕçне те начар тейĕр – йывăça çимĕçне
кура хаклаççĕ. 34 Эй, çĕлен çурисем! Хăвăр усал пулсассăн еп-
ле-ха эсир ырри çинчен калаçма пултаратăр? Этемĕн чĕри мĕнпе
тулнă, чĕлхи-çăварĕ те çавнах калать. 35 Ырă çыннăн ырă кăмă-
лĕнчен ырри тухать, усал çыннăн усал кăмăлĕнчен усалли тухать.

36 Çавăнпа та калатăп сире: асăрханмасăр каланă кашни сăмах-
шăн суд кунĕнче çынсен явап тытмалла пулĕ. 37 Мĕншĕн тесен
каланă сăмахна кура Турă сана е тӳрре кăларĕ, е айăплĕ».

Хăват кăтартма ыйтни
(Мк. 8:11-12; Лк. 11:29-32)

38 Çавăн хыççăн хăш-пĕр саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсем
Иисуса: «Вĕрентекен! Эпир Эсĕ хăват кăтартма пултарнине ку-
расшăн», – тенĕ. 39 Иисус вĕсене çапла тавăрса каланă: «Усал та
пăсăк ăру хăватшăн антăхать, анчах та Иона пророк хăвачĕсĕр
пуçне ăна нимĕнле хăват та пулмĕ. 40 Иона кит ăшĕнче виçĕ кун
та виçĕ каç пулнă пек, Этем Ывăлĕ те çĕр айĕнче виçĕ кун та
виçĕ каç пулĕ. 41 Суд кунĕ çитсен Ниневи çыннисем çак ăрупа
пĕрле чĕрĕлсе тăрĕç те ăна айăплĕç, мĕншĕн тесен вĕсем Иона
ӳкĕтленине илтсен ӳкĕннĕ пулнă. Акă халĕ кунта Ионăран та Ас-
лăраххи пур. 42 Суд кунĕ çитсен кăнтăр енчи çĕр-шыври хĕрарăм
патша çак ăрупа пĕрле чĕрĕлсе тăрĕ те ăна айăплĕ, мĕншĕн тесен
вăл Соломон ăслăлăхне итлеме тĕнче хĕрринченех килнĕ пулнă.
Акă халĕ кунта Соломонран та Аслăраххи пур».

Усал сывлăш тавăрăнасси çинчен
(Лк. 11:24-36)

43 «Çын ăшĕнчен тухсан усал сывлăш канлĕх шыраса шывсăр
вырăнсенче çапкаланса çӳрет, анчах тупаймасть. 44 Вара вăл çап-
ла шухăшлать: „Хам тухнă çуртăма каялла тавăрăнам-ха“. Тавă-
рăнсассăн пушă, тирпейлесе тасатнă çурт курать. 45 Вара вăл
каять те хăйпе пĕрле хăйĕнчен те усалтарах тепĕр çичĕ сывлăша
ертсе пырать. Çавăнтах вĕсем ун ăшне кĕрсе пурăнма пуçлаççĕ.
Çав çынна вара малтанхинчен те начартарах пулать. Çак усал
ăрăва та çаплах пулĕ».

Иисус Христос Амăшĕпе тăванĕсем
(Мк. 3:31-35; Лк. 8:19-21)

46 Иисус халăха çак сăмахсене каласа тăнă вăхăтра Унăн Амă-
шĕпе тăванĕсем Унпа калаçасшăн тулта кĕтсе тăнă. 47 «Авă Аннӳпе
тăванусем Санпа калаçасшăн тулта кĕтсе тăраççĕ», – тенĕ Иисуса
пĕр çын. 48 «Кам Манăн Аннем? Камсем Манăн тăванăмсем?» –
тенĕ Иисус Хăйне çапла каланă çынна. 49 Унтан вĕренекенĕсем

çинелле аллипе тĕллесе каланă: «Акă Манăн аннемпе тăванăм-
сем. [50] Мĕншĕн тесен кам Çӳлти Аттем ирĕкне пурнăçласа пурă-
нать, çавă Манăн тăванăм та, аннем те пулать».

13-мĕш сыпăк

Акаçă çинчен каланă ытарлăх
(Мк. 4:1-9; Лк. 8:4-8)

[1] Çав кунхинех Иисус килтен тухнă та тинĕс хĕррине кайнă.
Вăл унта вĕрентсе ларнă. [2] Ун патне темĕн чухлĕ халăх пуçта-
раннă, çавăнпа Унăн кимĕ çине ларма тивнĕ. Мĕн пур халăх
вара çыран хĕрринче тăнă. [3] Иисус халăха ытарлăн каласа ну-
май вĕрентнĕ. Вăл çапла каланă: «Пĕр акаçă акана тухнă. [4] Акнă
чухне хăш пĕрчисем çул хĕррине ӳкнĕ, кайăксем вĕçсе пынă та
çав пĕрчĕсене сăхса пĕтернĕ. [5] Хăшĕ тата чуллă, сахал тăпраллă
çĕре ӳкнĕ, тăпри ăшăх пулнăран калча часах шăтса тухнă. [6] Ан-
чах та хĕвел тухсанах ăна ĕнтсе янă, тымар ярайман калча вара
типсе ларнă. [7] Хăшĕ тата пиçенлĕ вырăна ӳкнĕ, пиçен çитĕнсе
кайнă та калчана пусса лартнă. [8] Хăшĕ тата пулăхлă çĕр çине
ӳкнĕ те тулли пучах кăларнă: пĕр пĕрчĕрен çĕр пĕрчĕ, тепри
утмăл пĕрчĕ, тата тепри вăтăр пĕрчĕ пултарнă. [9] Илтме хăлха
пурри илттĕр!»

Ытарлăн калани çинчен
(Мк. 4:10-12; Лк. 8:9-10)

[10] «Мĕншĕн Эсĕ çынсене ытарлăн каласа вĕрентетĕн?» — тесе
ыйтнă Унран вĕренекенĕсем çывăхарах пырса. [11] Иисус вĕсене
çапла хуравланă: «Мĕншĕн тесен сире Çӳлти Патшалăх вăрт-
тăнлăхĕсене пĕлме тивĕç панă, вĕсене вара — паман. [12] Камăн
пур, ăна татах парĕç, унăн ытлашшипех пулĕ. Камăн çук, унăн-
не пур пеккине те туртса илĕç. [13] Вĕсем пăхсан та курмаççĕ, ит-
лесен те илтмеççĕ, ăнланмаççĕ, çавăнпа вĕсене ытарлăн кала-
тăп та. [14] Исаия пророкла калани вĕсенче пурнăçланĕ. Вăл çап-
ла каланă: „Эсир хăлхапа илтсен те ăнланаймăр, куçăрсемпе
пăхсан та кураймăр. [15] Çак çынсен чун-чĕри хытса ларнă, хăл-
хисем те аран илтеççĕ, куçĕсем те хупă. Ĕнтĕ вĕсен куçĕ кур-
масть, хăлхи илтместь, чун-чĕри туймасть, çавăнпа та вĕсем,
Мана сыватгарас тесе, Ман енне çавăрăнмаççĕ“. [16] Куçăрсем

курнăран, хăлхăрсем илтнĕрен эсир телейлĕ. 17 Чăн калатăп сире:
пророксемпе тӳрĕ пурăнакансем нумайăшĕ эсир мĕн курнине
курасшăнччĕ те – кураймарĕç, эсир илтнине илтесшĕнччĕ те –
илтеймерĕç».

Акаçă çинчен каланă ытарлăха ăнлантарни

(Мк. 4:13-20; Лк. 8:11-15)

18 «Эппин акаçă çинчен каланă ытарлăх мĕне пĕлтернине тăн-
лăр: 19 Çул хĕррине ӳкни Çӳлти Патшалăх çинчен вĕрентнине
илтсе те ăнланайман çынна пĕлтерет. Ун патне шуйттан пырать
те чĕрине акнине вăрласа каять. 20 Чуллă çĕре ӳкни Турă сăмахне
илтсе ăна тӳрех хавасланса йышăнакан çынна пĕлтерет, 21 анчах
та унăн чун-чĕри тымарсăр та иккĕленчĕк. Сăмахшăн хĕн кă-
тартма е хĕсĕрлеме тытăнсан, вăл тӳрех ĕненӳрен пăрăнать.
22 Пиçенлĕ вырăна ӳкни Турă сăмахне илтекен çыннах пĕлтерет,
анчах та ку тĕнчери хĕвĕшӳ, пуянлăх илĕртĕвĕ ун чĕринчи сăмаха
пусса лартать те, сăмах вара тĕшĕсĕр пулать. 23 Пулăхлă çĕр çине
ӳкни Турă сăмахне илтсе, ăнланса илекене пĕлтерет, ун чĕринче
сăмах тĕшĕ кăларать. Çапла вара, пĕринчен çĕр пĕрчĕ, теприн-
чен утмăл пĕрчĕ, тата тепринчен вăтăр пĕрчĕ пулать».

Тулăпа çум курăкĕ çинчен каланă ытарлăх

24 Иисус вĕсене тата тепĕр ытарлăх каласа кăтартнă: «Çӳлти
Патшалăха хайĕн ани çине лайăх вăрлăх акнă çынпа танлаш-
тарма пулать. 25 Анчах та çĕрле, пурте çывăрнă чухне, унăн
тăшманĕ пынă та тулă хушшине çум курăкĕ акса кайнă. 26 Кал-
ча ӳссе пуç кăларсан вара çум курăкĕ те палăрнă. 27 Ана хуçин
чурисем ăна çапла пырса каланă: „Хуçамăр! Эсĕ хăвăн ану çине
лайăх вăрлăх акнăччĕ, епле майпа халĕ унта йăлтах çум курăкĕ
пусса илнĕ?“ 28 „Темле тăшман хăтланнă çавна“, – тенĕ хуçи
вĕсене. „Çумлаттарас теместĕн-и, эпир кайса çумлатпăр“, – те-
нĕ чурисем. 29 „Çук, çум курăкне çумланă чух унпа пĕрле тулли
те тăпăлĕ, – тенĕ хуçи. 30 – Выриччен хутăшах ӳсчĕр-ха, вырма-
ра вара выракансене çапла хушăп: çунтарса ямашкăн малтан çум
курăкне пухса кĕлтен-кĕлтен çыхăр, туллине ман кĕлете пуç-
тарса хурăр“».

Сарă пăрăç вăррипе кăвас тĕпĕ çинчен калана ытарлăхсем

(Мк. 4:30-34; Лк. 13:18-21)

31 Унтан Иисус вĕсене тепĕр ытарлăх каласа кăтартнă: «Çӳлти
Патшалăха сарă пăрăç вăррипе танлаштарма пулать; ăна пĕр çын
хăйĕн ани çине акнă. 32 Сарă пăрăç вăрри ытти вăрăсенчен чи пĕ-
чĕкки пулин те, ӳссен вăл пахча çимĕçсенчен чи çӳлли пулса тă-
рать. Вăл йывăç пекех паркаланса каять, кайăксем вĕçсе пыраççĕ
те унăн турачĕсем хушшинче йăва çавăраççĕ».
33 Иисус вĕсене тата тепĕр ытарлăх каланă: «Çӳлти Патшалă-
ха кăвас тĕпĕпе танлаштарма пулать. Хĕрарăм кăвас тĕпне илнĕ
те виçĕ витре çăнăхпа хутăштарса çăрнă, вара пĕтĕм чусти йӳçсе
хăпарнă».
34 Çаксене пурне те Иисус халăха ытарлăн каланă, ытарлăхсăр
нимĕн те вĕрентмен. 35 Вăл пророк урлă Турă калани пурнăçлан-
тăр тесе çакнашкал вĕрентнĕ. «Çăварăма ытарлăн калама уçăп та
тĕнче пуçланнăранпах пытарăнса тăнине каласа пĕлтерĕп», — те-
нĕ пулнă пророк.

Тулăпа çум курăкĕ çинчен каланă ытарлăха ăнлантарни

36 Унтан Иисус, халăхпа сывпуллашсан, вĕренекенĕсемпе пĕр-
ле килне кайнă. Пӳрте кĕрсен вĕренекенĕсем Унран çум курăкпа
ана çинчен каланă ытарлăха ăнлантарса пама ыйтнă. 37 Вăл çапла
ăнлантарнă: «Лайăх вăрлăх акаканĕ — Этем Ывăлĕ. 38 Ана вара
тĕнчене пĕлтерет, лайăх вăрлăх — Турă Патшалăхĕн çыннисене,
çум курăкĕ шуйттана парăннисене пĕлтерет. 39 Çум курăкне ака-
кан тăшман — шуйттана, вырма вăхăчĕ — тĕнче пĕтмĕшне, выра-
канĕсем ангелсене пĕлтереççĕ. 40 Çапла вара шуйттана парăннă
çынсене тĕнче пĕтмĕшĕнче çум курăкĕ пекех суйласа пухса çуна-
кан вута пăрахĕç. 41 Этем Ывăлĕ Хăйĕн ангелĕсене ярĕ те, вĕсем
Унăн Патшалăхĕнчи çылăха кĕртекенсене, усал тăвакансене пур-
не те çумлĕç. 42 Вара вĕсене çунакан вута пăрахĕç: унта шăл ша-
тăртаттарса йĕни илтĕнĕ. 43 Ун чухне сăваплисем Ашшĕн Патша-
лăхĕнче хĕвел пек çуталĕç. Илтме хăлха пурри илттĕр».

Ҫӳлти Патшалӑх ҫинчен каланӑ
тепӗр виҫӗ ытарлӑх

44 «Ҫӳлти Патшалӑха тата ана ҫине чавса пытарнӑ мулпа тан-
лаштарма пулать. Вӑл мула пӗр ҫын тупнӑ та ҫавӑнтах чавса
пытарнӑ. Хайхискер савӑннипе пурлӑхне кайса сутнӑ та ҫав
анана туяннӑ.

45 Ҫӳлти Патшалӑха тата хаклӑ ӗнчӗ шыракан купсапа танлаш-
тарма пулать. 46 Пӗррехинче вӑл хаклӑран та хаклӑ ӗнчӗ курнӑ та
кайса мӗн пур пурлӑхне сутса ҫав ӗнчӗне туяннӑ.

47 Ҫӳлти Патшалӑха тата сӗреке-тетелпе танлаштарма пулать.
Пулӑҫӑсем ҫав сӗреке-тетеле тинӗсе янӑ та, унта тӗрлӗ йышши
пулӑ кӗнӗ. 48 Сӗреке-тетел тулсан ӑна пулӑҫӑсем ҫыран хӗррине
туртса кӑларнӑ, унтан ларса юрӑхлӑ пуллине суйласа илнӗ те са-
вӑта янӑ, юрӑхсӑррине кӑларса ывӑтнӑ. 49 Тӗнче пӗтмӗшӗнче те
ҫаплах пулӗ: ангелсем килӗҫ те усаллисене сӑваплисенчен суйла-
са илӗҫ. 50 Вара усаллисене ҫунакан вута пӑрахӗҫ: унта шӑл ша-
тӑртаттарса йӗни илтӗнӗ».

51 «Ҫаксене пурне те ӑнлантӑр-и?» — тесе ыйтнӑ Иисус вӗренеке-
нӗсенчен. «Ӑнлантӑмӑр, Хуҫамӑр», — тенӗ лешсем. 52 Вара Иисус
вӗсене ҫапла каланӑ: «Ҫӳлти Патшалӑх ҫинчен илтсе пӗлнӗ кашни
саккун вӗрентӳҫине кил хуҫипе танлаштарма пулать. Ҫав хуҫа хӑй
пурлӑхне упракан вырӑнтан киввине те, ҫӗннине те илсе тухать».

Назарет ҫыннисем Иисуса ӗненменни
(Мк. 6:1-6; Лк. 4:16-30)

53 Ҫак ытарлӑхсене каласа пӗтернӗ хыҫҫӑн Иисус унтан кайнӑ.
54 Вӑл Хӑй ӳснӗ хулана пынӑ та унти синагогӑра халӑха вӗрентнӗ.
Унӑн вӗрентӗвӗнчен ҫынсем тӗлӗнмеллипех тӗлӗннӗ. «Ҫакнашкал
ӑслӑлӑх тата хӑват кӑтартмалӑх вӑй ӑҫтан тухать-ши Унӑн? — тенӗ
вӗсем. 55 — Платник ывӑлӗ ҫеҫ мар-им вара Вӑл? Унӑн Амӑшӗ
Мария ятлӑ вӗт-ха? Иаков, Иосий, Симон, Иуда Унӑн тӑванӗсем
мар-и вара? 56 Унӑн аппӑшӗсем те пурте кунтах пурӑнмаҫҫӗ-и?
Эппин ҫавнашкал пӗлӳ ӑҫтан тухать Унӑн?» 57 Ҫапла вӗсем Унӑн
сӑмахӗсене ӗненесшӗн пулман. Иисус вара вӗсене каланӑ: «Хи-
сеплемен пророк пулмасть, хисеплемесен те ӑна тӑван ҫӗр-шы-
вӗнче тата килӗнче кӑна хисеплемеҫҫӗ». 58 Вӗсем ӗненменрен
Иисус унта хӑватсем нумаях туман вара.

14-мĕш сыпăк

Шыва кĕртекен Иоанн вилĕмĕ
(Мк. 6:14-19; Лк. 9:7-9)

1 Çав вăхăтра Иисус пирки çӳрекен сас-хура Галилея пуçлăхĕн
Иродăн хăлхине те кĕнĕ. 2 Вара вăл хăйĕн улпут таврашĕсене
çапла каланă: «Ку çын — Шыва кĕртекен Иоанн, вилĕмрен чĕ-
рĕлсе тăнăран вăл хăватсем кăтартать те». 3 Ирод хăйĕн Филипп
ятлă пиччĕшĕн арăмне, Иродиадăна, качча илнĕ пулнă. Çав хĕ-
рарăма пула вăл Иоана тытса çыхтарса тĕрмене хуптарнă. 4 Мĕн-
шĕн тесен Иоанн ăна: «Санăн инкӳпе пурăнма юрамасть», —
тесе ӳпкеленĕ. 5 Ирод ăна çавăншăн вĕлерттересшĕн те пулнă,
анчах халăхран хăранă. Халăх Иоана пророк тесе шутланă. 6 Пĕр-
рехинче вара, Ирод хăйĕн çуралнă кунне уявланă чухне, Иродиа-
дăн хĕрĕ хăнасем умĕнче ташласа Иродăн кăмăлне кайнă. 7 «Эпĕ
сана тупа тусах шантаратăп, — тенĕ ăна çавăнпа Ирод, — эсĕ мĕн
ыйтнине йăлтах парăп». 8 Хĕр вара амăшĕ вĕрентнипе çапла ка-
ланă: «Шыва кĕртекен Иоанн пуçне тирĕк çине хурса çакăнта
илсе килсе пар». 9 Патша салхуланнă, анчах та хăнасем умĕнче
тупа тунăран хĕр кăмăлне тивĕçтерме хушнă. 10 Унтан хăй çын-
нисене тĕрмене Иоанн пуçне кастарма янă. 11 Ĕнтĕ унăн пуçне
тирĕкпе çĕклесе пырса хĕре тыттарнă, вăл ăна амăшне илсе кайса
панă. 12 Вĕренекенĕсем вара Иоанн ӳтне пырса илнĕ те çĕре пы-
тарнă. Унтан вĕсем çакăн çинчен Иисуса кайса пĕлтернĕ.

Пилĕк пин çынна тăрантарни
(Мк. 6:30-44; Лк. 9:10-17; Ин. 6:1-14)

13 Иисус çавна илтсен çын çук вырăна пĕчченех кимĕпе ишсе
кайнă. Халăх, çакăн çинчен пĕлсен, хуласенчен тухса Ун хыççăн
çыран хĕррипе çуран утнă. 14 Кимĕ çинчен ансан Иисус унта
çынсем нумай пулнине курнă. Вара Иисус, хĕрхенсе, вĕсен хуш-
шинчи чирлисене сыватнă. 15 Каç пуласпа вĕренекенĕсем Ун
патне пырса çапла каланă: «Кунта çын пурăнман вырăн, каç та
пулса килет ĕнтĕ; ялсене кайса хăйсем валли çимелли туянма ха-
лăха яр». 16 «Вĕсен каймалла мар, çимелли вĕсене эсир хăвăр па-
рăр», — тенĕ вĕренекенĕсене Иисус. 17 Лешсем Иисуса каланă:
«Пирĕн кунта пурĕ те пилĕк çăкăрпа икĕ пулă кăна». 18 «Вĕсене

Мана илсе килсе парăр-ха», – терĕ Иисус. [19] Унтан Вăл халăха
çерем çине ларма хушнă, Хăй пилĕк çăкăрпа икĕ пулла илсе çӳ-
лелле пăхнă та Турра тав тунă. Вара Иисус çăкăрсене хуçа-хуçа
вĕренекенĕсене тыттарнă, лешсем çăкăр татăкĕсене халăха валеç-
се панă. [20] Пурте çисе тăраннă; юлнă татăкĕсене тата вун икĕ
кунтăк туллиех пухнă. [21] Хĕрарăмсемпе ачасене шутламасан, çие-
кенĕсем пилĕк пин çынна яхăн пулнă.

Иисус шыв çийĕпе утни

(Мк. 6:45-52; Ин. 6:15-21)

[22] Çавăн хыççăнах Иисус Хăйĕн вĕренекенĕсене кимĕ çине
ларса тинĕс леш енне Хăйĕнчен маларах ишсе каçма хушнă, Хăй
халăха ăсатма юлнă. [23] Халăхпа сывпуллашсан Вăл пĕчченлĕхре
кĕлтума ту çине улăхнă, çĕрле те унта пĕчченех пулнă. [24] Çав вă-
хăтра кимĕ тинĕс варрине çитнĕ ĕнтĕ. Çил хирĕçле пулнăран
кимме хумсем лăсканă. [25] Тул çутăласпа вара Иисус вĕренекенĕ-
сем патне тинĕс çийĕпе утса пынă. [26] Вĕренекенĕсем, Вăл тинĕс
çийĕпе утса пынине курсан, пăлханса ӳкнĕ те: «Куçа мĕлке курă-
нать», – тенĕ. Сехрисем хăпнипе вĕсем кăшкăрсах янă. [27] Иисус
вĕсене çав самантрах сасă парса: «Хастар пулăр! Ку – Эпĕ, ан
хăрăр!» – тенĕ. [28] «Хуçам! – тенĕ Ăна Петр. – Енчен те Ку Эсех
пулсан, эппин мана та Хăв патна шыв çийĕпе пыма хуш».
[29] «Кил», – тенĕ Иисус. Петр вара кимĕрен тухса шыв çийĕпе
Иисус патне утнă. [30] Анчах та çил вăйлине асăрхасан вăл хăрани-
пе пута пуçланă. «Хуçам! Çăлсам мана!» – тесе кăшкăрса янă
вăл. [31] Иисус çавăнтах аллине тăсса ăна ярса тытнă. «Эй, çите-
лĕксĕр ĕненекен, – тенĕ ăна Иисус, – мĕншĕн эсĕ иккĕленсе
кайрăн?» [32] Вĕсем кимĕ çине ларсанах çил лăпланнă. [33] Кимĕ
çинчисем Ун патне пырса, пуççапса çапла каланă: «Эсĕ чăнах
та Турă Ывăлĕ!»

Геннисаретра чирлисене сыватни

(Мк. 6:53-56)

[34] Тинĕс урлă ишсе каçсан вĕсем Геннисарет çĕрне çитнĕ.
[35] Унта пурăнакансем Иисуса палласа илнĕ те çав таврана хыпар
янă. Вара Иисус патне мĕн пур чирлĕ çынсене илсе пыра пуçла-
нă. [36] «Тумтирӳ аркине те пулин сĕртĕнме ирĕк парсам», – тесе
йăлăннă вĕсем Ăна. Сĕртĕнекеннисем вара сывалнă.

15-мӗш сыпӑк

Ваттисен йӑли-йӗркине тытса пырасси ҫинчен
(Мк. 7:1-23)

1 Ҫавӑн хыҫҫӑн Иисус патне Иерусалимри саккун вӗрентӳҫи-
семпе фарисейсем пынӑ та ҫапла каланӑ: 2 «Мӗншӗн Санӑн вӗ-
ренекенӳсем ваттисен йӑлине пӑхӑнмасӑр ҫиес умӗн аллисене
ҫумаҫҫӗ?» 3 Иисус вӗсене ҫапла хуравланӑ: «Эсир мӗншӗн тата
хӑвӑр йӑла-йӗркӗре Турӑ хушнинчен мала хуратӑр? 4 „Аҫу-аннӳне
хисепле“ тата „Ашшӗне е амӑшне усал сӑмах калакана вилӗм
ҫиттӗр“ тесе Турӑ каланӑ-ҫке-ха. 5-6 Эсир вара: „Кам хӑй ашшӗ-
не е амӑшне парассине Турра асӑнса парать, ҫав ашшӗ-амӑшӗ
умӗнче парӑмлӑ мар“, – тесе вӗрентетӗр. Ҫапла каласа эсир хӑ-
вӑр йӑла-йӗркешӗн Турӑ пил-хушӑвне пӑрахӑҫлатӑр. 7 Эй, икӗ
питлӗскерсем! Сирӗн ҫинчен Исаия пророк Турӑ сӑмахӗсемпе
аван каланӑ: 8 „Ҫак ҫынсем чӗлхи-ҫӑварӗпе Ман патӑмалла ҫыв-
хараҫҫӗ, сӑмахпа Мана хисеплеҫҫӗ, анчах чун-чӗрипе Манран
питӗ аякра. 9 Вӗсем этем шухӑшласа кӑларнӑ вӗрентӗве, йӑла-йӗр-
кене вӗрентеҫҫӗ пулсан, вӗсем Мана пуҫҫапни усӑсӑр“».

10 Унтан Иисус халӑха чӗнсе ҫапла каланӑ: «Итлӗр те ӑнланса
илӗр: 11 Ҫынна ҫӑвара кӗрекенни мар, ҫӑвартан тухаканни ирсӗр-
летет». 12 Ҫав вӑхӑтра вӗренекенӗсем Иисус патне пынӑ та ҫапла
каланӑ: «Пӗлетӗн-и, ҫак сӑмахсене илтсен фарисейсем питӗ кӳ-
ренчӗҫ». 13 «Манӑн Ҫӳлти Аттем акман кирек епле ӳсен-тӑран та
кӑкланӗ, – тавӑрнӑ вара Иисус. 14 – Фарисейсемшӗн ан кулянӑр,
вӗсем суккӑрсене ҫавӑтса пыракан суккӑрсем. Енчен те суккӑра
суккӑр ҫавӑтса пырать пулсан, вӗсем иккӗшӗ те шӑтӑка кӗрсе
ӳкӗҫ». 15 «Ху ытарлӑ каланине пире ӑнлантарса парсамччӗ», –
тесе ыйтнӑ Унран Петр. 16 Иисус вара ҫапла каланӑ: «Сирӗн те
ӑс-тӑнӑр халичченех усӑлса ҫитеймерӗ-и? 17 Ҫӑвара кӗрекенни
пурте вар-хырӑма кӗрсе тулашах тухнине халиччен те ӑнланмас-
тӑр-и? 18 Ҫӑвартан тухаканни вара – чун-чӗререн тухать, ҫынна
Турӑ умӗнче ҫавӑ ирсӗрлетет. 19 Мӗншӗн тесен ҫак усал шухӑш-
сем пурте: ҫын вӗлересси, мӑшӑра улталасси, аскӑнланасси, вӑр-
ласси, судра суйса пӗлтересси, хурласси чун-чӗререн тухаҫҫӗ.
20 Ҫынна Турӑ умӗнче ҫавсем ирсӗрлетеҫҫӗ. Алӑ ҫумасӑр ҫини
вара ҫынна ирсӗрлетмест».

Хананей хĕрарăмĕн ĕненĕвĕ
(Мк. 7:24-30)

21 Унтан Иисус Тирпа Сидон çĕрне тухса кайнă. 22 Ун патне
çавăнти пĕр хананей хĕрарăмĕ пынă та: «Эй, Хуçам, Давид йăхĕн
Ывăлĕ, хĕрхенсем мана! Хĕрĕм усал ернипе питĕ асапланать», –
тенĕ кăшкăрсах. 23 Иисус ăна хирĕç пĕр сăмах та чĕнмен. Вĕрене-
кенĕсем Ун патне пынă та: «Ку хĕрарăма кайма хуш-ха, вăл пĕр-
май пирĕн хыçран кăшкăрашса пырать», – тенĕ. 24 «Турă Мана
Израиль ăрăвĕн çĕтсе кайнă сурăхĕсем патне кăна янă», – тесе
тавăрнă Иисус. 25 Çапах та хĕрарăм пынă та Ун умне чĕркуç-
ленсе ларса: «Хуçам! Пулăшсам мана!» – тенĕ. 26 Иисус вара çап-
ла тавăрнă: «Ачасем çиес çăкăра йытăсене пăрахса пани аван
мар». 27 «Çапли çапла та-ха, Хуçам, – тенĕ хĕрарăм, – анчах йы-
тăсем те хуçисен сĕтелĕ çинчен ӳкнĕ тĕпренчĕксене çиеççĕ-çке».
28 Иисус вара ăна çапла тавăрнă: «Эй, хĕрарăм! Санăн ĕненĕвӳ
чăнласах та çирĕп, ху ыйтнă пек пултăр эппин». Вара унăн хĕрĕ
çав самантрах сывалнă.

Иисус чирлисене сыватни

29 Унтан кайсан Иисус Галилея тинĕсĕ хĕррине çитнĕ, вара пĕр
сăрт çине хăпарнă та çавăнта ларнă. 30 Ун патне пит нумай халăх
пуханнă. Çынсем хăйсемпе пĕрле уксах-чăлахсене, суккăрсене,
чĕлхесĕрсене, сусăрсене тата ытти чирлисене йышлăн илсе пынă,
вĕсене Иисус умне вырттарнă. Иисус вĕсене сыватнă. 31 Халăх
вара чĕлхесĕррисем калаçнине, сусăррисем тӳрленнине, уксах-
хисем çӳренине, суккăррисем куракан пулнине курса тĕлĕннĕ.
Пурте Израиль Туррине мухтанă.

Тăватă пин çынна тăрантарни
(Мк. 8:1-10)

32 Иисус Хăйĕн вĕренекенĕсене чĕнсе илсе çапла каланă: «Çак
халăха Эпĕ шеллетĕп: вĕсем ĕнтĕ виçĕ кун хушши Манпа пĕрле,
çимелли те вĕсен нимĕн те çук. Çул çинче халтан каясран Ман
вĕсене выçăлла кăларса ярас килмест». 33 «Кунта, çын пурăнман
вырăнта, çакăн чухлĕ халăха тăрантармалăх ăçтан çăкăр тупас пи-
рĕн?» – тенĕ Ăна вĕренекенĕсем. 34 «Сирĕн миçе çăкăр пур?» –
ыйтнă Иисус. «Çичĕ çăкăрпа темиçе пĕчĕк пулă», – тавăрнă

лешсем. 35 Вара Иисус халăха çерем çине ларма хушнă. 36 Унтан
çав çичĕ çăкăрпа пулла илсе Турра тав тунă та вĕренекенĕсене
хуçа-хуçа тыттарнă, вĕренекенĕсем халăха валеçсе панă. 37 Пурте
çисе тăраннă. Юлнă татăкĕсене тата çичĕ карçинкка туллиех
пухнă. 38 Хĕрарăмсемпе ачасемсĕр пуçне, çиекенĕсем пурĕ тăва-
тă пин çын пулнă. 39 Кайран Иисус, халăхпа сывпуллашса, кимĕ
çине ларнă та Магдала çĕрне ишсе кайнă.

16-мĕш сыпăк

Тӳперен хăват кăтартма ыйтни

(Мк. 8:11-13; Лк. 12:54-56)

1 Унтан Иисус патне фарисейсемпе саддукейсем пынă та, Ăна
тĕрĕслес тесе, тӳперен хăват кăтартма ыйтнă. 2 Вăл вара вĕсене
çапла хуравланă: «Каçхине эсир: пĕлĕт хĕрелет – уяр пулать те-
тĕр. 3 Ирхине эсир: пĕлĕт йăм-хĕрлĕ – паян çанталăк пăсăлать
тетĕр. Икĕ питлĕскерсем! Тӳпери паллăсене уйăрма пĕлетĕр, вă-
хăт паллисене уйăрма пĕлейместĕр-и? 4 Усал та пăсăк ăру хăват-
шăн антăхать, анчах та Иона пророк хăвачĕсĕр пуçне ăна нимĕн-
ле хăват та пулмĕ». Унтан Иисус вĕсене пăрахса кайнă.

Фарисейсемпе саддукейсен кăвас тĕпĕ çинчен

(Мк. 8:14-21)

5 Тинĕс тепĕр енне ишсе каçнă чух Унăн вĕренекенĕсем хăй-
семпе пĕрле çăкăр илме маннă. 6 «Асăрханăр, – тенĕ вĕсене
Иисус, – фарисейсемпе саддукейсен кăвас тĕпĕнчен сыхланăр».
7 «Эпир çăкăр илме маннăран çапла калать пулĕ Вăл», – тесе шу-
хăшланă вĕренекенĕсем хăйсен ăшĕнче. 8 Иисус вара вĕсен шухă-
шĕсене пĕлсе çапла каланă: «Эй, çителĕксĕр ĕненекенсем! Мĕн-
шĕн эсир хăвăр ăшăрта çăкăр илменни çинчен шухăшлатăр?
9 Халичченех ăнланмастăр-и? Пилĕк çăкăрпа пилĕк пин çынна
тăрантарнине, юлашкине тата темиçе кунтăк пухнине астумас-
тăр-им? 10 Тата çичĕ çăкăрпа тăватă пин çынна тăрантарнине,
юлашкине миçе карçинкка пухнине те манса кайрăр-им? 11 „Фа-
рисейсемпе саддукейсен кăвас тĕпĕнчен сыхланăр“, – тесе Эпĕ
çăкăр пирки каламаннине епле-ха ăнланаймастăр?» 12 Иисус
кăвас тĕпĕнчен мар, фарисейсемпе саддукейсен вĕрентĕвĕнчен
сыхланма каланине вĕренекенĕсем тинех тавçăрса илнĕ.

Иисус кам пулнине Петр пĕлтерни
(Мк. 8:27-30; Лк. 9:18-21)

13 Филипп Кесарийĕ таврашĕнчи çĕрсене пырсан Иисус Хăйĕн
вĕренекенĕсенчен çапла ыйтнă: «Çынсем Мана, Этем Ывăлне,
кам вырăнне хураççĕ?» 14 «Пĕрисем – Шыва кĕртекен Иоанн вы-
рăнне, теприсем – Илия вырăнне, хăшĕ-пĕрисем тата Иеремия е
пĕр-пĕр урăх пророк вырăнне хураççĕ», – тавăрнă вĕсем. 15 «Эсир
хăвăр вара Мана кам вырăнне хуратăр?» – тенĕ Иисус вĕсене.
16 «Эсĕ – Чĕрĕ Туррăн Ывăлĕ, Христос», – тавăрнă вара Петр те-
кен Симон. 17 «Телейлĕ эсĕ, Иона ывăлĕ Симон, мĕншĕн тесен
сана çав чăнлăха этем мар, Манăн Çӳлти Аттем уçса пачĕ. 18 Ĕнтĕ
Эпĕ сана калатăп: эсĕ – Петр*. Эпĕ ĕненекен ушкăнсем йĕрке-
ленĕ чухне эсĕ вĕсемшĕн чул никĕс пулăн. Вара çав Чиркĕве та-
мăк хапхи те çĕнтереймĕ. 19 Эпĕ сана Çӳлти Патшалăха кĕмелли
алăкăн уççине парăп. Эсĕ çĕр çинче мĕне чарăн, çавă тӳпере те
чаруллă пулĕ; эсĕ çĕр çинче мĕне чармăн, çавă тӳпере те ирĕклĕ
пулĕ». 20 Çавăн чухне Вăл вĕренекенĕсене Хăй, Иисус, Турă Суй-
ласа илни пулнине никама та калама хушман.

Иисус Хăй вилсе чĕрĕлесси çинчен калани
(Мк. 8:31–9:1; Лк. 9:22-27)

21 Çавăнтан вара Иисус вĕренекенĕсене Хăйĕн Иерусалима кай-
малли çинчен, унта ятлă-сумлă çынсемпе аслă священниксенчен
тата саккун вĕрентӳçисенчен нумай асап курмалла пуласси çин-
чен кала пуçланă. Тата Вăл вĕренекенĕсене Хăйне вĕлерессi
çинчен, виççĕмĕш кунне чĕрĕлсе тăрасси çинчен те каласа ăн-
лантарнă. 22 Çавăн чухне Петр Ăна аяккалла чĕнсе илнĕ те хи-
рĕçлесе çапла каланă: «Эй, Хуçамăр! Турă хăтартăрах! Санпала
унашкалли ан пултăрах!» 23 Иисус вара Петр енне çавăрăнса ка-
ланă: «Кай Ман патăмран, шуйттан! Эсĕ Мана илĕртсе иккĕлен-
теретĕн; эсĕ Турра юрăхли çинчен мар, этеме юрăхли çинчен
шухăшлатăн». 24 Унтан Иисус Хăйĕн вĕренекенĕсене çапла кала-
нă: «Кам Ман хыççăн пыракан пулас тет, çав хăй çинчен ман-
са, хăйĕн асап хĕресне йăтса, Ман хыççăн пытăр. 25 Мĕншĕн те-
сен хăйĕн пурăнăçне упраса хăварас текен ăна çухатĕ. Хăйĕн

---

* 16:18 *Петр* – грекларан куçарсан Чул тени пулать.

пурӑнӑҫне Мана халалласа ҫухатакан ӑна тупӗ. [26] Ҫын, пӗтӗм
тӗнчене хӑй аллине илсен те, хӑй чунне сиен тусан, ӑна мӗн
усси пулӗ? Ҫын хӑй чунне мӗн хакпа илейӗ? [27] Этем Ывӑлӗ
Ҫӳлти Ашшӗн мухтавӗпе, ангелӗсемпе килӗ те пурне те ӗҫӗсене
кура тавӑрса парӗ. [28] Чӑн калатӑп сире: ҫакӑнта тӑракансенчен
хӑшӗ-пӗрисем Патша пулса килекен Этем Ывӑлне курмасӑр та
вилмӗҫ».

17-мӗш сыпӑк

Иисус Христос сӑн-сӑпачӗ улшӑнни

(Мк. 9:2-13; Лк. 9:28-36)

[1] Пӗр ултӑ кун иртсен Иисус Петра тата пӗртӑван Иаковпа
Иоана кӑна Хӑйпе пӗрле илнӗ те ҫӳллӗ ту ҫине улӑхнӑ. [2] Ҫавӑнта
вара вӗсен умӗнчех Унӑн сӑн-сӑпачӗ улшӑннӑ: сӑнӗ хӗвел пек
ялтӑраса кайнӑ, тумтирӗ чӑлт шуррӑн ҫуталса тӑнӑ. [3] Сасартӑк
вӗсене Иисуспа калаҫса тӑракан Моисейпа Илия курӑннӑ. [4] Вара
Петр Иисуса ҫапла каланӑ: «Хуҫамӑр! Пире кунта епле аван. Кӑ-
мӑлу пулсан, эпир кунта виҫӗ хӳшӗ тӑвӑпӑр: пӗрне – Сан валли,
теприне – Моисей валли тата теприне – Илия валли». [5] Петр
ҫапла каласа тӑнӑ чухнех сасартӑк вӗсене ҫутӑ пӗлӗт хупласа ил-
нӗ. Пӗлӗт ҫинчен вара: «Ҫакӑ Манӑн савнӑ Ывӑлӑм, Манӑн ырӑ
кӑмӑлӑм Унра; Ӑна итлӗр», – текен сасӑ илтӗннӗ. [6] Ҫакна илтсен
Иисусӑн вӗренекенӗсем хӑранипе ҫӗр ҫумне тӗшӗрӗлнӗ. [7] Иисус
вӗренекенӗсем патне пынӑ та вӗсене сӗртӗнсе каланӑ: «Тӑрӑрах,
ан хӑрӑр». [8] Пуҫӗсене ҫӗклесе пӑхсан вӗсем Иисуссӑр пуҫне урӑх
никама та курман.

[9] Ту ҫинчен аннӑ чухне вара Иисус вӗренекенӗсене ҫапла хуш-
нӑ: «Этем Ывӑлӗ вилӗмрен чӗрӗлсе тӑриччен ҫак курӑну пирки
никама та ан калӑр». [10] «Мӗншӗн-ха саккун вӗрентӳҫисем Хрис-
тосран маларах Илия килмелле теҫҫӗ?» – ыйтнӑ Унран вӗрене-
кенӗсем. [11] Иисус вӗсене ҫапла тавӑрса каланӑ: «Малтан Илия
килсе йӑлтах хатӗрлесе хумалла тени тӗрӗсех. [12] Анчах та калатӑп
сире: Илия килнӗччӗ ӗнтӗ, ӑна ҫынсем паллаймарӗҫ, унпа хӑй-
сем мӗн тӑвас тенине турӗҫех. Вӗсем Этем Ывӑлне те ҫавнашкал
асап кӑтартӗҫ». [13] Вара вӗренекенӗсем хӑйсене Иисус Шыва кӗр-
текен Иоанн пирки каланине ӑнланса илнӗ.

Усал сывлăш ернĕ ачана сыватни
(Мк. 9:14-29; Лк. 9:37-43)

[14] Иисуспа вĕренекенĕсем халăх пухăннă çĕре çитсессĕнех Ун
патне пĕр çын çывхарнă та Ун умне чĕркуçленнĕ. [15] «Хуçамăр,
ывăлăма хĕрхенсем: уйăх çĕнелсен вăл усал ернипе питĕ асапла-
нать; тăтăшах е вута, е шыва сикет, – тенĕ çав çын. [16] – Эпĕ ăна
Санăн вĕренекенӳсем патне илсе килнĕччĕ, анчах вĕсем ăна сы-
ватаймарĕç». [17] «Эй, ĕненмен, пăсăк ăру! Тата хăçанччен Манăн
сирĕнпе пулмалла-ши? Хăçанччен Манăн сире тӳсмелле-ши?
Ачине Ман патăма илсе килĕр эппин», – тавăрса каланă Иисус.
[18] Унтан Вăл усала чарнă та, лешĕ ача ăшĕнчен тухса тарнă. Ар-
çын ача çав самантрах сывалнă. [19] Çавăн чухне вĕренекенĕсем
ушкăнран уйăрăлса Иисус патне пынă та: «Мĕншĕн эпир усала
хăваласа кăлараймарăмăр?» – тесе ыйтнă. [20] Иисус вара вĕсене
çапла хуравланă: «Мĕншĕн тесен эсир çителĕксĕр ĕненетĕр. Чăн
калатăп сире: эсир пĕр пĕрчĕк анчах ĕненсессĕн те, çак тăва:
„Кунтан çавăнта куçса лар“, – тесен, вăл куçса ларĕччĕ. Эсир
пултарайманни нимĕн те пулмĕччĕ. [21] Усал-тĕсел таврашне типĕ
тытнипе тата кĕлтунипе çеç хăваласа кăларма пулать*».

*Иисус Хăй вилсе чĕрĕлесси çинчен
тепĕр хут калани*
(Мк. 9:30-32; Лк. 9:43-45)

[22] Галилейăра пурăннă чухне Иисус вĕренекенĕсене каланă:
«Этем Ывăлне çынсен аллине тытса парĕç, [23] Ăна вĕлерĕç, виç-
çĕмĕш кунне Вăл чĕрĕлсе тăрĕ». Çакна илтсен вĕренекенĕсем
хуйха ӳкнĕ.

Турă Çурчĕшĕн тӳлемелли налук çинчен

[24] Иисуспа вĕренекенĕсем Капернаумра чухне Петр патне Турă
Çурчĕ валли налук пухакансем пырса каланă: «Сирĕн Вĕренте-
кен налук укçи тӳлет-и?» [25] «Тӳлĕ-ха», – тенĕ Петр. Унтан, Петр
пӳрте кĕрсен, сăмах хушма ĕлкĕричченех Иисус ăна çапла кала-
нă: «Симон, эсĕ мĕнле шухăшлатăн? Çĕр çинчи патшасене хыр-
çă-налук камсен тӳлемелле? Хăйсен çĕр-шывĕнче пурăнакансен

---

* 17:21 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче ку сăвă çук.

е пăхăнтарнă ют халăхсен?» [26] «Ют халăхсен», – тенĕ Петр. Вара
Иисус ăна каланă: «Эппин хăйсен çĕр-шывĕнче пурăнакансем
ирĕклĕ, вĕсен тӳлемелле мар. [27] Çапах та налук пухакансем кă-
мălсăр ан юлччăр тесен, тинĕс хĕррине кайса вăлта яр та чи
малтан лекнĕ пулла илсе çăварне уçса пăх. Унăн çăварĕнче эсĕ
пĕр статир тупăн. Çав укçа иксĕмĕршĕн те тӳлеме çитĕ, ăна вĕсе-
не пар».

18-мĕш сыпăк

Ачасем пек пулăр

(Мк. 9:33-37; Лк. 9:46-48)

[1] Çав вăхăтра вĕренекенĕсем Иисус патне пырса ыйтнă: «Çӳл-
ти Патшалăхра аслăраххи кам пулĕ?» [2] Иисус пĕр пĕчĕк ачана кă-
чăк туртса чĕннĕ те ăна вĕсен умне тăратнă. [3] «Чăн калатăп сире:
улшăнаймасан, ача пек пулаймасан эсир Çӳлти Патшалăха кĕ-
реймĕр. [4] Çавăнпа та кам хăйне çак ача пек кĕçĕне хума пултара-
йĕ, çавă Çӳлти Патшалăхра аслăраххи пулĕ. [5] Кам çакнашкал пĕр
ачана Ман ятăмшăн хапăл тăвать, çав Мана йышăнать».

Илĕртӳсем çинчен

(Мк. 9:42-48; Лк. 17:1-2)

[6] «Кам Мана ĕненекен çак пĕчĕкскерсенчен пĕрне те пулин
илĕртсе çылăха кĕртет, çавăн мăйне арман чулĕ çакса тинĕс тĕп-
не путарсан, ăна хăйне лайăхрах пулĕччĕ. [7] Илĕртсе çылăха кĕрт-
нĕрен çак тĕнче хур курать. Илĕртӳсем пулаççех, анчах та илĕртсе
çылăха кĕртекен çынна хуйхă пулĕ. [8] Сана аллу е уру çылăх тума
илĕртет пулсан, ăна кас та ывăтса яр. Алăсăр е урасăр ĕмĕрлĕх
пурăнăçа кĕни ал-ураллăнах тамăка, сӳнми вута пăрахнинчен
саншăн лайăхрах. [9] Сана куçу çылăх тума илĕртет пулсан, ăна
чавса кăларса пăрах та ывăтса яр: икĕ куçупа тамăк вутне пăрах-
нинчен хăрах куçупа ĕмĕрлĕх пурăнăçа кĕни саншăн лайăхрах».

Çухалнă сурăх çинчен каланă ытарлăх

(Лк. 15:3-7)

[10] «Астăвăр, çак пĕчĕкскерсем çине хисеплемесĕр ан пăхăр. Ка-
латăп сире: вĕсен тӳпери ангелĕсем Çӳлти Аттем сăнне яланах
курса тăраççĕ. [11] Мĕншĕн тесен Этем Ывăлĕ çухалнисене шыраса

тупса çălма килнĕ*. 12 Епле шутлатăр эсир? Тĕслĕхрен, пĕр-пĕр
çыннăн çĕр пуç сурăх пур тейĕпĕр. Вăл, пĕр сурăхне çухатсан,
тăхăр вун тăххăрăшне ту хушшинче хăварса, çухалнине шырама
каймĕ-и? 13 Чăн калатăп сире: çав çын, сурăхне тупсассăн, уншăн
ытти çухалман тăхăр вун тăхăр сурăхĕнчен те ытларах савăнĕ.
14 Сирĕн Çӳлти Аçăрăн ирĕкĕ те çавнашкалах: Вăл çак пĕчĕкс-
керсенчен пĕрне те çухатасшăн мар».

Ĕненекен тăвану çылăха кĕрсен

(Лк. 17:3)

15 «Ĕненекен тăвану сана усал туса çылăха кĕрсен, кай та унпа
куçа-куçăн калаç, ӳпкеле. Вăл сана итлесен, эсĕ тăванна каялла
тавăртăн пулать. 16 Итлемесен, хупа пĕрле икĕ-виçĕ çын илсе
кай. Курни-илтнине çирĕплетекен икĕ е виçĕ çын пулсан, кирек
епле сăмах та тĕрĕс пулать. 17 Вĕсене те итлес темесен вара ун
çинчен ĕненекен ушкăнрисене каласа кăтарт. Ĕненекен ушкăн
та ăна ӳкĕте кĕртеймесен, вăл вара саншăн урăх халăх çынни пе-
кех, налук пухакан пекех пултăр.

18 Чăн калатăп сире: эсир çĕр çинче мĕне чарăр, çавă тӳпере те
чаруллă пулĕ. Çĕр çинче мĕне чармăр, çавă тӳпере те ирĕклĕ
пулĕ. 19 Татах чăн калатăп сире: çĕр çинче сирĕн хушшăртан ик-
кĕн пĕр шухăшлă пулса Турра тархасласан, Çӳлти Аттем вĕсем
ыйтнине тивĕçтерĕ. 20 Мĕншĕн тесен Ман ятăмпа иккĕн е виççĕн
пухăннă çĕрте Эпĕ те вĕсемпе пулатăп».

Пĕр-пĕрне каçарасси çинчен

21 Çавăн чухне Петр Иисусран пырса ыйтнă: «Хуçам, хама усал
тунă ĕненекен тăванăма ман миçе хутчен каçармалла? Çичĕ хут-
чен-и?» 22 «Çичĕ хутчен теместĕп, çичĕ хут çитмĕл таранах те-
тĕп, – тавăрнă ăна Иисус. 23 – Çакна Эпĕ акă мĕншĕн калатăп:
Çӳлти Патшалăх вăл çак ытарлăх евĕрлĕ. Пĕр патша чурисен па-
рăмне тĕрĕслеме шухăш тытнă. 24 Хайхискер парăм укçи шутла
пуçласан, ун патне вунă пин талант парăмлă пĕр çынна илсе пы-
нă. 25 Парăмне тӳлесе татма укçи пулманран патша чурине хăйне
те, унăн арăмĕпе ачисене те, мĕн пур пурлăхне те сутса парăма
татма хушнă. 26 Çакна пĕлсен çав чура ун умне ӳксе тархасланă:

* 18:11 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче ку сăвă çук.

„Патшам! Мана усал ан тусам, эпӗ сана пӗтӗмпех тӳлесе татӑп“.
27 Патша вара ҫав чурана хӗрхеннӗ те, ирӗке кӑларса, парӑмне
каҫарнӑ. 28 Анчах та патша патӗнчен тухнӑ-тухманах ҫак чура юл-
ташне тӗл пулнӑ. Юлташӗ ӑна нумаях та мар, ҫӗр динарийлӗх
парӑмлӑ пулнӑ. Хайхи чура ӑна ҫулса илнӗ те: „Парӑмна тавӑрса
пар!“ – тесе пӑва пуҫланӑ. 29 „Мана усал ан тусам, эпӗ сана пӗ-
тӗмпех тӳлесе татӑп“, – тесе тархасланӑ юлташӗ ун умне ӳксе.
30 Чура ун сӑмахӗсене итлесшӗн те пулман, парӑмне тӳлесе та-
тиччен ӑна тӗрмене тытса хуптарнӑ. 31 Ҫакна курса тӑнӑ ытти
юлташӗсем хуйха ӳкнӗ. Вӗсем патша патне кайнӑ та пулса иртнӗ
ӗҫ-пуҫ ҫинчен йӑлтах каласа кӑтартнӑ. 32 Патша вара хайхи чура-
на чӗнтерсе ҫапла каланӑ: „Эй, усал чура! Эсӗ мана тархасларӑн
та, эпӗ санӑн пӗтӗм парӑмна каҫартӑм. 33 Эп сана каҫарнӑ пе-
кех санӑн та юлташна каҫармалла марччӗ-и вара?“ 34 Ҫилли тул-
са ҫитнипе патша ҫав чурана асаплантаракансен аллине панӑ та
пӗтӗм парӑмне тӳлесе татиччenех тертлентерме хушнӑ. 35 Ҫылӑха
кӗнӗ тӑванӑрсене чӗререн каҫармасан Ҫӳлти Аттем те сирӗнпе
ҫаплах тӑвӗ».

19-мӗш сыпӑк

Уйӑрӑласси ҫинчен

(Мк. 10:1-12)

1 Ҫак сӑмахсене вӗҫлесен Иисус Галилейӑран кайнӑ та Иордан
леш енчи ҫӗрсем урлӑ Иудея тӑрӑхне пынӑ. 2 Ун хыҫҫӑн нумай
халӑх пынӑ, унта Вӑл чирлисене сыватнӑ. 3 Иисус патне фари-
сейсем пынӑ та, Ӑна илӗртсе тӗрӗслес тесе, ыйту панӑ: «Упӑш-
кин арӑмне кирек епле сӑлтавпа та уйӑрса яма юрать-и?» 4 Иисус
вара ҫапла тавӑрса каланӑ: «Пултаракан чӑн малтанах ҫынсене
арҫын тата хӗрарӑм пулмалла туни ҫинчен вуламан-им эсир?
5 Унтан каланӑ: „Ҫавӑнпа ҫын ашшӗ-амӑшне хӑварӗ те арӑмӗпе
пӗрлешӗ, вара иккӗн пӗр ӳт пулӗҫ“. 6 Ӗнтӗ вӗсем иккӗн мар, пӗр
ӳт. Ҫапла вара, Турӑ пӗрлештернине этем ан уйӑртӑр», – тенӗ.
7 «Епле-ха тата Моисей: упӑшки арӑмӗпе уйӑрӑлнӑ чухне унӑн
арӑмне уйӑрӑлу хучӗ ҫырса памалла тесе хушса хӑварнӑ?» – тенӗ
Ӑна фарисейсем. 8 Иисус вӗсене каланӑ: «Чунӑрсем усӑлса ҫи-
тейменрен Моисей сире арӑмсене уйӑрса яма ирӗк панӑ, малта-
нах апла пулман. 9 Эпӗ вара сире калатӑп: кам хӑй арӑмне аскӑн

ӗҫпе айӑпа кӗмен ҫӗртех уйӑрса ярса урӑххине качча илет, ҫав
мӑшӑра улталас ҫул ҫине тӑрать. Уйӑрӑлнӑ хӗрарӑма качча илни
те мӑшӑра улталаниех пулать*». 10 «Арӑмпа ҫак ҫирӗп йӗркесене
пӑхӑнса пурӑнас пулсан, авланиччен авланманни», — теҫҫӗ вӗре-
некенӗсем Иисуса. 11 «Эп каланине пурте мар, кама Турӑ ӑнлан-
ма тивӗҫ панӑ, ҫавӑ ӑнланӗ, — тавӑрнӑ вӗсене Иисус. 12 — Мӗн-
шӗн тесен хӑшӗ-пӗри ҫураласса арлӑ-арӑмлӑ пурӑнма юрӑхсӑр
ҫуралать, хӑшне ҫынсем каярахпа юрӑхсӑра кӑлараҫҫӗ. Теприсем
тата Ҫӳлти Патшалӑхшӑн тӑрӑшас тесе хӑйсемех арлӑ-арӑмлӑ
пурӑнма килӗшмеҫҫӗ. Кама ӑнланма тивӗҫ панӑ, ҫавӑ ӑнлантӑр».

Иисус ачасене пиллет

(Мк. 10:13-16; Лк. 18:15-17)

13 Ҫавӑн чухне ҫынсем ачисене Иисус патне аллине хурса кӗл-
тутарма илсе пынӑ; вӗренекенӗсем вара вӗсене Иисуса кансӗрле-
ме чарнӑ. 14 Анчах та Иисус ҫапла каланӑ: «Ачасене Ман патӑма
ярӑр, килме ан чарӑр, мӗншӗн тесен Ҫӳлти Патшалӑх вӗсем пек-
кисемшӗн». 15 Вара Вӑл ачасем ҫине аллине хурса пилленӗ те
урӑх ҫӗре кайнӑ.

Иисуспа пӗр пуян ҫамрӑк

(Мк. 10:17-31; Лк. 18:18-30)

16 Иисус патне пӗр ҫын пынӑ. «Ырӑ Вӗрентекен! Ӗмӗрлӗх пу-
рӑнӑҫлӑ пулас тесен манӑн мӗнле ырӑ ӗҫ тумалла-ши?» — тенӗ
вӑл. 17 «Мӗншӗн эсӗ Мана ырӑ тетӗн? — хуравланӑ ӑна Иисус. —
Пӗртен-пӗр Турӑсӑр пуҫне никам та ырӑ мар**. Ӗмӗрлӗх пурӑнӑҫа
кӗрес тесен пил-хушусене пурнӑҫласа пурӑн». 18 «Хӑшсене?» — ый-
тнӑ лешӗ Иисусран. «Ак ҫаксене, — тавӑрнӑ Иисус. — Ан вӗлер,
мӑшӑрна ан ултала, ан вӑрла, судра суйса ан пӗлтер, 19 аҫу-аннӳ-
не хисепле; ҫывӑх ҫыннуна хӑвна юратнӑ пек юрат». 20 «Эпӗ вӑл
пил-хушусене пурне те мӗн ачаранах пӑхӑнса пурӑнатӑп-ха, тата
мӗн тумалла-ши манӑн?» — тенӗ Ӑна ҫамрӑк. 21 Иисус ҫамрӑк
ҫынна ҫапла каланӑ: «Пӗр кӑлтӑксӑр пулас килсен кайса хӑвӑн
пурлӑхна сут та укҫине чухӑнсене валеҫсе пар, вара сан валли

---

* 19:9 Хӑш-пӗр авалхи ал ҫырусенче юлашки пуплев ҫук.

** 19:17 Хӑш-пӗр авалхи ал ҫырусенче: «*Мӗншӗн эсӗ Манран ырри ҫинчен ыйтатӑн? — хуравланӑ ӑна Иисус. — Ырри Пӗри кӑна*».

пурлăх пĕлĕт çинче пулĕ. Ху кил те Ман хыççăн пыракан пул».
22 Çак сăмахсене илтсен çамрăк çын хуйха ӳкнĕ те пăрăнса утнă,
мĕншĕн тесен унăн пурлăхĕ питĕ нумай пулнă. 23 «Чăн калатăп
сире, – тенĕ вара Иисус вĕренекенĕсене, – пуян çынна Çӳлти
Патшалăха кĕме питĕ йывăр. 24 Тата çакна хушса калам: пуяна
Турă Патшалăхне кĕрессинчен тĕвене йĕп çăрти витĕр тухма çă-
мăлтарах». 25 «Кам çăлăнма пултарĕ-ха эппин?» – тенĕ вĕренеке-
нĕсем çав сăмахсене илтнĕ хыççăн пит тĕлĕнсе. 26 Иисус вĕсем
çине тинкерсе пăхнă та çапла каланă: «Этем ăна тума пулта-
раймĕ, Турă вара пурне те пултарать». 27 Çавăн чухне Петр Ăна
хирĕç каланă: «Акă эпир хамăрăн мĕн пуррине пĕтĕмпех хăвар-
тăмăр та Сан хыççăн пыракансем пултăмăр. Уншăн пире мĕн ле-
кĕ?» 28 «Чăн калатăп сире, – тенĕ вĕсене Иисус, – пулас çĕнĕ
тĕнчере, Этем Ывăлĕ Хăйĕн чаплă престолĕ çине ларсан, эсир
те, Ман хыççăн пыракансем, Израилĕн вун икĕ ăрăвĕн тӳри пул-
машкăн вун икĕ престол çине ларăр. 29 Кам та кам кил-çуртне,
тăванĕсене, ашшĕ-амăшне, арăмне, ачи-пăчине, ани-çаранне
Ман ятăмшăн пăрахса хăварнă, Турă ăна çĕр хут та ытларах та-
вăрса парĕ, ĕмĕрлĕх пурăнăçлă тăвĕ. 30 Малтисем чылайăшĕ кайра
пулĕç, кайрисем малта пулĕç».

20-мĕш сыпăк

Тара тытнă çынсем çинчен каланă ытарлăх

1 Унтан Иисус çапла каланă: «Çӳлти Патшалăх вăл хуçа евĕрлĕ.
Çав хуçа ирхине ирех иçĕм çырли пахчинче ĕçлеттермешкĕн
çынсене тара тытма тухнă. 2 Кунне пĕр динарий тӳлеме калаçса
татăлса, вăл тара кĕрĕшекенсене хăй пахчине ĕçлеме янă. 3 Пĕр
тăхăр сехет тĕлнелле хуçа каллех тухнă та пасар вырăнĕнче тара
кĕрĕшес текен, ĕçсĕр ларакан ытти çынсене курнă. 4 „Эсир те ма-
нăн иçĕм çырли пахчине ĕçлеме кайăр, тивĕçлĕ чухлĕ сире те
тӳлĕп“, – тенĕ хуçа вĕсене те. Лешсем вара кайнă. 5 Кăнтăрлапа
тата кăнтăрла иртни виçĕ сехетсенче тухсан та хуçа çаплах тунă.
6 Унтан вара, кăнтăрла иртни пилĕк сехетсенче, вăл каллех пасар
вырăнне пынă та ĕçсĕр ларакан урăх çынсене курса çапла ка-
ланă: „Кунĕпех ĕçе кĕрĕшеймерĕр-и, ахалех ларатăр-и?“ 7 „Пире
тара тытакан пулмарĕ çав“, – тавăрнă лешсем ăна. „Эсир те ман
пахчама ĕçлеме кайăр, мĕн тӳлемеллине сире тӳлĕç“, – тенĕ хуçа

вёсене. [8] Каç пулсан хайхи пахча хуçи хăйĕн кил-çуртне пăхса тă-
ракана çапла каланă: „Тара кĕрĕшнисене чĕнсе кил те каярахран
ĕçleme пуçланисенчен тытăнса малтан ĕçleme пуçланисене пур-
не те укçа тӳле“. [9] Кăнтăрла иртни пилĕк сехетсенче ĕçleme
тухнисем пынă та пĕрер динарий ĕç укçи илнĕ. [10] Ирхине ирех
ĕçleme тухнисем пынă та: „Пире ытларах тӳлет пулĕ-ха“, – тесе
шухăшланă. Анчах вĕсем те, калаçса килĕшнĕ пекех, пĕрер дина-
рий илнĕ. [11] Хайхискерсем укçине илсен пахча хуçине ӳпкеле
пуçланă. [12] „Кусем, кайран килнисем, пĕр сехет пек ĕçлерĕç те,
пирĕнпе, кун каçа шăрăхра тар тăкса тертленекенсемпе, танах
илчĕç“, – тенĕ вĕсем. [13] Хуçи вара вĕсенчен пĕрне çапла хуравла-
нă: „Тусăм, эпĕ сана кӳрентермерĕм-çке. Кĕрĕшнĕ чухне эпир
санпа пĕр динарийлĕх калаçса татăлмарăмăр-им вара? [14] Ĕçлесе
илнĕ укçуна ил те каях. Эпĕ çак кайран кĕрĕшнине те сана тӳле-
нĕ чухлех парас тетĕп. [15] Хамăн пурлăхăмпа хамăн хуçаланма ирĕк
çук-им манăн? Е эпĕ ырă пулнăран эсĕ кĕвĕç куçлă?“ [16] Çапла
ĕнтĕ кайрисем малта пулĕç, малтисем кайра пулĕç. Мĕншĕн те-
сен чĕнни нумай та – суйласа илни сахал*».

Иисус Хăй вилĕмрен чĕрĕлесси çинчен
виççĕмĕш хут калани
(Мк. 10:32-34; Лк. 18:31-34)

[17] Иисус, Иерусалима кайнă чухне, çул çинче Вун иккĕшне
Хăй патне чĕнсе илнĕ те çапла каланă: [18] «Акă ĕнтĕ эпир Иеруса-
лималла хăпарса пыратпăр, унта Этем Ывăлне аслă священник-
семпе саккун вĕрентӳçисен аллине тытса парĕç. Вĕсем Ăна суд
туса вĕлерме йышăнĕç. [19] Унтан Этем Ывăлне урăх халăх çынни-
сен аллине мăшкăл кăтартма, чĕн пушăпа хĕнеме, пăталама тыт-
са парĕç. Виççĕмĕш кунне Вăл вилĕмрен чĕрĕлсе тăрĕ».

Зеведей ывăлĕсем ыйтни
(Мк. 10:35-45)

[20] Çавăн чухне Зеведей арăмĕ хăйĕн икĕ ывăлĕпе пĕрле Иисус
патне пынă. Вăл Иисуса ӳксе пуççапсах темĕн тархасланă. [21] «Са-
на мĕн кирлĕ?» – ыйтнă унран Иисус. Зеведей арăмĕ Ăна çапла
каланă: «Çак икĕ ывăлăма Хăвăн Патшалăхунта пĕрне Хăвăнтан

---

* [20:16] Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче юлашки пуплев çук.

сылтăм енне, тепĕрне сулахай енне лартма шантарсамччĕ».
[22]«Хăвăр мĕн ыйтнине хăвăр та пĕлместĕр, — тавăрнă вара
Иисус. — Эпĕ ĕçес асап куркине ĕçме, Эпĕ кĕрес асап шывĕпе
тĕне кĕме пултарайăр-и?*» «Пултаратпăр», — тенĕ ывăлĕсем.
[23]«Эпĕ ĕçес асап куркине сире те ĕçме лекĕ, Эпĕ кĕрес асап
шывĕпе сире те тĕне кĕме тивĕ**, анчах Хамран сылтăм енне
те, сулахай енне те лартаканĕ Эпĕ мар. Аттем вăл вырăнсене
кам валли хатĕрленĕ, çавсем ларĕç». [24]Çак сăмахсене илтсен
тепĕр вунă вĕренекенĕ икĕ пĕртăвана питĕ тарăхса кайнă.
[25]Иисус вара вĕсене чĕнсе илсе çапла каланă: «Халăхсен пат-
шисем халăхпа хуçаланнине, пуçлăхсем те халăха пăхăнтарни-
не эсир пĕлетĕр. [26]Сирĕн хушшăрта вара апла пулмалла мар:
хăвăр хушшăрта асли пулас текенĕн ыттисемшĕн тарçă пул-
малла. [27]Хăвăр хушшăрта малти пулас текенĕн ыттисемшĕн
чура пулмалла. [28]Этем Ывăлĕ те Хăйшĕн тăрăштарма килмен,
Хăй çынсемшĕн тăрăшас тесе, нумайăшне çăлмашкăн Хăй чун-
не тӳлевлĕхе пама килнĕ».

Икĕ суккăра сыватни

(Мк. 10:46-52; Лк. 18:35-43)

[29]Иисуспа вĕренекенĕсем Иерихон ятлă хуларан тухнă чухне
Ун хыççăн темĕн чухлĕ халăх пынă. [30]Çавăнта çул хĕрринче ла-
ракан икĕ суккăр çын Иисус иртсе пырать тенине илтсен:
«Эй, Хуçамăр, Давид йăхĕн Ывăлĕ, хĕрхенсем пире!» — тесе кăш-
кăра пуçланă. [31]Халăх вĕсене шăпланма хушнă, анчах лешсем
тата хыттăнрах: «Эй, Хуçамăр, Давид йăхĕн Ывăлĕ, хĕрхенсем
пире!» — тесе кăшкăрнă. [32]Вара Иисус чарăннă та суккăрсене
çывăхарах чĕнсе илсе: «Эсир Манран мĕн ыйтасшăн?» — тенĕ.
[33]«Эй, Хуçамăр! Пирĕн куракан пуласчĕ», — тенĕ Ăна суккăр-
сем. [34]Иисус, хĕрхенсе, вĕсен куçĕсене сĕртĕннĕ те, икĕ сук-
кăр çын çав самантрах куракан пулнă. Вара вĕсем те Иисус
хыççăн кайнă.

---

* 20:22 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче «*Эпĕ кĕрес асап шывĕпе тĕне кĕме пултарайăр-и?*» сăмахсем çук.

** 20:23 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче «*Эпĕ кĕрес асап шывĕпе сире те тĕне кĕме тивĕ*» сăмахсем çук.

21-мӗш сыпӑк

Иисус Христос Иерусалим хулине кӗни
(Мк. 11:1-11; Лк. 19:28-38; Ин. 12:12-19)

1 Иисуспа вӗренекенӗсем Иерусалималла ҫывхарса пынӑ. Ҫа-
вӑн чухне, Елеон тӑвӗ патӗнчи Виффагине ҫитсен, Иисус икӗ
вӗренекенне 2 ҫапла хушса янӑ: «Ҫак хӑвӑр умӑрти яла кайӑр,
кӗнӗ-кӗменех эсир унта тихаллӑ, кӑкарса хунӑ ашак амине ку-
рӑр. Эсир ӑна вӗҫертсе Ман патӑма ҫавӑтса килӗр. 3 Кам та пулин
сире: „Мӗн хӑтланатӑр?“ – тесен, эсир ашаксем Хуҫамӑра кирлӗ
тесе тавӑрӑр, вара сире вӗсене тӳрех парса ярӗҫ». 4 Ҫакӑ пӗтӗм-
пех Турӑ пророк урлӑ калани пурнӑҫланма пулса иртнӗ. Пророк
ҫапла каланӑ пулнӑ: 5 «Сион хӗрне* калӑр: акӑ йӑваш кӑмӑллӑ
Патшу сан патна тихаллӑ, ӗҫе кӳлӗннӗ ашак ами ҫине утланса
ҫывхарать». 6 Вӗренекенӗсем вара яла кайнӑ та Иисус хушнӑ пек
тунӑ. 7 Ашак амипе тихине ҫавӑтса пырса, вӗсем хӑйсен тумтирӗ-
сене ашаксем ҫине хунӑ, Иисус ҫав тумтирсем ҫине ларнӑ. 8 Те-
мӗн чухлӗ халӑх хӑйсен тумтирӗсене Иисус умне ҫул тӑрӑх сарса
пынӑ, теприсем тата йывӑҫ турачӗсем касса ҫул тӑрӑх пӑрахса
пынӑ. 9 «Давид йӑхӗн Ывӑлне осанна**! Хуҫа Турӑ ячӗпе Киле-
кен мухтавлӑ! Ҫӳл тӳпере те осанна!» – тесе кӑшкӑрнӑ Иисус
умӗнче те, хыҫӗнче те пыракан халӑх. 10 Иисус Иерусалима пыр-
са кӗрсен пӗтӗм хула хускалса кайнӑ. «Кам-ши Ку?» – тӗлӗнсе
каланӑ хула халӑхӗ. 11 «Ку вӑл Иисус, Галилейӑри Назаретран
тухнӑ Пророк», – тенӗ ҫынсем.

Иисус Турӑ Ҫуртӗнчи сутуҫӑсене хӑваласа кӑларни
(Мк. 11:15-19; Лк. 19:45-48; Ин. 2:13-22)

12 Иисус Турӑ Ҫуртне пынӑ та суту-илӳ тӑвакансене пурне те
унтан хӑваласа кӑларса янӑ. Вӑл укҫа улӑштаракансен сӗтелӗсе-
не, кӑвакарчӑн сутакансен тенкелӗсене тӳнтере-тӳнтере тухнӑ.
13 «Ҫырнинче ҫапла каланӑ: „Манӑн ҫуртӑма кӗлӗ ҫурчӗ тейӗҫ“.
Эсир вара ӑна вӑрӑ-хурах йӑви туса хунӑ», – тенӗ вӗсене Иисус.

* 21:5 *Сион хӗрне* – Иерусалимра пурӑнакансене.

** 21:9 *Осанна* – еврейла «ҫӑлсамччӗ» тенине пӗлтерет; ку сӑмахпа мухтав сӑмахӗ пек те усӑ курнӑ.

[14] Турă Çуртĕнче Ун патне суккăрсемпе уксах-чăлахсем пынă,
Иисус вĕсене сыватнă. [15] Иисус тĕлĕнмелле ĕçсем тунине курсан
тата ачасем те: «Давид йăхĕн Ывăлне осанна!» – тесе мухтаса
кăшкăрнине илтсен аслă священниксемпе саккун вĕрентӳçисем
питĕ çилленсе кайнă. [16] «Çаксем Сан пирки мĕн каланине илте-
тĕн-и?» – тенĕ вĕсем Иисуса. «Илтетĕп, – хуравланă Иисус, –
„пĕчĕк ачасемпе кăкăр ачисен чĕлхи-çăварĕпе Хăвна мухтава
кăларăн“ тенĕ Çырнинче. Эсир çавна нихăçан та вуламан-им?»
[17] Вара Иисус вĕсене пăрахса кайнă та хуларан тухса Вифанире
çĕр каçнă.

Смоква йывăççине ылханни. Ĕненӳ вăйĕ
(Мк. 11:12-14, 20-24)

[18] Ирхине хулана тавăрăннă чухне Унăн çиес килсе кайнă. [19] Вăл
çул хĕрринче смоква йывăççине асăрханă. Иисус йывăç патнерех
пынă та ун çинче çулçăсăр пуçне урăх ним те тупайман. «Сан
çинче текех ĕмĕрне те çимĕç ан пултăр», – тенĕ Иисус смоква
йывăççине. Смоква çав самантрах хăрса ларнă. [20] Çакна курсан
вĕренекенĕсем тĕлĕнсех кайнă. «Епле-ха смоква йывăççи пĕр
самантрах хăрса ларчĕ?» – тенĕ вĕсем. [21] «Чăн калатăп сире, –
тенĕ Иисус вĕсене, – эсир ĕненӳллĕ пулсан, иккĕленмесен, Эпĕ
смоква йывăççипе мĕн тунине кăна тумăр-ха. Енчен те эсир çак
тăва: „Вырăнунтан тапран та тинĕсе кĕрсе ӳк“, – тесен, çапла
пулĕ те. [22] Эсир кĕлĕ тунă чухне ĕненсе кирек мĕн ыйтсан та,
ыйтнине йăлтах илĕр».

Кам Сана çакнашкал ирĕк панă?
(Мк. 11:27-33; Лк. 20:1-8)

[23] Иисус Турă Çуртне пырса çынсене вĕрентнĕ чух Ун патне
аслă священниксемпе халăх хушшинчи ятлă-сумлă çынсем пы-
нă. «Эсĕ çакна мĕнле тивĕçпе тăватăн? Кам Сана çакнашкал
ирĕк панă?» – тесе ыйтнă вĕсем. [24] Иисус вĕсене çапла хурав-
ланă: «Манăн та сирĕнтен пĕр сăмах ыйтмалли пур: эсир Мана
каласан, Эпĕ те çакна мĕнле тивĕçпе тунине каласа парăп.
[25] Иоанн шыва кĕртни ăçтан пулнă: çӳлтен-и е этемрен?» Леш-
сем вара пĕр-пĕринпе канашлама пуçланă: «„Çӳлтен“, – те-
сен, Вăл пире: „Апла эсир Иоана мĕншĕн ĕненмерĕр?“ – тейĕ.
[26] „Этемрен“, – теес, халăхран хăратпăр, мĕншĕн тесен пурте

Иоана пророк тесе шутлаççĕ“». 27 «Пĕлместпĕр», – тенĕ вара
вĕсем Иисуса. «Эппин Эпĕ те сире çакна мĕнле тивĕçпе тунине
каламастăп», – тавăрнă Иисус вĕсене.

Икĕ ывăл çинчен каланă ытарлăх

28 «Эсир тата çак ĕç-пуç пирки мĕн каланă пулăттăр? Пĕр çын-
нăн икĕ ывăл пулнă. Вăл пĕрин патне пынă та çапла каланă:
„Ачам, паян иçĕм çырли пахчине кайса ĕçле-ха“. 29 „Каяс кил-
мест“, – тенĕ ывăлĕ. Анчах та тепĕртакран, ӳкĕнсе, ĕçлеме кай-
нă. 30 Ашшĕ тепĕр ывăлĕ патне пынă та çав ĕçех тума хушнă.
„Юрĕ, аттем“, – тенĕ ывăлĕ, анчах хăй кайман. 31 Икĕ ывăлĕнчен
хăшĕ ашшĕ ирĕкне пурнăçланă?» «Пĕрремĕшĕ», – тенĕ Ăна.
«Чăн калатăп сире, – тенĕ Иисус вĕсене, – налук пухакансем-
пе аскăн хĕрарăмсем Турă Патшалăхне сирĕнтен маларах кĕрĕç.
32 Мĕншĕн тесен сирĕн патăра тӳрĕлĕх çулĕпе Шыва кĕртекен
Иоанн килчĕ те, эсир ăна ĕненмерĕр. Налук пухакансемпе аскăн
хĕрарăмсем вара ăна ĕненчĕç. Çавна курнă хыççăн та эсир ĕне-
несчĕ тесе ӳкĕнмерĕр».

Усал пахчаçăсем çинчен каланă ытарлăх

(Мк. 12:1-12; Лк. 20:9-19)

33 «Тата тепĕр ытарлăх итлесемĕр. Пĕр кил хуçи пулнă. Вăл
иçĕм çырли лартса пахча тунă, йĕри-тавра карта тытса çавăрнă.
Унтан вăл сĕткен пусса кăлармалли юхтаркăч чавнă тата хурал
пӳрчĕ лартнă. Вара пахчине тара тытнă пахчаçăсене парса хăвар-
нă та хăй урăх çĕре кайнă. 34 Çырла татма вăхăт çитсессĕн хайхи
хуçа хăйĕн тарçисене пахчаçăсем патне хăйĕн çырлине илме янă.
35 Анчах та лешсем унăн тарçисене ярса тытнă та хăшне хĕнесе
тăкнă, хăшне çапса пăрахнă, хăшне тата чулпа пере-пере вĕлер-
нĕ. 36 Хуçа вара урăх тарçисене янă. Вĕсем малтанхисенчен те
йышлăрах пулнă, анчах та пахчаçăсем кусемпе те çаплах хăтлан-
нă. 37 Юлашкинчен хуçи вĕсем патне ывăлне янă. „Ывăлăмран
вăтанĕçех“, – тесе шухăшланă вăл. 38 Пахчаçăсем вара хуçа ывăл-
не курсанах пĕр-пĕрне çапла каланă: „Ашшĕн пурлăхĕ çакна юл-
малла, атьăр ăна вĕлерер те вăл илес еткере хамăр илер“. 39 Вара
ăна тытнă та пахчаран илсе тухса вĕлернĕ. 40 Ĕнтĕ пахча хуçи
килсен çав пахчаçăсене мĕн тăвĕ?» 41 «Çав усал тăвакансене усал
вилĕмпе вĕлерттерĕ те пахчине урăххисене, çимĕçе вăхăтра парса

тăракан пахчаçăсене, тара парĕ», – тенĕ Ăна. 42 Иисус вĕсене
çапла каланă: «„Çурт тăвакансем пăрахăçланă чул никĕсри тĕп
чул пулса тăчĕ; çакна Хуçамăр турĕ, çакна эпир пăхса ытарай-
мастпăр“, – тенĕ Çырнинче. Эсир çавна нихăçан та вуламан-и?
43 Çавăнпа калатăп сире: Турă Патшалăхне сирĕнтен туртса илĕç
те ăна тивĕçлĕ çимĕç кӳрекен халăха парĕç. 44 Çав чул çине ӳке-
кен арканĕ. Чулĕ хăй кам çине ӳкĕ, ăна лапчăтса пăрахĕ*».
45 Унăн ытарлăхĕсене илтсессĕн аслă священниксемпе фарисей-
сем Иисус хăйсем çинчен каланине ăнланса илнĕ. 46 Вара вĕсем
Ăна ярса тытасшăн пулнă, анчах халăхран хăранă, мĕншĕн тесен
çынсем Ăна Пророк тесе шутланă.

22-мĕш сыпăк

Туй ĕçки-çики çинчен каланă ытарлăх
(Лк. 14:15-24)

1 Иисус вĕсене татах ытарлăн каласа вĕрентме пуçланă: 2 «Çӳл-
ти Патшалăх хăйĕн ывăлне туй ĕçки-çики туса паракан патша
евĕрлĕ. 3 Вăл хăйĕн чурисене туя чĕнсе хунисене йыхрав тума
янă, анчах лешсем пырасшăн пулман. 4 Вара патша урăх чурисе-
не çапла каласа янă: „Чĕнсе хунисене калăр: ĕçкĕм-çикĕм хатĕр
ĕнтĕ, вăкăрсемпе самăртнă выльăхсене те пустартăм, йăлтах ха-
тĕр, туя килме кăмăл тусамăр“. 5 Чĕнсе хунисем вара, йыхравла-
нине хисепе хумасăр, хăшĕ – хăйĕн хирне, хăшĕ суту-илӳ тума
кайнă. 6 Теприсем тата хайхи чурасене ярса тытнă та мăшкăл
туса вĕлернĕ. 7 Çакăн çинчен илтсен патша питĕ çилленсе кайнă.
Вара хăйĕн çарне ярса çав çын вĕлеренсене хăйсене те вĕлерт-
тернĕ, хулине çунтарса яма хушнă. 8 Унтан вăл чурисене çапла
каланă: „Ĕçкĕ-çикĕм хатĕр ĕнтĕ, анчах чĕнсе хунисем тивĕçлĕ
пулмарĕç. 9 Ĕнтĕ çул юпписене тухăр та кама тĕл пулатăр, пурне
те туя чĕнĕр“. 10 Вара чурисем çул-йĕрсем çине тухнă та тĕл пул-
нисене пурне те – усаллисене те, ыррисене те – чĕнсе пынă. Ĕç-
кĕ-çикĕре хăна-вĕрле туллиех пулнă. 11 Патша, хăнисене курма
кĕрсен, унта туй тумтирĕ тăхăнман пĕр çынна асăрханă. 12 „Ту-
сăм, епле эсĕ туй тумтирĕсĕрех кунта килтĕн?“ – тенĕ ăна пат-
ша. Лешĕ чĕнмен. 13 Вара патша тарçисене çапла каланă: „Çакăн

---

* 21:44 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче ку сăвă çук.

алли-урине çыхăр та ăна тула, тĕттĕмлĕхе кăларса пăрахăр. Унта
шăл шатăртаттарса йĕни илтĕнсе тăрĕ. 14 Мĕншĕн тесен чĕнсе
хунисем нумай та, суйласа илнисем сахал“».

Рим патшине тӳлемелли налук
(Мк. 12:13-17; Лк. 20:20-26)

15 Çакăн хыççăн фарисейсем кайнă та Вăл каланинче епле те
пулин айăпламалли сăлтав тупасчĕ тесе канаш тунă. 16 Хайхисем
Ун патне хăйсен вĕренекенĕсемпе Ирод майлисене янă. «Вĕ-
рентекен, – тенĕ вĕсем Иисуса, – Эсĕ тӳрĕлĕхлĕ пулнине, чăнах
та Турă çулĕ çинчен вĕрентнине эпир пĕлетпĕр. Эсĕ никама та
юрама тăрăшмастăн, мĕншĕн тесен çынна кам пулнине кура
хакламастăн. 17 Эппин каласам пире: эпир Рим патшине налук
пани тĕрĕс-и, тĕрĕс мар-и? Эсĕ мĕнле шухăшлатăн?» 18 Анчах та
Иисус, вĕсен чеелĕхне пĕлсе тăрса, çапла каланă: «Мĕн эсир Ма-
на илĕртсе тĕрĕслетĕр, икĕ питлĕскерсем? 19 Налук тӳлемелли
укçăра Мана кăтартăр-ха». Лешсем Ун патне пĕр динарийлĕх ук-
çа илсе пынă. 20 Иисус вĕсене каланă: «Çакăнта кам сăнне çап-
тарнă, кам ятне çырнă?» 21 «Патшанне», – тенĕ лешсем. Вара
Вăл çапла каланă: «Эппин патшанне патшана парăр, Туррăнне –
Турра». 22 Çакна илтсен, тĕлĕннипе шалтах аптăраса, вĕсем Ун
патĕнчен тухса кайнă.

Вилнисем чĕрĕлсе тăрасси çинчен ыйтни
(Мк. 12:18-27; Лк. 20:27-40)

23 Çав кунах Иисус патне вилнисем чĕрĕлессе ĕненмен садду-
кейсем пынă. Вĕсем Унран ыйтнă: 24 «Вĕрентекен! Моисей çапла
каланă пулнă: „Кам та пулин вилсен, унран ача-пăча юлмасан,
шăллĕ унăн арăмне качча илтĕр, пиччĕшĕн йăхне тăстăр“. 25 Пи-
рĕн патра çичĕ пĕртăван пурччĕ: асли авланчĕ те ача-пăчасăрах
вилчĕ, арăмĕ вара шăллĕне юлчĕ. 26 Иккĕмĕшĕ те, виççĕмĕшĕ те,
пурте – çиччĕмĕшĕ таранах – çапла вилсе пычĕç. 27 Пуринчен
кайран арăмĕ те вилчĕ. 28 Ĕнтĕ вилнисем чĕрĕлсе тăрас вăхăт çит-
сен вăл çиччĕшĕнчен хăшĕн арăмĕ пулĕ ĕнтĕ? Вăл пуринпе те пу-
рăннă-çке-ха». 29 Иисус вĕсене хуравланă: «Эсир Çырнине те, Турă
хăватне те пĕлмен пирки аташатăр. 30 Чĕрĕлсе тăнисем авланмаç-
çĕ те, качча та каймаççĕ, вĕсем тӳпери Туррăн ангелĕсем пек пу-
лаççĕ. 31 Вилнисем чĕрĕлсе тăрасси пирки вара Турă сире каланă

çак сăмахсене эсир вуламан-им? 32 „Эпĕ – Авраам Турри те,
Исаак Турри те, Иаков Турри те“, – темен-им Вăл? Турă вăл
вилнисен Турри мар, чĕррисен Турри». 33 Çакна илтсен халăх
Унăн вĕрентĕвĕнчен тĕлĕнмеллипех тĕлĕннĕ.

Чи аслă пил-хушу

(Мк. 12:28-34; Лк. 10:25-28)

34 Иисус саддукейсен çăварне хуплани çинчен илтсен фари-
сейсем пĕр çĕре пухăннă. 35 Вĕсенчен пĕри, саккун вĕрентӳçи,
Ăна илĕртсе тĕрĕслес тесе çапла ыйтнă: 36 «Вĕрентекен, саккун-
ри чи аслă пил-хушу хăшĕ?» 37 Иисус вара ăна каланă: «„Хуçа
Турруна пĕтĕм чĕререн, пĕтĕм чунран, пĕтĕм ăс-халтан юрат“.
38 Çакă – чи малтанхи тата чи аслă пил-хушу. 39 Иккĕмĕшĕ те
çавнашкалах аслă: „Çывăх çыннуна хăвна юратнă пек юрат“.
40 Моисей саккунĕпе пророксен сăмахĕ пĕтĕмпех çак икĕ пил-ху-
шу çинче никĕсленсе тăрать».

Турă Суйласа илни кам йăхĕнчен пулмалла?

(Мк. 12:35-37; Лк. 20:41-44)

41 Фарисейсем пухăнса çитсен Иисус вĕсенчен çапла ыйтнă:
42 «Турă Суйласа илни çинчен эсир мĕн шухăшлатăр? Кам йăхĕн-
чен пулмалла Вăл?» «Давид йăхĕнчен», – тенĕ Ăна. 43 Иисус вĕ-
сене каланă: «Епле-ха эппин Давид, Турă Сывлăшĕн витĕмĕпе,
Ăна Хуçам тет? Давид çапла каланă вĕт-ха: 44 „Хуçамăр манăн
Хуçама каланă: Эпĕ Санăн тăшманусене ури айне тăвиччен Эсĕ
Манăн сылтăм енче, хисеплĕ вырăнта лар“. 45 Çапла вара, Давид
Ăна Хуçам тет пулсан, епле-ха Вăл унăн йăхĕнчен пулма пулта-
рать?» 46 Иисуса хирĕç никам та пĕр сăмах та калайман. Çав кун-
ран пуçласа вара Иисуса ыйтусем пама никам та хăяйман.

23-мĕш сыпăк

Фарисейсемпе саккун вĕрентӳçисенчен асăрхаттарни

(Мк. 12:38-40; Лк. 11:37-52; 20:45-47)

1 Çавăн хыççăн Иисус пухăннă халăха тата вĕренекенĕсене çап-
ла каланă: 2 «Саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсем Моисей ларнă
вырăна йышăннă. 3 Çавăнпа вĕсем сире мĕн каланине итлĕр, хуш-
нине пурнăçласа тăрăр. Анчах та вĕсем пек ан хăтланăр: вĕсем

хайсем каланине хайсем те тумаççĕ. [4] Вĕсем çынсен ĕнси çине
чăтма çук йывăр çĕклем хураççĕ, анчах та хайсем пӳрнине те
хускатасшăн мар. [5] Тăвакан мĕн пур ĕçĕсене те вĕсем çынсене
кăтартма çеç тăваççĕ: сыхлăх хăюсене сарлакалатсах пыраççĕ,
аркă вĕçĕнчи çӳçисене те вăрăмлатсах пыраççĕ. [6] Вĕсем ĕçкĕ-çи-
кĕре кĕрекере ларма, синагогăра малта ларма юратаççĕ, [7] халăх
йышлă çĕрте хайсене саламланине тата çынсем хайсене: „Вĕрен-
текен! Вĕрентекен!“ – тесе чĕннине килĕштереççĕ. [8] Эсир вара
хăвăра „вĕрентекен“ тесе ан калаттарăр, мĕншĕн тесен сирĕн Вĕ-
рентекенĕр пĕрре – Христос, хăвăр хушшăрта вара эсир пурте
тăвансем. [9] Çĕр çинче никама та хисеплесе „атте“ тесе ан калăр,
мĕншĕн тесен унашкал хисеплĕ ята тивĕçли – пĕртен-пĕр Çӳлти
Аçăр. [10] Хăвăра „ăс паракан“ тесе те ан калăр, мĕншĕн тесен си-
рĕн пĕртен-пĕр Ăс Паракан – Христос. [11] Хăвăр хушшăрта асли
сирĕншĕн тарçă пултăр. [12] Мĕншĕн тесен кам хăйне асла хурать,
çав кĕçĕне юлĕ; хăйне кĕçĕне хуракан асла тухĕ.

[13] Саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсем, икĕ питлĕскерсем, хуйхă
пулĕ сире! Эсир çынсене Çӳлти Патшалăха кĕме пӳлсе тăратăр;
хăвăр та кĕместĕр, кĕрес текенсене те кĕме памастăр.

[14] Саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсем, икĕ питлĕскерсем, хуйхă
пулĕ сире! Эсир тăлăх арăмсене кил-çуртсăр хăваратăр тата çын
умĕнче юриех чылайччен кĕлтăватăр. Çавăншăн сире тата йывăр-
тарах айăплав пулĕ*.

[15] Саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсем, икĕ питлĕскерсем, хуйхă
пулĕ сире! Эсир пĕр çынна та пулин хăвăр енне çавăрасшăн
шывпа-çĕрпе нумай çул çӳретĕр. Çавăрсан вара эсир çав çынна
хăвăртан икĕ хут ытларах усала кăларатăр, унран тамăк ачи туса
хуратăр.

[16] Хуйхă пулĕ сире, суккăр ертӳçĕсем! „Турă Çурчĕпе тупа тăва-
кана нимĕн те пулмасть, Турă Çурчĕн ылтăнĕпе тупа тăвакан –
айăплă“, – тетĕр эсир. [17] Эй, ăссăрсем, суккăрсем! Мĕн пахарах:
ылтăн-и е ылтăна сăваплă тăвакан Турă Çурчĕ-и? [18] Тата çапла
калатăр: „Парне вырăнĕпе тупа тăвакана нимĕн те пулмасть,
унта кӳнĕ парнепе тупа тăвакан – айăплă“. [19] Эй, ăссăрсем, сук-
кăрсем! Мĕн пахарах: парне-и е ăна сăваплă тăвакан парне вы-
рăнĕ-и? [20] Çапла вара парне вырăнĕпе тупа тăвакан унпа та, ун

---

* 23:14 Хăш-пĕр авалхи ал çырусенче ку сăвă çук.

çинчи парнесемпе те тупа тăвать. 21 Турă Çурчĕпе тупа тăвакан
унпа та, унта Пурăнаканпа та тупа тăвать. 22 Пĕлĕтпе тупа тăва-
кан Туррăн Престолĕпе те, ун çинче Лараканпа та тупа тăвать.

23 Саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсем, икĕ питлĕскерсем, хуйхă
пулĕ сире! Эсир пĕтнĕк курăкĕн, энĕс курăкĕн, калемпĕр курă-
кĕн вуннăмĕш пайне Турăшăн паратăр, анчах саккунри чи кир-
лине – тĕрĕслĕхлĕ, хĕрхенӳллĕ, ĕненӳллĕ пулассине – сиктерсе
хăваратăр. Сирĕн çакна та туса тăмалла, лешне те манмалла мар.
24 Эй, суккăр ертӳçĕсем! Вăрăм туна кĕрсе каясран эсир сĕрсе
ĕçетĕр, тĕвене вара çăтса яратăр.

25 Саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсем, икĕ питлĕскерсем, хуйхă
пулĕ сире! Эсир чашăк-тирĕк тулашне тасататăр, вĕсен ăшĕ вара
çăткăнлăхпа, тĕрĕсмарлăхпа тулнă. 26 Эй, суккăр фарисей! Ча-
шăк-тирĕк тулашĕ таса пултăр тесен малтан ăшне тасат.

27 Саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсем, икĕ питлĕскерсем, хуйхă
пулĕ сире! Эсир сăрланă тупăклăхсем евĕрлĕ: тулашĕнчен вĕ-
сем хитрен курăнаççĕ, ăшĕнче вара вилнисен шăмми-шакки,
тĕрлĕ тасамарлăх тулса ларнă. 28 Эсир те çавнашкалах: пăхма
тӳрĕ çын пек курăнатăр, ăшăр вараултавлăхпа, йĕркесĕрлĕхпе
тулса ларнă.

29 Саккун вĕрентӳçисемпе фарисейсем, икĕ питлĕскерсем, хуйхă
пулĕ сире! Эсир ĕлĕкхи пророксем валли тупăклăхсем тăватăр,
тӳрĕ пурăннисен палăкĕсене илемлететĕр. 30 „Эпир мăн асаттесен
саманинче пурăннă пулсан вĕсем пророксен юнне юхтарнă çĕре
хутшăнман пулăттăмăр“, – тетĕр эсир. 31 Çапла майпа эсир хăвăр
çинчен хăвăрах пророксене вĕлерекенсен ачисем, вĕсен ĕçне тă-
сакансем пулнине çирĕплетсе пĕлтеретĕр. 32 Аслаçăрсем туса
пĕтерейменнине эсир туса пĕтерĕр ĕнтĕ. 33 Эй, çĕленсем, çĕлен
çурисем! Хăвăра тамăк вутне кĕме суд тăвасран хăтăлса юлма пу-
лать тетĕр-и? 34 Ĕнтĕ Эпĕ сирĕн патăра пророксене, ăсчахсене,
вĕрентекенсене яратăп. Эсир вĕсенчен хăшне-пĕрне вĕлерĕр, пă-
талăр; хăшне-пĕрне хăвăр синагогăсенче чĕн пушăпа çаптарăр,
хуларан хулана тарса çӳремеллех хĕсĕрлĕр. 35 Çапла майпа тӳрĕ
пурăннă Авель юнĕнчен пуçласа Турă Çурчĕн картишĕнче, пар-
не вырăнĕ умĕнче, хăвăр вĕлернĕ Варахия ывăлĕ Захария юнĕ
таранах, çĕр çинче сăвапла çынсем тăкнă мĕн пур юншăн сире
явап тытма лекĕ. 36 Чăн калатăп сире: çавсемшĕн пуриншĕн те
çак ăрăва айăплав пулĕ».

Иисус Иерусалимшăн кулянни
(Лк 13:34-35)

37 «Эй, Иерусалим, Иерусалим! Пророксене пĕтерекен, ху
патна янисене чулпа пере-пере вĕлерекен хула! Чĕп амăшĕ хăй
чĕпписене çуначĕ айне пухнă пек, Эпĕ миçе хутчен санăн ачу-
сене пуçтарма тытăнтăм, анчах та эсир пуçтарăнасшăн пулма-
рăр! 38 Ĕнтĕ çуртăр пушанса юлать. 39 Калатăп сире: „Хуçа Турă
ячĕпе Килекен мухтавлă!“ – тесе кăшкăрас вăхăтчен Мана урăх
кураймăр».

24-мĕш сыпăк

Турă Çуртне аркатасси тата
тĕнче пĕтесси çинчен
(Мк. 13:1-13; Лк. 21:5-19)

1 Иисус Турă Çуртĕнчен тухнă та çулпа утса пынă. Çавăн чух-
не, Ăна Турă Çурчĕпе хуралтисене кăтартас тесе, Ун патне вĕре-
некенĕсем пынă. 2 «Çак çуртсене куратăр-и? – тенĕ вĕсене
Иисус. – Чăн калатăп сире: çакăнта чул çинче чул та юлмĕ, йăл-
тах аркатĕç».
3 Елеон тăвĕ çинче ларнă чухне Ун патне вĕренекенĕсем пĕр
хăйсем кăна пынă та çапла ыйтнă: «Каласамччĕ пире: вăл хăçан
пулĕ? Эсĕ тепĕр хут килессе тата çак тĕнче пĕтес вăхăта мĕнле
паллă тăрăх пĕлмелле?» 4 Иисус вĕсене çапла тавăрнă: «Хăвăра
кам та пулин илĕртсе улталасран асăрханăр. 5 Мĕншĕн тесен Ман
ятăмпа килекенсем нумай пулĕç, „эпĕ – Христос“ тесе вĕсем
чылайăшне улталĕç. 6 Тата сирĕн вăрçăсем çинчен илтмелле, вăр-
çă хыпарĕсем илмелле пулĕ. Астăвăр, хăраса ан ӳкĕр, мĕншĕн те-
сен çавсен пурин те пулмалла, анчах ку пĕтес вăхăт мар-ха. 7 Ха-
лăх çине халăх тапăнĕ, патшалăх çине патшалăх вăрçăпа тухĕ;
вырăнăн-вырăнăн выçлăх çулсем, вĕлерекен чир-чĕрсем, çĕр
чĕтреннисем пулĕç. 8 Çапах та çаксем пурте – хĕн-хур пуçла-
мăшĕ кăна-ха. 9 Ун чухне сире асаплантарма тытса парĕç, сире
вĕлерĕç, Ман ятăмшăн сире пĕтĕм тĕнче курайми пулĕ. 10 Ça-
вăн чухне чылайăшĕ Мана ĕненме пăрахĕç, пĕр-пĕрне сутĕç,
пĕр-пĕрне курайми пулĕç. 11 Суя пророксем нумай килĕç, чы-
лайăшне илĕртсе улталĕç. 12 Йĕркесĕрлĕх вăйланса пынăçемĕн

çынсем пĕр-пĕринчен сивĕнĕç. 13 Кам вĕçне çитиччченех тӳсĕ,
çав çăлăнĕ. 14 Вара мĕн пур халăхсене пĕлтермешкĕн пĕтĕм тĕн-
чипех Турă Патшалăхĕ çинчен çак Ырă Хыпара сарĕç. Пĕтес
вăхăт çавăн чухне çитĕ».

Хăрушă асап-хуйхă çитесси çинчен

(Мк. 13:14-23; Лк. 21:20-24)

15 «Çапла вара, Турă Даниил пророк урлă калани çитсен, сă-
ваплă вырăн ирсĕрлĕхпе юхăнса тăнине курсан, — вулакан çакна
ăнлантăр, — 16 вара Иудея халăхĕ тусем çине тартăр. 17 Кил хуш-
шинчи çын япала тавраш̆ĕ илес тесе пӳрте кĕрсе-туса ан тăтăр.
18 Хирти çын та тумтир тавраш̆ĕ илес тесе каялла ан тавăрăнтăр.
19 Çав кунсенче йывăр çын пулнă хĕрарăмсене, кăкăр çитерекен
амăшĕсене пысăк хуйхă пулĕ. 20 Хăвăр тарас вăхăт хĕллене е шă-
мат куна ан килтĕрччĕ тесе кĕлтăвăр. 21 Мĕншĕн тесен ун чухне
хăрушă асап-хуйхă пулĕ. Унашкалли халиччен тĕнче пуçланнă-
ранпа та пулман, пулас та çук. 22 Турă асап кунĕсен шутне чакар-
ман пулсан, никам та çăлăнса юлаяс çукчĕ. Анчах та Хăй суйласа
илнисене хĕрхенсе Турă çав кунсен шутне чакарĕ. 23 Çавăн чухне
кам та пулин сире: „Христос акă кунта“ е „Авă унта“, — тесен
ан ĕненĕр. 24 Мĕншĕн тесен суя христоссемпе суя пророксем
тупăнĕç. Вĕсем тĕлĕнмелле паллăсемпе хăватсем кăтартса, май
килсен, суйласа илнисене те илĕртсе улталама пăхĕç. 25 Çаксем
пирки Эпĕ сире малтанах каласа хурас терĕм. 26 Çапла вара:
„Авă, Христос пуш хирте“, — тенине илтсен курма ан тухăр,
„Авă, Христос шалти пӳлĕмсенче“, — тенине илтсен те ан ĕне-
нĕр. 27 Мĕншĕн тесен Этем Ывăлĕ хĕвел тухăçĕнчен пуçласа хĕ-
вел анăçне çитиччченех ялтăраса тăракан çиçĕм пек курăнса килĕ.
28 Виле выртакан вырăна ăмăрт кайăксем пуçтарăнĕç».

Этем Ывăлĕ килесси çинчен

(Мк. 13:24-27; Лк. 21:25-28)

29 «Çав асап кунĕсем хыççăнах хĕвел тĕттĕмленĕ, уйăх çути сӳ-
нĕ. Тӳпери çăлтăрсем ӳкĕç, çӳлти вăй-хăватсем хускалĕç. 30 Çавăн
хыççăн пĕлĕт çинче Этем Ывăлĕн палли курăнĕ, вара çĕр çинчи
мĕн пур халăхсем кăшкăрса йĕрсе ярĕç. Вĕсем тӳпери пĕлĕтсем
çинче хăватлă та аслă мухтавпа килекен Этем Ывăлне курĕç.
31 Вара, вăйлă труба сасси янăраса кайсан, Вăл Хăйĕн ангелĕсене

ярĕ, вĕсем тĕнчен тăватă енчен те, пĕлĕтĕн пĕр хĕрринчен пуç-
ласа тепĕр хĕррине çитиччenех Унăн суйласа илнĕ çыннисене
пухĕç».

Смоква йывăççипе танлаштарни

(Мк. 13:28-31; Лк. 21:29-33)

32 «Илер-ха, тĕслĕхрен, смоква йывăççине. Унăн турачĕсем
папка кăларса ешере пуçласан, эсир çу çывхарнине пĕлетĕр.
33 Çавнашкалах эсир те, Эпĕ калани пурнăçланса пынине кур-
сан, çак тĕнче пĕтес вăхăт çывхарнине, алăк умнех çитнине
пĕлсе тăрăр. 34 Чăн калатăп сире: çавсем пурте çак ăру пĕтич-
ченех пулса иртĕç. 35 Çĕрпе пĕлĕт те пĕтĕ, Ман сăмахăмсенчен
пĕри те пĕтмĕ.

36 Çавă хăш кун, хăш сехетре пуласса Атте Турăсăр пуçне ни-
кам та пĕлмест, тӳпери ангелсем те пĕлмеççĕ. 37 Ной вăхăтĕнче
епле пулнă, Этем Ывăлĕ килнĕ чух та çаплах пулĕ. 38 Çĕре шыв
иличченхи кунсенче, Ной карап çине ларичченех, çынсем ĕçсе
çинĕ, авланнă, качча кайнă. 39 Çĕр питне шыв илсе пурне те
пĕтериччченех ун çинчен никам та шухăшламан. Этем Ывăлĕ
килесси те çаплах пулĕ. 40 Ун чухне хирте ĕçлекен икĕ çынран
пĕрне илĕç, теприне хăварĕç. 41 Ал арманĕпе авăртакан икĕ хĕра-
рăмран пĕрне илĕç, теприне хăварĕç».

Хатĕр тăма чĕнни

42 «Çапла вара, сыхă пулăр, мĕншĕн тесен Хуçăр хăш самантра
килессине пĕлместĕр. 43 Анчах та эсир çакна пĕлетĕр: вăрă хăçан
килессе кил хуçи пĕлес пулсассăн çав вăхăтра вăл сыхă тăрĕччĕ,
хăй çуртне çĕмĕрсе кĕме памĕччĕ. 44 Çавăнпа эсир те хатĕр тăрăр,
мĕншĕн тесен Этем Ывăлĕ эсир кĕтмен-туман вăхăтра килĕ».

Шанчăклă тата шанчăксăр чурасем çинчен

(Лк. 12:41-48)

45 «Кам шанчăклă та ăслă чура? Калăпăр, хуçи хăйĕн ытти тар-
çисене пăхса тăма, вăхăтра апат çитерме пĕр чурине уйăрса ларт-
нă. 46 Хуçи таварăннă чухне хушнине туса тăракан чура телейлĕ
пулĕ. 47 Чăн калатăп сире: хуçи ăна хăйĕн пĕтĕм пурлăхне пăхса
тăраканĕ тăвĕ. 48 Енчен те çав чура усал пулсан, хăй ăшĕнче: „Ху-
çам халех килмĕ-ха“, – тесе, 49 хăйĕн юлташĕсенех хĕнеме пуçлĕ,

ёçкёçсемпе ерсе кайса ёçсе çийё. 50 Хайхи чура хуçи кётмен-ту-
ман вăхăтра тавăрăнё те, 51 ăна асаплантарса вёлерсе, унăн шăпи-
не икё питлисемпе пёрешкелех татса парё; унта шăл шатăртат-
тарса йёни илтёнсе тăрё».

25-мёш сыпăк

Вунă хёр çинчен калană ытарлăх

1 «Ун чухне Çÿлти Патшалăх çутаткăçсем илсе кёрÿ каччăна
хирёç тухнă вунă хёр евёрлё пулё. 2 Вёсенчен пиллёкёшё ăслă
пулнă, пиллёкёшё – айван. 3 Айваннисем çутаткăçёсене илнё,
анчах çунтармалли çуне илмен. 4 Ăслисем вара çутаткăçёсене те,
çунтармалли çу кăкшăмёсене те илнё. 5 Кёрÿ каччă час пырай-
манран хёрсем ыйхăласа çывăрсах кайнă. 6 Çёр варринче кăш-
кăрни илтёнсе кайнă: „Кёрÿ килет, хирёç тухăр!“ 7 Вара çав
хёрсем пурте вăраннă та тăрса çутаткăçёсене йёркене кёртнё.
8 „Пирён çутаткăçсем сÿнме пуçларёç, пире çу парăр-ха“, – тенё
айваннисем ăслисене. 9 Анчах та ăслисем çапла тавăрса калană:
„Парсассăн çăвё сире те, хамăра та çитеймё. Çу сутакан патне
кайăр та хăвăр валли туянăр“. 10 Вёсем çу туянма кайсан кёрÿ
каччă пырса çитнё. Вара хатёр тăракан пилёк хёр унпа пёрле туй
пулас пÿрте кёнё, унтан тарçăсем алăка хупса хунă. 11 Тепёртак-
ран çу патне кайнă хёрсем тавăрăннă та: „Хуçамăр! Хуçамăр!
Уçса кёртсемччё пире!“ – тенё. 12 Анчах та каччă вёсене çапла
хуравланă: „Чăн калатăп сире: эпё сире пёлместёп“. 13 Çапла
вара, – тенё ытарлăха вёçлесе Иисус, – сыхă пулăр, мёншён те-
сен Этем Ывăлё хăш кун, хăш сехетре килессе пёлместёр».

Талант çинчен калană ытарлăх
(Лк. 19:11-27)

14 «Ун чухне ак çак ытарлăхра калană пек пулса иртё. Пёр çын
ют çёр-шыва тухса каяс умён чурисене чёнсе илнё те вёсене хă-
йён пурлăхне пăхса тăма шанса хăварнă. 15 Кашнин пултарулăхне
кура хайхи хуçа пёр тарçине пилёк талант кёмёл укçа, теприне
икё талант, тата теприне пёр талант уйăрса панă, хăй часах çула
тухса кайнă. 16 Пилёк талант илни укçине ёçе хывнă та татах
пилёк талант тупăш тунă. 17 Çавнашкалах, икё талант илни те
тата икё талант тунă. 18 Пёр талант илни вара кайнă та хуçи панă

кӗмӗл укҫана ҫӗре чавса пытарнӑ. [19] Чылай вӑхӑт иртсен хуҫи та-
вӑрӑннӑ та чурасем укҫапа мӗн тунине тӗрӗсле пуҫланӑ. [20] Пилӗк
талант илни тата тепӗр пилӗк талант илсе пынӑ та ҫапла каланӑ:
„Хуҫам, эсӗ мана пилӗк талант парса хӑварнӑччӗ, акӑ эпӗ вӑл ук-
ҫапа тата пилӗк талант тупӑш турӑм“. [21] „Аван, ырӑ та шанчӑклӑ
чурам, – тенӗ ӑна хуҫи. – Пӗчӗк тивӗҫе тӳрре кӑларнӑшӑн эпӗ
сана пысӑк тивӗҫ шанса паратӑп. Халӗ хуҫупа пӗрле савӑн ӗнтӗ“.
[22] Икӗ талант илни те пырса ҫапла каланӑ: „Хуҫам, эсӗ мана икӗ
талант парса хӑварнӑччӗ, акӑ эпӗ вӑл укҫапа тата икӗ талант ту-
пӑш турӑм“. [23] „Аван, ырӑ та шанчӑклӑ чурам, – тенӗ ӑна та
хуҫи. – Пӗчӗк тивӗҫе тӳрре кӑларнӑшӑн эпӗ сана пысӑк тивӗҫ
шанса паратӑп. Халӗ хуҫупа пӗрле савӑнах ӗнтӗ“. [24] Унтан пӗр
талант илни ҫапла пырса каланӑ: „Хуҫам, эсӗ хытӑ чунлӑ ҫын
иккенне эпӗ пӗлеттӗм: эсӗ акмасӑрах вырса илетӗн, сапмасӑрах
пухса илетӗн. [25] Ҫавӑнпа та санран хӑранипе эсӗ панӑ таланта ҫӗ-
ре чавса пытартӑм, акӑ санӑн укҫу“. [26] „Эх, усал та кахал чура! –
тавӑрнӑ ӑна хуҫи. – Эпӗ акмасӑрах вырнине, сапмасӑрх пухса
илнине эсӗ пӗлнӗ. [27] Эппин ман укҫама усламҫӑсене памаллаччӗ,
таврӑнсан вара эпӗ тупӑш илнӗ пулӑттӑм. [28] Ӗнтӗ унран пӗр та-
лантлӑх укҫине илӗр те вунӑ талантлӑ чурама парӑр. [29] Мӗншӗн
тесен камӑн пур, ӑна татах парӗҫ, унӑн хушӑнсах пырӗ. Камӑн
ҫук, мӗн пуррине те туртса илӗҫ. [30] Юрӑхсӑр чурана тулашри тӗт-
тӗмлӗхе кӑларса пӑрахӑр, унта шӑл шатӑртаттарса йӗни илтӗнсе
тӑрӗ». Ҫак сӑмахсем хыҫҫӑн: «Илтме хӑлха пурри илттӗр!» – тенӗ
Иисус хыттӑн*.

Пулас Суд

[31] «Этем Ывӑлӗ Хӑйӗн мухтавӗпе, мӗн пур святой ангелӗсемпе
килсессӗн Хӑйӗн чаплӑ престолӗ ҫине ларӗ. [32] Ун умне вара пур
халӑхсем те пухӑнӗҫ. Вӑл вӗсене, кӗтӳҫӗ сурӑхсене качакасенчен
уйӑрнӑ пек, уйӑрӗ. [33] Сурӑхӗсене Вӑл Хӑйӗн сылтӑм енне, кача-
кисене сулахай енне вырнаҫтарӗ. [34] Вара Патша сылтӑм енчисене
ҫапла калӗ: „Эй, Аттем пилленисем, килӗр те тӗнчене пултар-
санах сирӗн валли хатӗрленӗ Патшалӑха еткере илӗр. [35] Мӗн-
шӗн тесен Эпӗ выҫӑ чухне эсир Мана ҫитертӗр, ӑш хыпнӑ чухне
Мана ӗҫтертӗр, ҫул ҫӳренӗ чухне Мана хӑна пек йышӑнтӑр.

---

* 25:30 Хӑш-пӗр авалхи ал ҫырусенче юлашки пуплев ҫук.

[36]Тумтир кирлӗ чухне Мана тумлантартӑр, чирлӗ чухне Мана
пӑхрӑр, тӗрмере ларнӑ чухне те Ман патӑма пырсах тӑтӑр". [37]Ва-
ра сӑваплисем Ӑна ҫапла калӗҫ: „Эй, Хуҫамӑр, ҫиессӳ килнине
курса хӑҫан эпир Сана ҫитертӗмӗр? Е ӗҫессӳ килнине курса хӑ-
ҫан ӗҫтертӗмӗр? [38]Эсӗ ҫул ҫӳренине курса хӑҫан хӑна пек йы-
шӑнтӑмӑр? Тумтир ҫителӗксӗррине курса хӑҫан тумлантартӑмӑр?
[39]Эсӗ чирлине, тӗрмерине курса хӑҫан Саншӑн тӑрӑшрӑмӑр?"
[40]„Чӑн калатӑп сире, – тейӗ вӗсене Патша, – ҫаксене эсир Ма-
нӑн пӗр-пӗр кӗҫӗн тӑваншӑн тунӑ, апла ку Маншӑн туниех пу-
лать". [41]Унтан сулахай енчисене ҫапла калӗ: „Эй, ылханлӑскер-
сем! Шуйттанпа ӑна пулӑшаканӗсем валли хатӗрлесе хунӑ сӳнми
тамӑк вутне кайӑр Ман патӑмран! [42]Мӗншӗн тесен ҫиессӗм кил-
сен эсир Мана ҫитермерӗр, ӗҫессӗм килсен Мана ӗҫтермерӗр.
[43]Ҫул ҫӳренӗ чухне Мана хӑна пек йышӑнмарӑр, тумтир кирлӗ
чухне тумлантармарӑр. Эпӗ чирлӗ чухне, тӗрмере чухне Маншӑн
тӑрӑшмарӑр". [44]Вара вӗсем те ҫапла калӗҫ: „Эй, Хуҫамӑр! Санӑн
ӗҫессӳ, ҫиессӳ килнине е ҫул ҫӳренине, е тумтирсӗррине, е чир-
лине, е тӗрмерине эпир хӑҫан куртӑмӑр, хӑҫан Сана пулӑшмарӑ-
мӑр?" [45]„Чӑн калатӑп сире, – тейӗ вара Вӑл, – эсир Манӑн ҫак
кӗҫӗн тӑванӑмсенчен пӗрне ырӑ туманни Мана ырӑ туманнипе
пӗрех". [46]Кусем вара ӗмӗрлӗх асапа кайӗҫ, сӑваплисем ӗмӗрлӗх
пурӑнӑҫа кӗрӗҫ».

26-мӗш сыпӑк

Иудейсем Иисуса хирӗҫ тунӑ кавар

(Мк. 14:1-2; Лк. 22:1-2; Ин. 11:45-53)

[1]Ҫак сӑмахсене пурне те каласа пӗтерсен Иисус Хӑйӗн вӗре-
некенӗсене ҫапла каланӑ: [2]«Тепӗр икӗ кунран пасха уявӗ ҫи-
тессе эсир пӗлетӗр. Ҫавӑн чухне Этем Ывӑлне пӑталама тытса
парӗҫ». [3]Ҫав вӑхӑтра Каиафа ятлӑ аслӑ священник керменне
аслӑ священниксем, саккун вӗрентӳҫисем тата халӑх хушшин-
чи ятлӑ-сумлӑ ҫынсем пухӑннӑ. [4]Вӗсем Иисуса чеелӗхпе тытас
та вӗлерес тесе кавар тунӑ. [5]Анчах та вӗсем ҫапла калаҫса та-
тӑлнӑ: «Халӑх пӑлханмалла ан пултӑр тесен ку ӗҫе уяв вӑхӑтӗнче
тӑвас мар».

Иисуса Вифанире çупа сĕрни
(Мк. 14:3-9; Ин. 12:1-8)

6 Пĕррехинче, Иисус Вифанири юхан-суранлă Симон килĕнче
чухне, 7 пĕр хĕрарăм Ун патне хаклă йышши мирă янă алебастр
савăт çĕклесе пынă. Иисус хăналаннă чухнех çав хĕрарăм Унăн
пуçне çу сĕре пуçланă. 8 Çакна курсан вĕренекенĕсем тарăхса ка-
ланă: «Мĕне кирлĕччĕ кунашкал тăкакланни? 9 Ку мирăна пысăк
хакпа сутмаллаччĕ те укçине чухăнсене памаллаччĕ». 10 Анчах та
Иисус, вĕсем кăмăлсăррине асăрхасан, çапла каланă: «Мĕншĕн
эсир хĕрарăма пăшăрхантаратăр? Вăл Маншăн ырă ĕç турĕ. 11 Чу-
хăнсем сирĕн яланах пулĕç, Эпĕ сирĕнпе яланах пулас çук. 12 Çак
хаклă çăва Манăн ӳтĕм çине юхтарса, хĕрарăм Мана çĕре пы-
тарма хатĕрлерĕ. 13 Чăн калатăп сире: çак Ырă Хыпара пĕтĕм
тĕнчипех ӳкĕтлесе вĕрентсен те, пур çĕрте те, çак хĕрарăм ятне
асăнсан, вăл мĕн туни çинчен те калаçĕç».

Иуда Искариот сутăнчăклăхĕ
(Мк. 14:10-11; Лк. 22:3-6)

14 Çавăн чухне Вун иккĕшĕнчен пĕри, Иуда Искариот ятли,
аслă священниксем патне кайнă. 15 «Иисуса сутнăшăн эсир ма-
на мĕн парăр?» – тенĕ Иуда вĕсене. Лешсем ăна вăтăр кĕмĕл
укçа сĕннĕ. 16 Çавăнтан вара вăл Иисуса тытса пама меллĕ вăхăт
шыранă.

Пасхăна хатĕрленни
(Мк. 14:12-21; Лк. 22:7-14, 21-23; Ин. 13:21-30)

17 Тутлăлла çăкăр уявĕн малтанхи кунĕнчех вĕренекенĕсем
Иисуса çапла пырса каланă: «Ху валли пасха апачĕ ăçта хатĕр-
леме хушатăн?» 18 Иисус Хăйĕн вĕренекенĕсене хулана пĕр çын
патне кайма, ăна Хăйĕн сăмахĕсене калама хушнă: «Манăн вăхă-
тăм çывхарчĕ, сан патăнта Хамăн вĕренекенĕмсемпе пасха уявне
тăвас тетĕп». 19 Вĕренекенĕсем Иисус хушнă пек тунă, пасха апа-
чĕ хатĕрлесе хунă. 20 Каç пулсан, Вăл вун икĕ вĕренекенĕпе пĕрле
çиме ларнă. 21 «Чăн калатăп сире, – тенĕ Иисус каçхи апат çинĕ
чухне, – сирĕнтен пĕри Мана тытса парĕ». 22 Вĕренекенĕсем хуйха
ӳкнĕ, вара кашниех Ăна: «Хуçамăр, эпĕ мар пулĕ те?» – тенĕ.
23 «Манпа пĕр чашăкран çиекенех Мана сутĕ, – таварнă вара

Иисус. [24]– Тепĕр тесен, Этем Ывăлĕ Çырнинче палăртса хунă
çулпах пырать. Анчах Этем Ывăлне тытса паракана хуйхă пулĕ:
ăна çураличчен çуралманни аванрах пулнă пулĕччĕ». [25]«Равви!*
Эпĕ мар пулĕ те?» – ыйтнă çавăн чухне ăна тытса пама килĕшнĕ
Иуда. «Эсĕ хăвах çапла каларăн», – тенĕ ăна Иисус.

Каçхи вăрттăн апатлану

(Мк. 14:22-26; Лк. 22:15-20; 1 Кор. 11:23-25)

[26]Вĕсем каçхи апат çинĕ чухне Иисус çăкăр илсе Турра тав ту-
нă та вĕренекенĕсене хуçа-хуçа парса: «Илĕр, çиййĕр, çакă – Ма-
нăн Ӳтĕм», – тенĕ. [27]Унтан хĕрлĕ эрех курки илнĕ те Турра тав
тунă, куркана вĕсене парса: «Пурте ĕçĕр çакăнтан, [28]çак хĕрлĕ
эрех – Çĕнĕ Халала çирĕплетекен Манăн Юнăм, нумайăшĕн çы-
лăхне каçармашкăн юхакан Юн. [29]Ĕнтĕ сире калатăп: паянтан
Эпĕ иçĕм çырли эрехне Аттем Патшалăхĕнче сирĕнпе пĕрле çĕнĕ
эрех ĕçес кунччenех урăх ĕçеймĕп». [30]Вара, Турра мухтаса юрла-
нă хыççăн, Иисуспа вĕренекенĕсем Елеон тăвĕ çине кайнă.

Петр тунасса Иисус малтанах калани

(Мк. 14:27-31; Лк. 22:31-34; Ин. 13:36-38)

[31]Çавăн чухне Иисус вĕренекенĕсене калать: «Кĕçĕр эсир пур-
те Мана шанма пăрахатăр, мĕншĕн тесен Çырнинче çапла ка-
ланă: „Кĕтӳçне пĕтерĕп те, кĕтӳри сурăхсем саланса кайĕç“.
[32]Чĕрĕлсе тăнă хыççăн вара Эпĕ Галилейăра сирĕнтен те маларах
пулăп». [33]«Сана пурте шанми пулсан та, эпĕ яланах шанăп», –
тенĕ Ăна Петр. [34]«Чăн калатăп сана, – тенĕ ăна Иисус, – кĕçĕр
автан авăтиччenех эсĕ Мана виçĕ хутчен пĕлмĕш пулăн». [35]«Сан-
па пĕрле вилмелле пулсассăн та эпĕ Санран тунас çук», – тенĕ
Ăна Петр. Ытти вĕренекенĕсем те çавнашкалах каланă.

Иисус Гефсиманире

(Мк. 14:32-42; Лк. 22:39-46)

[36]Унтан Иисус вĕренекенĕсемпе Гефсимани текен вырăна
пынă. «Эпĕ çавăнта кайса кĕлтунă вăхăтра çакăнтах ларăр-ха», –
тенĕ вĕренекенĕсене Иисус. [37]Вара Петра тата Зеведейăн икĕ
ывăлне Хăйпе илсе кайнă та пăшăрханса хуйхăрма пуçланă.

* 26:25 *Равви* – еврейсем тĕн вĕрентӳçисене çапла хисеплесе каланă.

[38] «Манăн чунăм вилесле хурланать, эсир çакăнта Манпа пĕрле
пулăр-ха, ан çывăрăр», — тенĕ вĕсене Иисус. [39] Унтан кăшт аяк-
карах кайнă та çĕре ӳксе çапла кĕлтунă: «Эй, Аттем! Май пул-
сассăн çак асап куркине Манран ирттерсемччĕ. Çапах та Эпĕ
тăвас тенĕ пек мар, Эсĕ тăвас тенĕ пек пултăр». [40] Çавăн хыç-
çăн Вăл вĕренекенĕсем патне пынă та лешсем çывăрнине кур-
нă. «Манпа пĕрле эсир пĕр сехет те пулин çывăрмасăр тӳсей-
мерĕр-и? — тенĕ вăл Петра. [41] — Илĕртнипе çылăха кĕрес марччĕ
тесе сыхă пулăр, кĕлтăвăр: этемĕн чун-чĕмĕ çирĕп, ӳт-пĕвĕ вара
хавшак». [42] Унтан Вăл каллех тепĕр хут аяккарах пăрăннă та çап-
ла каласа кĕлтунă: «Эй, Аттем! Çак асап куркине Манран ирт-
терме май çуках пулсан, Манăн ăна ĕçмеллех пулсан, эппин
Санăн ирĕкӳ пултăр». [43] Вĕренекенĕсем патне тавăрăнсан Вăл
каллех вĕсем çывăрнă тĕле пулнă. Вĕсене ыйхă пуссах çитернĕ.
[44] Унтан Иисус, вĕсене хăварса, каллех аяккарах пăрăннă та мал-
танхи пекех каласа виççĕмĕш хут кĕлтунă. [45] Кĕлтунă хыççăн вĕ-
ренекенĕсем патне тавăрăннă та вĕсене çапла каланă: «Эсир çап-
лах çывăратăр-и, канатăр-и? Ĕнтĕ Этем Ывăлне çылăхлă çынсен
аллине тытса парас вăхăт çитрĕ. [46] Тăрăр та каяр! Акă ĕнтĕ Мана
сутакан та çывăхрах».

Иисуса тытни

(Мк. 14:43-50; Лк. 22:47-53; Ин. 18:3-12)

[47] Вăл çапла каласа тăнă вăхăтрах Вун иккĕшĕнчен пĕри, Иуда,
тата унпа пĕрле хĕçсемпе шалçасем йăтнă темĕн чухлĕ халăх
пырса çитнĕ. Вĕсене аслă священниксемпе халăх хушшинчи ят-
лă-сумлă çынсем янă пулнă. [48] Сутаканĕ ушкăнрисене çапла пал-
лă пама калаçса татăлнă: «Эпĕ Кама чуптăвăп, Çавă Иисус пулĕ,
эсир вара Ăна ярса тытăр». [49] Вăл çавăнтах Иисус патне пынă та:
«Сывлăх сунатăп, Равви!» — тесе Ăна чуптунă. [50] Иисус вара ăна
çапла каланă: «Тусăм, мĕн тума килнине ту!» Çав вăхăтра ытти-
сем Иисуса çавăрса илнĕ те Ăна ярса тытнă. [51] Иисуспа юнашар
тăракансенчен пĕри хĕçне туртса кăларнă та аслă священник чу-
ри çине сулса ярса унăн хăлхине касса татнă. [52] Иисус вара ăна
çапла каланă: «Хĕçне хăй вырăнне чик, мĕншĕн тесен хĕç çĕкле-
кенсем хĕçпех пĕтĕç. [53] Е Эпĕ халĕ Аттемрен тархасласа ыйтма
пултараймăп тетĕн-и? Ыйтсан, Вăл çак самантрах Ман патăма
вун икĕ пулккă та ытла ангел ярĕ. [54] Çырнинче çапла пулмалла

тесе калани вара епле пурнăçланĕ?» 55 Унтан Иисус халăха кала-
нă: «Мана тытма эсир, вăрă-хураха хирĕç тухнă пек, хĕçсемпе,
шалçасемпе тухрăр. Эпĕ куллен сире Турă Çуртĕнче вĕрентсе
лартăм, ун чухне эсир Мана тĕкĕнмерĕр. 56 Çакă йăлтах пророк-
сем çырса хăварни пурнăçланмашкăн пулса иртрĕ». Çавăн чухне
мĕн пур вĕренекенĕ Ăна пăрахса тарнă.

Иисуса Каиафа патне илсе пыни

(Мк. 14:53-65; Лк. 22:54-55, 63-71; Ин. 18:13-14, 19-24)

57 Иисуса тытакансем Ăна Каиафа ятлă аслă священник патне
илсе пынă. Унта саккун вĕрентӳçисемпе ятлă-сумлă çынсем те
пухăннă пулнă. 58 Аслă священник çурчĕ патне çитичченех Петр
Иисус хыççăн чылай каярахра утса пынă. Вăл ĕç епле вĕçленессе
курас шухăшпа картишне кĕнĕ те унти тарçăсемпе пĕрле ларнă.
59 Аслă священниксемпе ятлă-сумлă çынсем тата синедрионра
ларакан ытти çынсем, Иисуса вĕлерттерес тесе, Ăна судра айăп-
ламалли суя сăлтав шыранă. 60 Ун çинчен суйса айăп кăтартакан-
сем нумай йăн пынă пулин те, вĕлермеллех айăплама сăлтав ту-
пăнман. Юлашкинчен суйса айăп кăтартакансем иккĕн пынă.
61 Вĕсем çапла каланă: «„Эпĕ Турă Çуртне пăсса виçĕ кунра çĕнĕ-
рен туса лартма пултаратăп“, — тетчĕ Вăл». 62 Аслă священник
ури çине тăнă та Иисуса каланă: «Вĕсем Сана хирĕç айăп кă-
тартаççĕ, Санăн тавăрса каламалли нимĕн те çук-им?» 63 Иисус
чĕнмен. Вара аслă священник Ăна çапла каланă: «Чĕрĕ Турă
ятне асăнса хистесех ыйтатăп Санран, каласамччĕ пире: Эсĕ
Христос-и? Турă Ывăлĕ-и?» 64 «Эсĕ хăвах çапла каларăн, — тенĕ
ăна Иисус. — Эпĕ сире унтан та ытларах калатăп: паянтан пуç-
ласа, малашлăхра, эсир Этем Ывăлĕ, Хăватлин сылтăм енче лар-
са, тӳпери пĕлĕтсем çинче килнине курăр». 65 Çакна илтсен, та-
рăхнипе, священник хăй çийĕнчи тумтирне çурса ярса каланă:
«Вăл Турра хурларĕ! Унăн айăпне кăтартакан мĕн тума кирлĕ
тата пире? Вăл Турра хурланине, акă, хăвăрах илтрĕр! 66 Çакăн
пирки эсир мĕн шухăшлатăр?» «Айăплă, вĕлермелле», — тавăрса
каланă вĕсем. 67 Вара çынсем Ăна питрен сурнă, çупа-çупа янă,
теприсем тата çапнă пеккĕн 68 ыйтнă: «Эй, Христос! Пророкла
кала-ха: Хăвна кам çапрĕ?»

Петр Иисуса пĕлмĕш пулни

(Мк. 14:66-72; Лк. 22:56-62; Ин. 18:15-18, 25-27)

69 Петр çав хушăра тулта, картишĕнче, ларнă. Ун патне пĕр хĕ-
рарăм тарçă пынă та: «Эсĕ те Галилейăри Иисуспа пĕрлеччĕ», –
тенĕ. 70 Петр пурин умĕнчех Иисусран тунса: «Эсĕ мĕн çинчен
каланине пĕлместĕп», – тенĕ. 71 Вăл хапхаран тухнă чухне ăна те-
пĕр хĕрарăм тарçă асăрханă та унти çынсене каланă: «Ак çакă та
Иисус Назорейпа пĕрлеччĕ». 72 «Эпĕ вăл Çынна пĕлместĕпех», –
тупа тусах туннă каллех Петр. 73 Тепĕртакран çавăнта тăракансем
Петр патне пырса: «Эсĕ чăнах та вĕсен ушкăнĕнченех, ку калаç-
ни-тунинчен те паллă», – тенĕ. 74 Вăл вара пĕтĕм чĕререн: «Эпĕ
вăл Çынна пĕлместĕпех», – тесе тупа тăва пуçланă. Çав самант-
рах автан авăтса янă. 75 Петр Иисус хăйне автан авăтиччен эсĕ
Мана виçĕ хутчен пĕлмĕш пулăн тесе каланине аса илнĕ. Вара
вăл картишĕнчен тухнă та татăлсах йĕнĕ.

27-мĕш сыпăк

Иисуса Пилат патне илсе кайни.
Иуда вилĕмĕ

(Мк. 15:1; Лк. 23:1-2; Ин. 18:28-32)

1 Тепĕр кунне тул çутăлсанах аслă священниксем тата халăх
хушшинчи ятлă-сумлă çынсем пурте пуçтаръннă та Иисуса вĕ-
лерттерме йышăннă. 2 Вара Ăна çыхтарнă та Рим лартнă Понтий
Пилат пуçлăх патне илсе кайнă.

3 Иисуса сутнă Иуда, Ăна вĕлерме йышăннине пĕлсен, ӳкĕн-
нипе вăтăр кĕмĕл укçине аслă священниксемпе ятлă-сумлă çын-
сене таварса панă. 4 «Айăпсăр Çынна тытса парса çылăха кĕ-
тĕм», – тенĕ вăл пуçлăхсене. Лешсем вара çапла каланă: «Пире
мĕн ĕç пур? Хăвăнне ху пĕл». 5 Вара Иуда кĕмĕл укçисене Турă
Çуртĕнче пăрахнă та хăй кайса çакăнса вилнĕ. 6 Аслă священ-
никсем, пăрахнă укçана пуçтарса, çапла каланă: «Ку – юн укçи,
çавăнпа ăна Турă Çурчĕн укçа арчине хума юрамасть». 7 Канаш-
ланă хыççăн вĕсем ютран килнĕ çул çӳрекенсем валли масар
вырăнĕ тума çав укçапа пĕр чӳлмекçĕрен çĕр илнĕ. 8 Çавăнтан-
па вăл çĕре халиччченех «Юн çĕрĕ» теççĕ. 9 Çапла вара Иеремия
пророк урлă калани пурнăçланнă. Пророк çапла каланă пулнă:

«Израиль ывăлĕсем вăтăр кĕмĕл укçалăх Хакланине çавăн чух-
лĕ укçаллах илчĕç. 10 Хуçа Турă мана пĕлтернĕ пекех, çав укçана
чӳлмекçĕ çĕрĕшĕн тӳлерĕç».

Иисус Пилат патĕнче

(Мк. 15:2-5; Лк. 23:3-5; Ин. 18:33-38)

11 Çав вăхăтра Иисуса Пилат патне илсе пынă. «Эсĕ Иудея
Патши-и?» – тесе ыйтнă Унран пуçлăх. «Эсĕ ху çапла тесе кала-
рăн», – тавăрнă Иисус. 12 Хăйне аслă священниксемпе ятлă-сум-
лă çынсем айăпланă чухне вара Вăл нимĕн те чĕнмен. 13 Унтан
Пилат Ăна çапла каланă: «Илтместĕн-им, Сана хирĕç мĕн чухлĕн
айăп кăтартаççĕ?» 14 Иисус хăйĕн пĕр сăмахне те хирĕç тавăрса
каламаннине курсан Пилат питĕ тĕлĕннĕ.

Иисуса вĕлерме ыйтни

(Мк. 15:6-15; Лк. 23:13-25; Ин. 18:39–19:16)

15 Пасха уявĕ тĕлне Рим лартнă пуçлăхăн тĕрмене хупнисенчен
пĕрне халăх ыйтнипе ирĕке кăларас йăла пулнă. 16 Çавăн чухне тĕр-
мере пĕр Варавва ятлă паллă вăрă-хурах ларнă. 17 Хăйĕн керменĕ
умĕнче халăх пухăнсан Пилат çынсене çапла каланă: «Эсир манран
хăшне ирĕке кăларма ыйтатăр: Вараввăна е Турă Суйласа илни те-
кен Иисуса?» 18 Вăл Иисуса кураймасăр тытса панине пĕлнĕрен
çапла ыйтнă. 19 Тата вăл суд тумалли вырăнта ларнă чухне арăмĕ ун
патне пĕр çынна çапла калама хушса янă пулнă: «Çав Айăпсăрс-
керне нимĕн те ан ту! Эпĕ кĕçĕр тĕлĕкре Уншăн хытă асаплантăм».
20 Çапах аслă священниксемпе ятлă-сумлă çынсем Вараввăна кăлар-
ма, Иисуса вĕлерме ыйтмашкăн халăха ӳкĕте кĕртнĕ-кĕртнех. 21 «Си-
ре иккĕшĕнчен хăшне кăларса памалла?» – тесе ыйтнă пуçлăх ха-
лăхран. «Вараввăна», – тенĕ çынсем. 22 «Турă Суйласа илни текен
Иисуса вара манăн мĕн тумалла?» – тенĕ вĕсене Пилат. «Пăталат-
тармалла!» – тенĕ пурте. 23 «Мĕн усалли тунă вара Вăл?» – тенĕ пуç-
лăх. Анчах та халăх тата хытăрах: «Пăталаттар Ăна!» – тесе кăшкăр-
нă. 24 Пилат вара, нимĕн тума çуккине кура, халăх ытларах та ытла-
рах пăлханнине кура, шыв илсе халăх умĕнче аллине çунă та: «Çак
Айăпсăрскерĕн юнĕ тăкăннишĕн эпĕ яваплă мар, хăвăрăнне хăвăр
пĕлĕр», – тенĕ. 25 «Унăн юнĕ пирĕн çинче, пирĕн ачасем çинче пул-
тăр!» – тавăрнă ăна хирĕç пĕтĕм халăх. 26 Унтан Пилат Вараввăна
кăларса янă, Иисуса, чĕн пушăпа хĕнеттерсе, пăталама хушнă.

Иисусран мăшкăллани
(Мк. 15:16-20; Ин. 19:2-3)

27 Çавăн чух Рим лартнă пуçлăхăн салтакĕсем Иисуса преторине*
илсе кĕртнĕ те Ун тавра ытти салтаксене пулккипех пуçтарнă.
28 Вĕсем Ăна хывăнтарса патшалла хĕрлĕ тум тăхăнтартнă. 29 Ун
пуçне йĕплĕ кӳкен хуллинчен явнă пуç кăшăлĕ тăхăнтартнă, сылтăм аллине туя тыттарнă. Салтаксем Ун умне чĕркуçленсе ларнă та
мăшкăлла-мăшкăлла: «Сывă пултăр Иудея Патши!» – тесе кулнă.
30 Салтаксем Ун çине сурнă, туйине илсе Ăна пуçĕнчен çапнă.
31 Çапла мăшкăлласан-мăшкăлласан, хĕрлĕ тумне хывтарса, Хăйĕн тумтирне тăхăнтартнă та Ăна пăталама илсе кайнă.

Иисус Христоса пăталани
(Мк. 15:21-32; Лк. 23:26-43; Ин. 19:17-27)

32 Тухнă чухне вĕсем Симон ятлă Киринея çыннине тĕл пулнă,
Иисусăн хĕресне йăтса пыма çавна хушнă. 33 Голгофа ятлă вырăна çитсессĕн – Голгофа тени «Пуç купташки» тенине пĕлтерет, – 34 Иисуса ват йӳççипе хĕрхӳлентернĕ хĕрлĕ эрех панă, ăна
тутанса пăхсан Иисус ĕçесшĕн пулман. 35 Пăталанă хыççăн салтаксем Унăн тумтирне шăпа ярса валеçнĕ. 36 Унтан хайхисем
пăталанă Иисуса хураллама ларнă. 37 Унăн пуçĕ тĕлне: «Çакă –
Иисус, Иудея Патши», – тесе айăпласа çырнă хăма татăкĕ çапса
хунă. 38 Çавăн чухнех Иисуспа пĕрле икĕ вăрă-хураха, пĕрне –
сылтăм енне, теприне сулахай енне пăталанă. 39 Иртен-çӳренсем
пуçĕсене сулла-сулла Ăна хурласа калаçнă. 40 «Турă Çуртне Пăсакан, ăна виçĕ кун хушшинче çĕнĕрен Туса лартакан! Эсĕ Турă
Ывăлĕ пулсан Хăвна Ху çăлсам, хĕрес çинчен анса пăх-ха», –
тенĕ вĕсем. 41 Аслă священниксемпе саккун вĕрентӳçисем те, ятлă-сумлă çынсемпе фарисейсем те çавнашкалах Унран мăшкăлланă: 42 «Ыттисене çăлатчĕ, Хăйне Хăй çăлаймасть! Вăл Израиль
Патши пулсан, халĕ хĕрес çинчен анса кăтарттăр, вара эпир те
Ăна ĕненме пуçлăпăр. 43 Вăл Турра шанатчĕ; Турра юрăхлăскерех
пулсан, халĕ эппин Турă çăлтăр Ăна. „Эпĕ – Турă Ывăлĕ,“ –
тетчĕ-çке-ха Вăл». 44 Хăйпе пĕрле пăталанă вăрă-хурахсем те Унран мăшкăлласа кулнă.

---

* 27:27 *Претори* – Рим лартнă пуçлăхăн пурăнмалли тата ĕçлемелли вырăнĕ.

Иисус Христос вилӗмӗ

(Мк. 15:33-41; Лк. 23:44-49; Ин. 19:28-30)

45 Кăнтăрла, вун икӗ сехетрен пуçласа виççӗччен, пӗтӗм çӗр
çинче тӗттӗмленсе ларнă. 46 Виçӗ сехет тӗлӗнче вара Иисус хыт-
тăн кăшкăрса янă: «Или! Или! Лама савахфани?» Çакă вăл: «Эй,
Турăçăм! Турăçăм! Мӗншӗн Эсӗ Мана пăрахрăн?» – тени пулать.
47 Çакна илтсен çавăнта тăракансенчен хăшӗ-пӗри каланă: «Вăл
Илияна пулăшма чӗнет». 48 Çав самантрах вӗсенчен пӗри чупса
кайнă та, хӗрхӳлентернӗ хӗрлӗ эрех сăхтарнă мунчалана патак
вӗçне тирсе, Иисуса ӗçме панă. 49 «Тăхтăр-ха, пăхса тăрар, – тенӗ
ыттисем, – Илия Ăна çăлма килет-и?» 50 Иисус тепӗр хут хыттăн
кăшкăрса янă та, Унăн юлашки сывлăшӗ тухнă.

51 Çав вăхăтра Турă Çуртӗнчи чаршав çӳлтен аяла çитиччен
çурмалла çурăлса аннă, çӗр чӗтреннӗ, чул ту хысакӗсем те çу-
рăла-çурăла кайнă. 52 Тупăклăхсем уçăлнă та, вилнӗ сăваплă çын-
сенчен нумайăшӗ чӗрӗлсе тăнă. 53 Вӗсем Иисус чӗрӗлсе тăнă
хыççăн тупăклăхсенчен тухса сăваплă Иерусалим хулине кӗнине
нумай çын курнă. 54 Рим çӗрпӗвӗ тата унпа пӗрле Иисуса хурал-
лакансем çӗр чӗтреннине, тем те пӗр пулса иртнине курсан сех-
рисем хăпнипе каланă: «Ку чăнах та Турă Ывăлӗ пулнă-мӗн!»

55 Çавăнта тата Иисуса пулăшса Ун хыççăн Галилейăранах
çӳренӗ хӗрарăмсенчен нумайăшӗ пулнă. Вӗсем мӗн пулса ирт-
нине аякран пăхса тăнă. 56 Вӗсен хушшинче Мария Магдали-
на, Иаковпа Иосия амăшӗ Мария тата Зеведей ывăлӗсен амă-
шӗ те пулнă.

Иисус ӳтне тупăклăха хуни

(Мк. 15:42-47; Лк. 23:50-56; Ин. 19:38-42)

57 Каç пулсан унта Аримафея хулинче çуралса ӳснӗ Иосиф ят-
лă пӗр пуян çын пынă; вăл та Иисусăн вӗренекенӗ пулнă. 58 Вăл
Пилат патне кайса Иисус ӳтне пама тархасланă. Пилат вара
Иисус ӳтне пама хушнă. 59 Иосиф Иисус ӳтне илсе таса пирпе
чӗркенӗ те 60 хăйне валли чул ту хысакне алтса тунă çӗнӗ тупăк-
лăха хунă. Унтан тупăклăха кӗмелли шăтăка пысăк чулпа хупласа
хăварса кайнă. 61 Мария Магдалинăпа тепӗр Мария вара çавăн-
тах, тупăклăх умӗнчех, ларнă.

Тупăклăх умне хурал тăратни

[62] Тепĕр кунне, шăмат кун, аслă священниксемпе фарисейсем
Пилат патне пухăннă. [63] «Ырă çыннăмăр, — тенĕ вĕсем, — леш
ултавçă Хăй чĕрĕ чухне „виçĕ кунран чĕрĕлсе тăрăп“ тенине аса
илтĕмĕр-ха эпир. [64] Çавăнпа Иисусăн тупăклăхне пĕр виçĕ кун
хушши хураллама хушсам. Вĕренекенĕсем Унăн ӳтне вăрласа ан
кайччăрччĕ, кайран халăха: „Вăл чĕрĕлсе тăнă!“ — тесе ан çӳреч-
чĕрччĕ. Ĕç-пуç кунашкал кайсан вара çак юлашки ултав малтан-
хинчен те усалтарах пулĕ». [65] «Сирĕн хуралçăсем пур, кайăр та
хăвăра кирлĕ пек хуралласа», — тенĕ Пилат. [66] Вĕсем вара тупăк-
лăха хураллама кайнă, хупланă чулне пичетлесех паллă тунă, ху-
рал тăратнă.

28-мĕш сыпăк

Иисус Христос чĕрĕлсе тăни
(Мк. 16:1-8; Лк. 24:1-12; Ин. 20:1-10)

[1] Шăмат кун иртсен, эрнен малтанхи кунĕнче, тул çутăлнă чух
Мария Магдалинăпа тепĕр Мария тупăклăха пăхма кайнă. [2] Çав
вăхăтра питĕ вăйлăн çĕр чĕтренсе илнĕ, мĕншĕн тесен Хуçа Тур-
рăмăрăн ангелĕ тӳперен анса тупăклăх умĕнчи чула йăвантарса
янă та хăй ун çине ларнă. [3] Ангел çиçĕм пек ялтăртатса тăнă,
тумтирĕ юр пек шурă пулнă. [4] Хурал тăракансем унран хăранипе
вилесле чĕтресе ӳкнĕ. [5] «Ан хăрăр, — тенĕ вара ангел хĕрарăмсе-
не, — пăталанă Иисуса эсир шыранине пĕлетĕп. [6] Вăл кунта çук
ĕнтĕ. Мĕншĕн тесен, Хăй каланă пекех, Вăл вилĕмрен чĕрĕлнĕ.
Хуçамăра хунă вырăна кайса пăхăр та [7] Вăл вилĕмрен чĕрĕлсе тă-
ни çинчен, сирĕнтен маларах Галилейăна çитсе кĕтсе тăрасси
çинчен Унăн вĕренекенĕсене хăвăртрах кайса пĕлтерĕр. Эсир
Ăна Галилейăра тĕл пулăр. Ман сире çакна каламалли пурччĕ».
[8] Хĕрарăмсем тупăклăх патĕнчен васкасах кайнă. Вĕсем пĕр хăра-
са та пĕр савăнса Иисусăн вĕренекенĕсене пĕлтерме чупнă. [9] Вĕ-
ренекенĕсене калама кайнă чух сасартăк вĕсене çул çинче Иисус
тĕл пулнă та: «Сывлăх сунатăп!» — тенĕ. Вĕсем вара патнерех
пынă та чĕркуçленсе ларнă, уринчен тытсах пуççапнă. [10] Çавăн
чухне Иисус вĕсене: «Ан хăрăр, кайăр та ĕненекен тăванăмсене
Галилейăна пыма калăр. Мана вĕсем унта тĕл пулĕç», — тенĕ.

11 Хĕрарăмсем çул çинче чухне хăш-пĕр хуралçăсем хулана çит-
нĕ те мĕн пулса иртнине пĕтĕмпех аслă священниксене каласа
панă. 12 Вара аслă священниксем, ятлă-сумлă çынсемпе калаçса
татăлса, салтаксене нумай укçа панă та 13 çапла сас-хура кăлар-
ма хушнă: «Çĕрле, эпир çывăрнă чухне, вĕренекенĕсем пынă та
Унăн ӳтне вăрласа кайнă». 14 «Çак сас-хура Рим лартнă пуçлăх
хăлхине кĕрес пулсан, — тенĕ вĕсем, — эпир хамăрах майлашă-
пăр, айăпĕ сирĕн çинче пулмĕ». 15 Хуралçăсем вара укçине илнĕ
те хăйсене вĕрентнĕ пек сас-хура сарса çӳренĕ. Çак суя сăмах иу-
дейсем хушшинче халиччене çӳрет.

Чĕрĕлсе тăнă Иисус вун пĕр апостола курăнни
(Мк. 16:14-18; Лк. 24:36-49; Ин. 20:19-23; Ĕç-хĕл. 1:6-8)

16 Вун пĕр вĕренекенĕ Галилейăна, Иисус пыма хушнă ту çине,
кайнă. 17 Иисуса курсан вĕсем Ăна ӳксе пуççапнă, теприсем тата
иккĕленсе кайнă. 18 Вара Иисус, патнерех пырса, çапла каланă:
«Пĕлĕт çинче те, çĕр çинче те пуç пулма Мана тулли ирĕк панă.
19 Ĕнтĕ кайăр та Ашшĕн, Ывăлĕн, Святой Сывлăшăн ячĕпе шыва
кĕртсе мĕн пур халăхсене ӳкĕтлесе вĕрентĕр. 20 Вĕсене Эпĕ сире
каланă пил-хушусене тытса пурăнма вĕрентĕр. Эпĕ тĕнче пĕтич-
ченех куллен сирĕнпе пулăп». Аминь.